

བཅ་ཆད་གཏན་འབེབས་ལས་འཆར།

TIBETAN TERMINOLOGY PROJECT

འདིན་སྐྱོང་བཅ་ཆད།

ADMINISTRATIVE TERMS

ཞེས་རིག་ཚུལ་སྒྲིག་ཚན་པ།

PUBLICATION CELL / DOE

abandonment

༡། སྲོང་བའི་ལས།
༢། རྒྱབ་སྲོང་ཕྱིར་འཐེན།

༡། བྱ་དངོས་གང་ཞིག་སྲོང་བའི་བྱ་གཞག
༢། ལས་འགན་ནམ་མེས་པ་ཡོད་བཞིན་དུ་
རོགས་རམ་ལམ་རྒྱབ་སྲོང་ཕྱིར་འཐེན་
བྱེད་པ།

abate

གཙོག་ཆ་བྱེད་པ། རླུང་དུ་གཏོང་
བ། གྲིབ།

བྱ་དངོས་གང་ཞིག་གི་གངས་འཕོར་དང་།
ཚད་གཞིའམ་ངར་ཤུགས་རྗེ་རླུང་དུ་གཏོང་བ།

abbreviation

༡། བསྐྱས་ཡིག་ བསྐྱངས་ཡིག
༢། ཚིག་ཚོགས་བསྐྱངས་པ།

༡། ཚིག་གམ་ཚིག་ཚོགས་བྱང་དུ་བཏང་
བའི་ནམ་པ།
༢། ཆ་གས་རེ་འགའ་དབྱེད་བའམ་ཕྱིས་
ཉེ་བྱང་དུ་གཏོང་བ།

abdication

གོ་གནས་འདོར་བ།

ལུགས་མཐུན་གྱི་དགོངས་ལུང་། དབང་
ཆ་དོར་བའམ་སྲོམ་གཏོང་།

abditory

སྤྲོས་པ། ཉར་ཚགས་བྱེད་པ།

རིན་ཐང་ཅན་གྱི་ཅད་དོས་རིགས་སྤྲོས་པ་
གམ་གཅིས་ཉར་བྱེད་པ།

abduction

བཅའ་ཁྲིད།

རྒྱུ་ཕོ་གང་ཞིག་བཅའ་ཕོ་དབང་ཤེད་གྱིས་
བཟུང་ཉར་བྱེད་པ་དང་། འཁྲིད་པའི་ཁྲིམས་
འགལ་བྱ་གཞག

abetment

ངག་གི་བརྒྱུད་སྐྱུལ།
ངན་སྐྱུལ།

ངག་གི་སྐྱུལ་སྲོང་བྱེད་ཚུལ།

abettor

བརྒྱུད་སྐྱུལ་བྱེད་པོ།
ངན་སྐྱུལ་བྱེད་པོ།

གཞན་ལ་བརྒྱུད་སྐྱུལ་ལམ་སེམས་ཤུགས་
སྲོང་བའམ་རོགས་བྱེད་པ་འབྲ།

abeyance

གནས་སྐབས་ངང་འཐེན།

བྱེད་སྲོེ་གང་ཞིག་གནས་སྐབས་རིང་

		མཚམས་འདོག
ability	འདོན་ཐང་།	བྱེད་སྐོར་གང་ཞིག་སྲིད་པ་རྒྱུ་བྱུང་བའི་ རང་བཞིན།
abinitio	ཐོག་མ་ཉིད་ནས། འགོ་སྟོན་ནས།	ཐོག་མར་འགོ་འདྲུགས་དུས་ནས།
abnormal	སྤྱིར་བཏང་མིན་པ།	སྤྱིར་བཏང་ངམ་སྤྱི་སྟོམས་ཀྱི་ཆ་ལས་ ནམ་པ་ཐ་དད་པ།
abolition	༡། ཚ་གཏོར། རྒྱུ་བ་པ། ༢། ཚོགས་ལོག་ལམ་ལུགས་ཚ་ རྒྱུ་བ།	༡། རྒྱུ་མར་ཚ་འདོན་ལག་བསྟར་མི་ དགོས་པ་བཟོ་བའི་བྱ་བ་ཞག ༢། ཚོགས་ལོག་ལམ་སྟོལ་ཚ་གཏོར།
aboriginal	ས་སྐྱེས་དོ་སྐྱེས་ཀྱི། གཏོད་མའི།	ཐོག་མ་ཉིད་ནས་ས་ཁུལ་དེ་རང་དུ་ གནས་པའི།
Above cited	གོང་སྟོན།	ཚོམ་ཁྲིམ་སམ་དཔེ་དེབ་ཀྱི་ཆ་གས་སྔ་ མར་སྟོན་ཟེན་པའི།
above mentioned	གོང་གསལ། གོང་འཁོད།	དེ་གའི་ནང་སྟོན་ནས་བརྗོད་ཟེན་པའི།
abridge	༡། བསྐྱུས་པ། ༢། རྒྱུང་བསྐྱུས་བཟོ་བ།	༡། བརྗོད་དོན་གང་ཞིག་གི་ཡིག་གཞི་ ལྷུང་འཕྲི་བྱེད་པ། ༢། རྒྱུང་དོན་མ་བརྒྱུག་པར་བསྐྱུས་སུ་ གཏོང་བ།
abridgement	རྒྱུང་པོར་བསྐྱུས་ཚུལ།	མདོར་བསྐྱུ་བའམ་རྒྱང་དུ་གཏོང་བའི་བྱ་ བཞག

abrogation	ཕྱིས་མེད་བཟོ་ཚུལ།	རྒྱས་པ་དང་། ཚ་འདོག་ལྟ་བུ་མེད་པ་བཟོ་ཚུལ།
absconder	གཤམ་གྱོལ་བ།	འདིན་བརྒྱུང་ངམ་བྲིམས་གཏུགས་ལས་གཡོལ་ཐབས་བྱེད་མཁན་གྱི་ནག་ཅན་པ།
absence	༡། མེད་པ། ༢། ཚོགས་ཆད། རོ་ཆད།	༡། གནས་དེར་མེད་པའི་གནས་སྐབས་སམ་རང་བཞིན། ༢། མི་རོ་དངོས་སྤྱོད་བཅར་མ་བྱུབ་པ།
absentee	༡། ཚོགས་ཆད་པ། ༢། སྡོད་གནས་སྤུ་མེད་པའི་གང་ཟག	༡། རང་གི་ལས་ཀ་བྱེད་སར་མ་སྐྱེབས་པའི་གང་ཟག། ༢། རང་གི་སྡོད་གནས་སྤུ་མེད་པའི་སྐྱེ་བོ།
absenteeism	ལས་གྲོལ། ལས་གཡོལ།	རྒྱན་གཏན་ནས་ལས་བཅར་མི་བྱེད་པའི་རང་གཤིས།
absolute	༡། ལྷོས་མེད། ཚ་ཚང་བ། ༢། ལྷན་མེད།	༡། ལྷོས་མེད་གྱི་ཁྱད་ཚོས་སམ་རོ་བོ་ཡོངས་སྤྱོད་ཚོགས་པ། ༢། བསྐྱེས་ལྷན་མེད་པ།
absolve	༡། དཀར་འདོན་བྱེད་པ། ༢། འགན་ལས་གྲོལ་བ།	༡། ནག་ཉེས་སམ་ཉེས་སྐྱོན་མེད་པའི་བཅད་ཁ་སྐྱོད་པ། ༢། ལས་འགན་ལས་གྲོལ་བའང་ས་གཏོང་བ།
absorption	༡། སིམ་པ། འཕུམ་པ། ༢། ལྷོམས་འཇུག	༡། ལུ་ལྷ་བུ་ནང་དུ་སིམ་པའི་བྱ་གཞག་གས་བརྒྱུད་པའི་པ། ༢། དམིགས་པ་ལ་ཚེ་གཅིག་དུ་གནས་པའི་སིམས་གྱི་གནས་སྐབས།

abstract

༡། སླིང་དོན།
༢། སླི་མཚན།

༡། གནད་དོན་གལ་ལོགས་ཆེ་བ་
ནམས་བསྐྱུས་པའི་བརྗོད་པ།
༢། རང་མཚན་གྱི་སློབ་ལྗོན་གྱི་བྱ་
དོས་གང་ཡང་རྒྱུང་བའི་དོན་གྱི་
བཏགས་ཚམ་གྱི་དོ་བོ་དང་ཁྱད་
ཚོས།

abstractor

སླིང་དོན་སྐྱེད་པོ།

གནད་དོན་གཅེས་བཏུས་བྱེད་པོ་འཕམ་
སླིང་བསྐྱུས་འགོད་མཁན།

absurd

༡། ལྷ་མཚན་དང་མི་མཐུན་པའི།
ཁྱད་སྤྱོད་མེད་པའི།
༢། རྣམ་དཔྱོད་གྱིས་དབེན་པ།
ཚོ་མེད།

༡། རིགས་པའམ་ལྷ་མཚན་ཡང་དག་
དང་མི་མཐུན་པ།
༢། རྣམ་དཔྱོད་དམ་བཟང་པོའི་ཤེས་
རབ་དང་ཡོངས་སུ་དབེན་པ།

abundance

འབེལ་པོ། འབེལ་ལྷན་སྐྱེས་པ།

དགོས་པེས་ལས་ལྷག་པའི་གངས་འབོར་
རལ་མཁོ་སྐྱོད།

abuse

༡། ལོག་པར་སྐྱོད་པ།
༢། དམའ་འབེབས་པ།

༡། དབང་ཆ་ལྡན་ཚུལ་མཐུན་མིན་
བའམ་ལོག་པར་སྐྱོད་པ།
༢། དམའ་འབེབས་སམ་མཐོང་རྒྱུང་
གིས་ཚིག་དན་བརྗོད་པ།

academic

ཤེས་ཡོན་གྱི། གཞུགས་ལག་གི།

སློབ་གྲྭ་དང་། མཐོ་སློབ་གཞུགས་ལག་
སློབ་ཁང་མོ་མའི་ཤེས་ཡོན་ནམ་དེ་དག་
དང་འབྲེལ་བའི།

academician

༡། གཞུགས་ལག་རབ་འབྱུངས་པ།
༢། གཞུགས་ལག་སློབ་དཔོན།

༡། གཞུགས་ལག་སློབ་ཁང་གི་ཤེས་ལྷན་
མི་སྣ།

		༡། མཐོ་སློབ་བཅའ་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ ཁང་དུ་ཤེས་ཡོན་བྱ་བ་རྩེལ་མཁན།
academics	གཙུག་ལག་སློབ་ཚན།	མཐོ་སློབ་བཅའ་གཙུག་ལག་སློབ་ཁང་གི་སློབ་ ཚན་དང་སློབ་སྲོད་།
academy	གཙུག་ལག་སློབ་ཁང་།	རིག་གནས་ཀྱི་བྲག་པ་གཅིག་གམ་དུ་མ་སློབ་ སྲོད་བྱེད་མཁེ་སློབ་གཉེར་ཁང་།
accede	༡། འདོད་སྤྱད་བྱེད་པ། ༢། འགན་གནས་ལེན་པ། ༣། མོས་མཐུན་བྱེད་པ།	༡། གཞན་གྱི་འདོད་པའམ་བསམ་ཚུལ་ལ་ དོ་སྤྱད་བྱེད་པ། ༢། ལས་ཀའི་འགན་འཁུར་སྐངས་པ། ༣། མོས་མཐུན་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པ།
acceleration	༡། ལྷུང་ཚད་འཕར་ཆ། ༢། ལྷུང་ཚད་སྣོན་སྐངས།	༡། དེ་མགྲོགས་དེ་མགྲོགས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆ། ༢། ལྷུང་ཚད་སྣོན་བའི་བྱ་གཞག
accept	༡། ཁས་ལེན་པ། ༢། དང་དུ་ལེན་པ། ༣། མོས་མཐུན་བྱེད་པ།	༡། དོས་ལེན་བྱེད་པ། ༢། སྤྱིན་པའི་དངོས་པོ་གང་ཞིག་དགའ་ པོའི་ངང་ལེན་པ། ༣། མོས་མཐུན་བྱེད་པ།
acceptability	ཁས་ལེན་འོས་པའི་ངང་བཞིན།	འདོད་སློབ་ཁང་པའམ་དོས་ལེན་བྱེད་ཅུང་ བའི་ཁྱད་ཚོས།
acceptable	ཁས་ལེན་ཅུང་བའི།	དོས་ལེན་བྱ་འོས་པའི།
accession	༡། མོས་མཐུན། ༢། ལོ་སར་འཁོད་པ།	༡། བྱ་བ་གང་ཞིག་ལ་མོས་མཐུན་བྱེད་པ། ༢། ལོ་གནས་དང་ཚོབ་ཐང་གསར་པ་

	༡། དེབ་འགོད།	འཕྲོབ་ཐབས།
		༡། དཔེ་མཛོད་ལྟ་བུའི་ཕ་དེབ་ནང་དེབ་འགོད་བྱེད་པ།
accessory	༡། བྱ་ངན་མཐུན་གྲོགས། ༢། ལྷན་སྐྱོན་ཆ་ལག	༡། ལས་དོན་དེར་དངོས་སྤྱི་མཉམ་ཞུས་ཞུགས་མེད་ཀྱང་། མི་གཞན་ཞིག་ལ་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་བ་བརྩམས་ཆུང་རོགས་བྱེད་པ་ལཱ། ༢། འཕྲུལ་ཆས་སོགས་ཀྱི་ཞོར་གཏོགས་ཆ་ཤས།
accident	༡། རྐྱེན་ཆག ༢། རྐྱེས་དབང་།	༡། རྩ་སྐྱོན་ནམ་འཚི་རྐྱེན་འབྱུང་གཞིའི་ཆག་སྐྱོ། ༢། རྐྱེན་རྐྱེན་ཁ་གསལ་མི་ལུན་ནའང་རང་བཞིན་སྐབས་ལེགས་ཀྱིས་བྱུང་བ།
accidental	རྐྱེས་དབང་གི	རེ་འདུན་དང་ཀྱན་སྐྱོང་མེད་པར་བྱུང་བའི།
accommodate	༡། ལུ་ཤང་བྱེད་པ། ༢། དགོས་ལའོ་སྐྱོར་བ། ༣། སྤོང་ཁང་སྐྱོད་པ།	༡། དགོས་དོན་གསལ་བ་ཞིག་ལ་རན་པའི་འགྲུལ་བ་གཏོང་བ། ༢། དགོས་ལའོ་ལྟར་ལའོ་འདོན་བྱེད་པ། ༣། གནས་ཁང་སྐྱིན་པ།
accommodation	༡། ལུ་ཤང་། ༢། སྤོང་ཁང་། ༣། འདུམ་པ།	༡། འོས་ཤིང་འཚམས་པར་བཅོ་བ། ༢། མང་ཚོགས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་སྤྲད་དུ་སྐྱར་བའི་གནས་ཁང་། ༣། བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་རྣམས་འགྲིགས་འདུགས་བྱེད་པ།

accompanist	(རོལ་མེའི་) རམ་འདེགས་པ།	རོལ་མེའི་རམ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་གྱི་གང་ཟག
accomplished	༡། བྱང་ཚུབ་པའི། ༢། དཔྱིས་ཕྱིན་པའི།	༡། ལས་དོན་གང་ཞིག་ལ་སྦྱངས་རྩལ་ ལྷན་དུ་བྱང་པའི། ༢། ལས་དོན་གང་ཞིག་ལེགས་པར་ བསྐྱབས་པའོམ་མཁུག་སྐྱེལ་བྱས་པའི།
accord	༡། རྫོགས་མཐུན་པ། ༢། ཚིངས་ཡིག་འདོག་སྤྲངས། ༣། ཚིངས་ཡིག	༡། བསམ་ཚུལ་མཐུན་པ། ༢། ལུགས་མཐུན་གྱི་རྫོམ་ནས་ཕྱོས་མཐུན་ འདོག་ཚུལ། ༣། རང་དབང་གཅོད་མའི་བདག་པོའོམ་རྒྱལ་ ཁབ་ཕན་ཚུན་ཕྱོས་མཐུན་ཡིག་ཆ།
accordance	༡། མཐུན་པ། ༢། གནང་ཚུལ། ༣། མ་ཕྱོས་བསམ་པ་གཅིག་ མཐུན།	༡། དེ་དང་བསྐྱུན་ཏེ། ༢། གནང་བ་སློབ་པའི་བྱ་གཞག ༣། རྫོགས་པར་ཚུན་དབར་གྱི་བསམ་ཚུལ་ གཅིག་དུ་མཐུན་པ།
accordingly	དེ་དང་བསྐྱུན་ཏེ། གཞིར་བརྒྱུང་སྟེ།	ལས་དོན་གང་ཞིག་གཞན་དང་རྫོགས་ཐུན་བྱས་ཏེ།
account	༡། ལྷ་མཚན་འགྲེལ་བརྗོད། ༢། ཚིས་ཁ།	༡། བྱ་སྐྱོད་དམ་དོན་རྒྱུན་བྱེ་བྲག་པའི་ དགོས་དོན་འགྲེལ་བརྗོད། ༢། དུལ་འཕར་སྐྱོད་རྒྱུར་ལེན་དང་། བྱང་སོང་གི་ཚིས་ཁ།
account book	ཚིས་དེབ།	གཏོང་ཡོང་ཚིས་ཁའི་དེབ།
account for	༡། དེའི་ལྷ་མཚན། དེའི་གསལ་ བཤད། ༢། ལྷ་མཚན་འདོན་པ།	༡། གཞི་གང་ཡང་རྩུབ་བའི་ལྷ་མཚན་ནམ་ གསལ་བཤད། ༢། ལྷ་མཚན་འདོན་པ།

accountability	ལེ་ཐོག་སྒྲིག་ འགན་ལུགས།	སྐྱོལ་ལོ་ལས་ལས་དོན་གང་ཞིག་ལ་བབས་པའི་འགན་ཁུར།
accountable	༡། འགན་ལུགས་ཡོད་པའི། ༢། འགྲེལ་རུང་བའི།	༡། རྒྱ་མཚན་གསལ་བཤད་གྱི་འགན་ཁུར་ཡོད་པའི། ༢། ལས་དོན་གང་ཞིག་ཆེད་གསལ་བཤད་བྱ་རུང་བའི།
accountancy	ཕྱིས་པའི་ལས་རིག་སྒྲིག་།	ཕྱིས་པའི་ལས་རིག་སྒྲིག་། ཕྱིས་ཁ་ཉར་འཛོག་དང་ཞིབ་འཇུག་གི་ལས་དོན།
accountant	ཕྱིས་པ།	ཕྱིས་ཁ་ཉར་འཛོག་ལས་དོན་གྱི་ཆེད་ལས་པ།
accoutrements	(དམག་མིའི་) ཡོ་ཆས་དུགས་མ།	གྲོན་པ་དང་གོ་མཚོན་ལས་གཞན་པའི་དམག་མིའི་ཡོ་ཆས།
accretion	འཕེལ་སྐྱེད།	ཁ་སྐྱོན་ནམ་རྒྱ་བསྐྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རྒྱ་དངོས་འཕེལ་སྐྱེད།
accrual	༡། གསོག་ཚུལ། ༢། འཕེལ་སྐྱེད།	༡། གསོག་འཛོག་གི་བྱ་གཞག་གམ་བརྒྱུད་རིམ། ༢། རྒྱ་དངོས་རྣམས་འཕེལ་སྐྱེད་དམ་གསོག་འཛོག་བྱེད་པ།
accrue	༡། རང་བཞིན་གྱིས་འབྱུང་བ། ༢། རང་བཞིན་གྱིས་འཕེལ་བ།	༡། རང་བྱུང་ཐོན་སྐྱེད་དམ་འབྲས་སུ་རྩ་བུར་འབྱུང་བ། ༢། རང་བཞིན་འཕེལ་བ་རྣམས་འབྱུང་བ།
accumulation	༡། གསོག་འཛོག་།	༡། སྤངས་གསོག་བྱེད་ཚུལ།

	སྐྱུངས་གསོག་ ༡། འཕྲུལ་ཚུལ།	༡། བྱངས་འཁོར་ཇི་ཆེར་འཕྲུལ་བའི་བརྒྱུད་ རིམ།
accuracy	༡། འཕྲུལ་བྲལ། ༢། ཉག་ཉག	༡། སྐྱོན་དང་ནོར་འཕྲུལ་མེད་པའི་རང་བཞིན། ༢། ཚད་ཉག་ཉག་གམ་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་ཡིན་ པའི་རང་བཞིན།
accurate	༡། ཉག་ཉག ༢། འཕྲུགས་མེད།	༡། དངོས་གནས་དང་ཡོད་ས་སྟུ་མཐུན་པའི། ༢། སྐྱོན་དང་ནོར་འཕྲུལ་མེད་པའི།
accurately	མ་འཕྲུག་པར།	ཆེས་འཕྲུག་པ་མེད་པར།
accusation	༡། རག་ཉེས་སྐྱོན་འཇུགས། ༢། སྐྱོན་འཇུགས།	༡། གང་ཟག་ཅིག་ལ་རག་ཉེས་ཡོད་པར་ བརྗོད་པའི་ལུགས་མཐུན་གྱི་སྐྱོན་ འཇུགས། ༢། སྐྱེ་བོ་གང་ཞིག་བྱིམས་འགལ་ལམ་ རག་ཅན་ཡིན་པར་བརྗོད་ཚུལ།
accuse	༡། རག་ཉེས་འཇུགས་པ། ༢། སྐྱོན་འཇུགས་པ།	༡། རག་ཉེས་ཡོད་པའི་སྐྱོན་འཇུགས་བྱེད་པ། ༢། གཞན་ལ་ཁག་དགྱི་བྱེད་པ།
accused	རག་ཉེས་འཇུགས་ལུལ།	བྱིམས་འགལ་རག་འཇུགས་བྱེད་སའི་གང་ ཟག་གཅིག་གམ་དུ་མ།
achieve	སོན་པ། ཐོབ་པ།	འབད་བརྗོན་གྱིས་ཐོབ་པ།
achievement	གྲུབ་འབྲས།	ལས་དོན་གང་ཞིག་ལེགས་པར་སོན་པའི་ འབྲས་བུ།
achiever	གྲུས་རྗེས་ཅན། རྟོན་པ་ཅན།	གྲུབ་འབྲས་ལེགས་པོ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག

acknowledge	<p>༡། ཁས་ལེན་པ།</p> <p>༢། འཕྲོར་ལན་སྐྱོད་པ།</p> <p>༣། ཟུགས་རྗེ་ལེགས་གསོལ་ཞུ་བ།</p>	<p>༡། ཡོད་པ་འཇམ་དངོས་པོའི་གནས་</p> <p>ལུགས་སམ་བདེན་པ་ཡིན་པ་ཁས་</p> <p>ལེན་བྱེད་པ།</p> <p>༢། ཡི་གེ་རྩ་བུ་གང་ཞིག་གི་འཕྲོར་</p> <p>ལན་སྐྱོད་པ།</p> <p>༣། བཀའ་རྒྱུན་བསམ་ཤེས་སམ་ཟུགས་</p> <p>རྗེ་ལེགས་གསོལ་བརྗོད་པ།</p>
acknowledgement	<p>༡། ཁས་ལེན།</p> <p>༢། འཕྲོར་ལན། ལན་གསལ།</p> <p>༣། ཟུགས་རྗེ་ལེགས་གསོལ།</p>	<p>༡། ལས་དོན་གང་ཡང་བརྟུན་པས་པར་ཡང་</p> <p>ལན་ནམ་ལན་འདེབས།</p> <p>༢། བཀའ་རྒྱུན་བསམ་ཤེས་སམ་རྗེས་</p> <p>སུ་ཡི་རང་གི་ཟུགས་རྗེ་ལེགས་</p> <p>གསོལ་ཞུ་བའི་ནམ་པ།</p> <p>༣། ལས་དོན་ཞིག་བརྟུན་པས་པར་བཀའ་</p> <p>རྒྱུན་ཚེ་ཞེས་མཚོན་པའི་ཡང་ལན།</p>
acquaintance	<p>༡། དོ་ཤེས།</p> <p>༢། རྒྱས་མངའ།</p>	<p>༡། རང་གིས་དོ་ཤེས་པའི་མི།</p> <p>༢། རྒྱུ་ཐོབ་པ་དངོས་པོ་གང་ཞིག་གློ་ར་</p> <p>ལྷི་ཤེས་ཉོག་པ།</p>
acquire	<p>༡། རྒྱུ་བ།</p> <p>༢། རྒྱུང་བས་བྱུབ་པ།</p>	<p>༡། རང་གིས་འབད་བཙོན་བྱས་ནས་</p> <p>ཐོབ་པ།</p> <p>༢། ཉམས་སྦྱོང་གི་ལམ་ནས་བྱུང་བ།</p>
acquisition	<p>༡། ཐོབ་རྒྱུ།</p> <p>༢། ཐོབ་པ།</p>	<p>༡། འཕྲོག་པར་བྱེད་པའི་བྱ་གཞག</p> <p>༢། ཐོབ་པ་འཇམ་བྱུང་བའི་དངོས་པོ།</p>
acquit	<p>༡། རྒྱུན་འཇུགས་ལས་སྦྱོལ་བ།</p> <p>༢། ལས་འགན་ལས་སྦྱོལ་བ།</p> <p>༣། ཉེས་མེད་བཅད་ཁྲ་སྦྱོལ་བ།</p>	<p>༡། ཉེས་སྦྱོན་བཅུགས་པ་ལས་སྦྱོལ་བ།</p> <p>༢། ལས་འགན་ནས་བཏོལ་བ།</p> <p>༣། ཁྲིམས་འགལ་ནག་ཉེས་ཅན་མིན་</p>

པའི་བཅད་ཁྲོམ་གྲག་པ།

acquittal

༡། ཉེས་མེད་བཅད་ཁྲ།
༢། ཉེས་ཁོལ།

༡། ནག་ཉེས་འཇུགས་ལུལ་དེར་ཉེས་
འཇུགས་བྱས་པ་ལྟར་གྱི་ཉེས་པ་མེད་
པའི་ཐག་གཅོད།
༢། སྐྱེ་པོ་གང་ཞིག་ནག་ཅན་མིན་པར་
འཕྲོད་བྱུང་ཚུལ།

act

བཅས་ཁྲིམས།

མོས་ཚོགས་གྲིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཁྲིམས།

acting

ལས་ཚབ།

འཕུལ་མེལ་རིང་གཞན་གྱི་ལས་ཚབ་བྱེད་པོ།

action

(ཁྲིམས་གཅོད།) ལག་བསྟར།

སྒྲིག་ཁྲིམས་ཙམ་འཛིན་གྱིས་ཉེས་འགོལ་ལག་
བསྟར་བྱེད་ཚུལ།

actionable

(ཁྲིམས་གཅོད།) ལག་བསྟར་
འོས་པའི།

ཁྲིམས་གཅོད་བྱ་ཚུལ་གཞི་ཙམ་ཡོད་པའི།

active

སྒྲིམ་པོ། ཉུར་པོ།

ལས་ཀར་ཉུར་བཅོམ་དང་བྱུང་གཤོད་པོ།

actively

ཉུར་པོའི་སྒོ་ནས། སྒྲིམ་པོའི་སྒོ་
ནས།

ཉུར་བཅོམ་དང་བྱུང་གཤོད་པོའི་སྒོ་ནས།

activity

བྱ་གཞག བྱེད་སྒོ།

བྱེད་སྒོ་བྱེ་བྲག་པ་གང་ཡང་ཉུང་བ།

actual

དངོས། དོན་དངོས།

ཉུས་པ་ལྟན་པ་འཇུག་སྲིད་པ་ཙམ་མིན་པར་ད་
ལྟའི་སྐབས་དངོས་སུ་ཡོད་པ།

actuary

འགན་སྲུང་མ་འཛོག་ཅིས་པ།

ཉེན་སྲུང་མ་འཛོག་གི་ཡ་ཉེན་དང་ལྷ་དུས་
སྒྲོད་འབབ་ཅིས་སྒྲག་བྱེད་མཁན།

ad hoc	ཚེད་འཇུགས།	གནད་དོན་གྱི་བྲག་པ་གཅིག་དང་འབྲེལ་བའམ་དེའི་སླད་དུ།
ad infinitum	མཐའ་ཡས་པར།	བྱ་དངོས་གང་ཞིག་མཐའ་མེད་པའམ་མུ་མཐའ་མེད་པ།
ad interim	བར་བཞགས།	བར་མའི་དུས་ཡུན་ཚིད་དུ།
ad valorem	རིན་ཐང་ལ་བསྐོར་བའི།	ཁྲལ་བརྒྱབས་ཟིན་པའི་དངོས་ཚོགས་གི་ཚོད་དཔག་རིན་ཐང་དང་དོ་མཉམ་པ།
adaptable	འཕྲོད་འདྲིས་ཐུབ་པའི།	གོ་མས་འདྲིས་ཐུབ་པའི་རྣམས་པ་དང་ལྡན་པ།
addendum	ཁ་སྐྱོན། ཁ་སྐོང་།	པར་འབྲེམས་བྱས་པའི་དབེ་དབ་སོགས་ཀྱི་ཁ་སྐྱོན་ཡིག་ཆ།
addressee	གཏོང་ཡུལ།	དངོས་པོ་གང་ཞིག་གཏོང་སའི་ཡུལ།
addressograph	ཁ་བྱང་འཕུལ་འཁོར།	ཁ་བྱང་རང་འགྲུལ་པར་འདེབས་བྱིད་པའི་འཕུལ་འཁོར་ཞིག།
adequate	འདང་ངེས།	དགོས་མཁོ་སྐོང་ཐུབ་ངེས་སམ་འདང་ངེས།
adherence	བཙོས་མིན་རྒྱབ་སྐྱོར། བཙོས་མིན་རྗེས་འབྲང་།	སྲིད་དོན་ཚོགས་པའམ། ཅུ་དོན་ནམ། ཚོས་ལུགས་ལྟ་བུར་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར།
adhesive	འབྲུར་ཚི།	དངོས་པོ་ཕན་ཚུན་མཉམ་དུ་སྐྱོར་བྱིད་

ཀྱི་འགྲུར་བཀ་ཅན་གྱི་རྗེས།

adjacent

- ༡། ཉེ་འགྲིམ།
- ༢། མཐའ་སྐྱེལ་གྱི།

- ༡། གཞི་གང་ཞིག་དང་ཉེ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་པའི།
- ༢། ཟུར་རམ་མཐའ་མཚམས་ཐུན་མོང་ཅན།

adjoin

- ༡། སྐྱེལ་བ།
- ༢། འདབས་འབྲེལ་དུ་གནས་པ།

- ༡། གཞི་གང་ཞིག་དང་ཉེ་བར་འབྲེལ་བ།
- ༢། གཞི་གཞན་ཞིག་དང་ཉེ་བར་གནས་པ།

adjourn

- ༡། མཚམས་འདོག་བྱེད་པ།
- ༢། བར་གསེང་འདོག་པ།
- ༣། སྤྱིར་བཏོལ་བྱེད་པ།

- ༡། ཚོགས་ཐེངས་མཚམས་འདོག་བྱེད་པ།
- ༢། འདུ་འདོམས་སམ་ཚོགས་འདུ་བར་མཚམས་འདོག་པ།
- ༣། ཚོགས་འདུའི་ལས་རིམ་དུས་ཚོད་གཞན་ཞིག་བར་ཡར་འགྲུངས་བྱེད་པ།

adjournment

- ༡། ཚོགས་འདུ་མཚམས་འདོག
- ༢། སྤྱིར་བཏོལ།

- ༡། ཚོགས་འདུ་བར་མཚམས་འདོག་པ།
- ༢། དུས་ཚོད་གཞན་ཞིག་བར་སྤྱིར་འགྲུངས།

adjudge

- ༡། ཁྲིམས་ཐག་གཅོད་པ།
- ༢། ཉེས་ཆད་གཏོང་བ།

- ༡། ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་པ།
- ༢། ཁྲིམས་ཐོག་ནས་ཉེས་ཆད་གཏོང་བ།

adjudicate

ཉན་ཞིབ།

ཁ་མཚུག་གཏུག་འཕྲིམ་སྐབས་ཁྲིམས་དཔོན་གྱི་ངོ་བོར་བཞུགས་ཏེ་གནད་དོན་དཔྱད་ཞིབ་བྱེད་པ།

adjudicator

བཅད་ཁྲི་གཏོང་མཁན།
ཞལ་སྐྱེ་བ།

ཚོད་ཚྭོག་དང་ཁ་མཚུག་ལུ་བྱུའི་གནད་དོན་ཉན་ཞིབ་གྱིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་མཁན་གྱི་གང་ཟག

adjust

༡། ལྷོ་མ་སྒྲིག་བྱེད་པ།
༢། འདིན་གོམས་བྱེད་པ།

༡། བྱ་དངོས་གང་ཞིག་ཚད་གཞི་ཉག་
ཉག་གམ་རན་པོ་ཡོང་ཆེད་སྐངས་
འདིན་བྱེད་པ།
༢། རང་ཉིད་གནས་སྐངས་གསར་
པའམ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ་འདིན་
གོམས་བྱེད་པ།

adjustment

༡། ལྷོ་མ་སྒྲིག་
༢། བཅོས་སྒྲིག་

༡། བྱ་དངོས་གང་ཞིག་རན་འཚམས་
བཅོས་ཚུལ་ལམ་ཆགས་ཚུལ།
༢། ལྷོ་མ་གྱི་ཆ་ཚད་ལྟ་བུ་བསྒྲུབ་
བཅོས་བཟང་སྟེ་མི་འདྲ་བ་བཅོས་
ཚུལ།

adjustor

ལྷོ་མ་སྒྲིག་པ།

ཉེན་སྲུང་མ་འཛོག་གི་བྱ་ན་གསལ་ཐོབ་
ཆའི་ཐག་གཅོད་གནད་སློན་ཡོང་ཆེད་
ཞིབ་འཇུག་དང་འཆར་འཇུག་བྱེད་མི།

adjutant

དམག་དཔོན་གྱི་འདིན་སྐྱོང་ལས་
རོགས།

དམག་དཔོན་ཞིག་ལ་འདིན་སྐྱོང་ལས་
རོན་ཐད་ཕྱག་རོགས་གནང་མཁན་གྱི་
ལས་བྱེད་པ་ཞིག།

administer

འདིན་སྐྱོང་བྱེད་པ།

འདིན་སྐྱོང་བཞོད་སྒྲིག་གི་ལས་གནས་
ལྷན་པ།

administration

འདིན་སྐྱོང་།

༡། འདིན་སྐྱོང་བཞོད་སྒྲིག་གི་བྱ་གཞག།
༢། གཞུང་གི་ལས་བྱེད་ཀྱིས་མང་
ཚོགས་ཀྱི་ལས་དོན་བཞོད་བྱས་
བྱེད་སྐངས།

administrative

འདིན་སྐྱོང་གི་

འདིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའམ་འདིན་སྐྱོང་

		གི་ལས་འགན་ཡོད་པའི།
admissibility	ངོས་ལེན་ཐུབ་པའི་རང་བཞིན།	ཁས་ལེན་དུ་རུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ངོས་ལེན་ཐུབ་པའི་རང་བཞིན།
admissible	༡། ཁས་ལེན་འོས་པའི། ༢། འཇུག་ཞུགས་ཀྱི་རུང་བའི།	༡། ཁས་ལེན་བྱ་རུང་བའི། ༢། འཇུག་ཞུགས་ཀྱི་བྱུང་ཚེས་ཚང་བའི།
admission charge	ཞུགས་དོད།	སློབ་བྱ་རྒྱ་ལེགས་ལ་འཇུག་ཞུགས་བྱ་རྒྱའི་ཚད་སྲོད་དགོས་པའི་ཡོན།
admit	༡། ཁས་ལེན་པ། ༢། ཞུགས་སུ་འཇུག་པ། ༣། རྩོམ་གྲུ་འཇུག་པ།	༡། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལམ་བཟུང་བར་ངོས་ལེན་བྱེད་པ། ༢། རན་དུ་འཇུག་ཞུགས་བྱ་རྒྱའི་གནང་བ་སྲོད་པ། ༣། རྩོམ་ཚན་ཚུལ་ཚོགས་གཤམ་གང་རུང་དུ་ཞུགས་རྒྱའི་གོ་སྐབས་སྲོད་པ།
admittance	ཞུགས་འཇུག་པ།	སློབ་ཤོག་ཞེས་ལ་ལས་དོན་གང་རུང་ནང་འཇུག་ཞུགས་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་བྱ་གཞག
admonish	༡། རྒྱུ་དོར་ལམ་སློབ་པ། ༢། ཁ་ད་སླུལ་སླུལ་བྱེད་པ།	༡། རྒྱུ་དོག་ཞེས་གི་ཀྱན་སྲོད་འབྲེལ་རྒྱུ་ལ་ཐང་ལ་སློབ་སློབ་གནང་བ། ༢། རྒྱུ་ལག་ལ་བྱེད་མི་རྣམས་ལ་གང་ཟག་ཅིག་ལ་དག་ཚན་ཆེ་བའི་ཉན་བཅ་གཏོང་བ།
admonition	ཁ་ད་སླུལ་སླུལ།	འཇུག་ཉེ་བའི་ཉན་ཚབས་གང་ཞེས་ལ་དོགས་ཚེན་བྱེད་དགོས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ཉན་བཅ་འོ་སློབ་སློབ།

adolescent	༡། དར་ལ་མ་བབ་པའི། ༢། གཞོན་ནུ། ༣། ལང་ཚོ་དར་སྐབས་གྱི།	༡། ན་ཚོད་མ་ཡོངས་པའི་གནས་ སྐབས། ༢། ན་གཞོན་(ལོ་ ༡༡ ནས་ ༡༧ ལར།) ༣། ལང་ཚོ་དར་བཞིན་པ་ནས་ནར་སོན་ བར་གྱི་འཚར་ཡོང་འབྲུང་བཞིན་ པའི་གནས་སྐབས།
adopt	༡། བུ་ཚབ་ཉར་བ། ༢། མོས་འདེམས་བྱེད་པ།	༡། ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་སྐོན་སྲིལ་གཞན་གྱི་ བུ་གྲུ་རང་ཉིད་ཀྱི་ནང་མིར་ཉར་ཏེ་ གསོ་སྐྱོང་བྱེད་པ། ༢། ཁས་ལེན་བྱ་སྡུར་ལོས་འཕེན་པ།
adopter	བུ་ཚབ་ཉར་མཁན།	གཞན་གྱི་བུ་གྲུ་བུ་ཚབ་ཏུ་ཉར་ཏེ་གསོ་ སྐྱོང་བྱེད་མཁན་གྱི་གང་ཟེག
adult	༡། ཚན་ཚད་ཡོངས་པ། ནར་སོན་པ། ༢། དར་མ།	༡། ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཡོ་ཚད་ཡོངས་ པའམ་ན་ཚོད་སྡིན་པའི་སྐྱེ་བོ། ༢། ཡོ་བཙེ་བ་བྱུང་དམ་ཉེར་གཅིག་ལྟ་ བུ་ཡོ་བྱངས་དེས་ཅན་ལས་འདས་ པའི་སྐྱེ་མོ་མོ།
adulterant	ལྷན།	སྐུས་ཀ་ཞན་པའམ་དངོས་རྗེས་གཞན་ཁ་ སྐྱོན་བཤིས་ཏེ་སྐྱོན་ཅན་བཟོ་བའམ་བསྐྱེ་ སྐྱོན་གཏོང་བྱེད།
adultration	བསྐྱེས་ལྷན།	དངོས་པོ་སྐུས་ཀ་ལེགས་པ་ལྷ་བུ་ཞིག་ ལ་སྐུས་ཀ་ཞན་པའམ་དངོས་རྗེས་གཞན་ བསྐྱེ་བ།
advance	༡། རྒྱ་འདོན་སྐྱོད་པ།	༡། ཉེར་ཕམ་ཁེའི་དངུལ་དངོས་ཅི་རིགས་

	༡། ལྷ་འདོན།	སྤྱི་ལོ་གྱིས་འདོན་གཏོང་བྱེད་པ། ༡། དུལ་དངོས་ཅི་རིགས་སྡོན་རྒྱུད་ནས་ སྡོད་པའི་བྱ་གཞག།
advantage	ཁེ་ཕན། དགེ་མཚན།	བྱ་དངོས་སམ་བྱ་གཞག་གང་ཞིག་ནས་བྱུང་ བའི་ཕན་འབྲས།
adverse	༡། མི་མཐུན་པའི། ༢། འགལ་ལྔའི། སྡོན་སྲོགས་ཀྱི།	༡། ཁ་གཏད་བྱེད་པའི། ༢། རླེ་ཤོ་གང་ཞིག་གི་ཕན་བདེ་ལམ་ཁེ་ཕན་ དང་འགལ་ལྔར་སོང་བའི།
adverse party	སྡོན་སྲོགས་འགལ་ཚོགས་པ།	ལྷ་བ་མི་མཐུན་པའི་སྡོད་དོན་ཚོགས་པ་ལྷ་བུ་ ཁ་གཏད་ཤོག་ཁག།
advertise	བསྐྱབས་བསྐྱེད་བྱེད་པ།	ཚོང་བྱིན་པོ་ཡོང་བ་དང་། ཚོང་ཚོགས་གི་བྱུང་ ནས་འབྲུང་འཕོན་སྐྱེད་མང་ཚོགས་ལ་བྱིལ་ བསྐྱབས་བྱེད་པ།
advertiser	བསྐྱབས་བསྐྱེད་བྱེད་མཁན།	ཚོང་དོན་བྱིལ་བསྐྱབས་བསྐྱེད་མཁན་གྱི་གང་ ཟག།
advice	བསྐྱབས་བྱ། ཁ་ཏ།	ལམ་སྟོན་གྱི་ཁ་ཏ་སྟོབ་གསོ།
advise	བསྐྱབས་བྱ་རྒྱག་པ།	རླེ་ཤོ་གང་ཞིག་ལ་ཁ་ཏ་སྟོབ་གསོ་བྱེད་པ།
advisory	སྟོབ་སྟོན་ལྷན་ཁུངས།	སྟོབ་སྟོན་ཚོགས་རྒྱུ་ལྷན་ལས་དོན་གང་ ཡང་རྒྱུང་བའི་ཆེད་ལམ་སྟོན་བྱ་རྒྱུའི་དབང་ ཚད་ཅན།
advisory board	སྟོབ་སྟོན་ལྷན་རྒྱུས།	ལམ་སྟོན་པོ་བསྐྱབས་བྱ་རྒྱུའི་འགན་དབང་ཅན་

		ཡི་འདུམ་ཚོགས།
advisory committee	སློབ་སློན་ཚོགས་ཚུང་།	ལམ་སློན་གྱི་ཁ་ཏེ་སློབ་གསོ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཚོགས་ཚུང་།
advisory council	སློབ་སློན་ལྷན་ཚོགས།	ལམ་སློན་གྱི་ཁ་ཏེ་སློབ་གསོ་བྱེད་མཁན་གྱི་ལྷན་ཚོགས།
advocacy	ལུ་གཏུག་གཏུག་བཤེར།	གནས་དོན་གང་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཚོད་ལེན་ནམ་ལུ་གཏུག་བྱེད་ཚུལ།
advocate	ལུ་ཚོད་པ།	ཁྲིམས་ཁང་ནང་ཁ་ཏེ་མཚུ་ལུ་གཏུག་བྱེད་མཁན་གྱི་ཁྲིམས་ཚོད་པ།
aerial	གནམ་རྒྱུད།	གཟུགས་མཐོང་བརྟན་འཕྲིན་ནམ་རྒྱུད་འཕྲིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དང་རྒྱུ་ལྡན་གཏོང་ལེན་བྱ་རྒྱུའི་འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་མ་ལག་ལྷགས་རྒྱུད་ལྟ་བུ་ལྟེང་དུ་འགྲོང་རྒྱུ་ཞེས།
aerodrome	གནམ་ཐང་རྒྱུད་བ།	གནམ་ཐུ་འབབ་མ་དང་འཕུར་མའི་ལྗེ་གནམ་རྒྱུད་ལུས།
aeronautical	གནམ་ཐུ་བཟོ་གཏོང་གི	གནམ་ཐུ་གཏོང་ལས་དང་། བཟོ་ལས་རིག་པའམ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི།
aeroplane	གནམ་ཐུ	ནམ་མཁའ་འཕུར་སྐྱོད་བྱེད་པའི་ཡོ་ཆས།
affect	བྱགས་རྒྱུན།	བྱ་དོན་གང་ཞིག་ལ་བྱགས་རྒྱས་ཐེབས་པེས་ཀྱི་ཚོར་བ་དྲག་པོ།

affidavit	འབའ་ཡིག	ཡིག་ཐོག་བཀོད་པའི་གནད་དོན་གང་ཞིག་ དངོས་བདེན་ཡིན་པའི་ཁས་ལེན་དམ་བཅའ།
affiliate	འབྲེལ་ཁོངས།	ཚོགས་པ་ཆེ་བ་ཞིག་གི་ཁོངས་གཏོགས་སུ་ ཞུགས་པའི་སྐྱེ་བོ་འཕྲིད་འཇུགས།
affiliation	༡། འབྲེལ་ཁོངས་དོས་ལེན། ༢། འབྲེལ་ཁོངས་སུ་ཞུགས་པ།	༡། མིན་དོན་ཚོགས་པ་འཕྲིད་འཇུགས་ ཆེ་ཁག་ཏུ་སྟོན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲེལ་ལམ། ༢། ཚོགས་པ་གང་ཞིག་ནང་ལུགས་མཐུན་ གྱིས་འབྲེལ་ལམ་མཐུན་ཚོགས་ཞུགས་ བྱེད་ཚུལ།
affinity	༡། གཉེན་སྦྱིག་འབྲེལ་བ། ༢། མཚུངས་ཚོས།	༡། གཉེན་སྦྱིག་ལ་བཞེན་ནས་བྱུང་བའི་ འབྲེལ་ལམ། ༢། དངོས་པོ་འཕྲིད་པའི་མཚུངས་དབང་གི་ སྟོན་སྦྱིས་ཀྱི་འདྲ་བའི་བྱེད་ཚོས།
affirmation	༡། ཡིན་པར་སྐྱབ་པ། ༢། བདེན་ཚུལ་གསལ་བསྐྱབས།	༡། གནད་དོན་གང་ཞིག་གཏན་ལ་འབེབས་ པའི་བྱ་གཞག་གསལ་གཏན་ལ་ འབེབ་ཚུལ། ༢། གང་ཞིག་བདེན་པ་ཡིན་ལུགས་ཀྱི་ གསལ་བསྐྱབས།
affirmative	༡། ཡིན་པར་སྐྱབ་པའི། ༢། རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི། མོས་མཐུན་གྱི།	༡། གཏན་ལ་འབེབས་པའམ་མོས་མཐུན་ བྱེད་པའི། ༢། བསམ་སྐྱོའི་འབྲེལ་སྐྱོར་སམ་ མིན་བྱུང་གང་ཞིག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ བྱེད་པའི།
affirmative action	སྟོན་པའི་བྱ་གཞག	བྱེད་མེད་དམ་གྱངས་ལྗང་ཚོགས་སྡེ་ཁག་གི་

		ཁོང་ས་སྤུ་གཏོགས་པ་ནམས་ལ་སྐྱོབ་ སྐྱོང་དང་ལས་གཤིག་སྐྱབས་སྐྱོབ་ ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་ལི་འབད་བཅོམ་ཅན་ པོ།
affix	མཉམ་སྐྱར། འགྲུབ།	དངོས་པོ་གང་ཞིག་མན་ཚུན་སྐྱོབ་པ་དང་ མཐུད་པ། ཡང་ན་དེའི་རྟེན་ཁ་སྐྱོན་ རྒྱག་པ།
afford	༡། འགོ་བོམ་གཏོང་བྱུང་པ། ༢། རྫོས་གཏོང་བྱུང་པ།	༡། བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་ལམ་དངོས་པོ་ གང་ཞིག་ཉོ་ཆེད་དུ་དཔལ་འབྱོར་ མཐུན་རྒྱུ་ཡོད་པ། ༢། རྫོས་གཏོང་མོད་པ།
afforestation	ནགས་ཚལ་འདེབས་འཇུག་པ།	ས་སྐོང་ངམ་ཞིང་ས་ཤིང་ནགས་སྤུ་ བསྐྱར་བ།
affranchise	༡། རང་དབང་སྐྱིན་པ། ༢། འོས་འདེམས་ཐོབ་ཐང་སྐྱོད་པ།	༡། ཆོ་གཡོག་གམ་བུན་གཡོག་ལམ་ ལྷགས་སྐྱབས་སྐྱོབ་རང་དབང་སྐྱིན་པ། ༢། འོས་འདེམས་ཐོབ་ཐང་སྐྱོད་པ།
aforesaid	སྐད་སྐྱོད་ས་པའི།	སྐོན་དུ་བཞེད་ཟེན་པའི་གནད་དོན་གང་ ཡང་རུང་བ།
afresh	སྐར་ཡང་།	གསར་དུ། ཡང་བསྐྱར། བསྐྱར་དུ།
afternoon	ཕྱིད་ཡོལ། ཉིན་རྒྱབ།	ཉིན་དགུང་ཚུ་ཚོད་བཅུ་གཉིས་ཡོལ་ བའི་རྗེས་ཀྱི།
afterward	ཕྱིས་སྤྱ། རྗེས་སོང་།	དུས་གང་ཞིག་གི་རྗེས་ལ།

against	ཐོག་སློབ་གསུམ་སྤྱི་	ཁ་གཏད་གྱི་སློབ་གསུམ་སྤྱི་
ageism	ན་ཚོད་དབྱེ་འབྱེད།	ལོ་ན་ཚན་ལོ་ལོ་གསུམ་དང་། དར་ལོ་ལ་ལ་ དམའ་འབེབས་གྱི་ལྷ་ཚུལ།
agenda	གོ་ས་གཞི།	ཚོགས་འདུ་ལྷ་བུར་གོ་ས་བསྐྱར་ཚེད་འབྲེལ་ རྒྱུ་ལེ་དོན་གནད་ཁག
agent	༡། རོ་ཚབ། ༢། གསང་བའི་ལས་བྱེད།	༡། རྒྱུ་ལོ་གང་ཞིག་གི་འབྲུས་མི་འཕེལ་རོ་ཚབ་ མཚོན་པར་བྱེད་པ། ༢། སྲིད་གཞུང་གི་གསང་བའི་ལས་དོན་གྱི་ མི་འགྲོ་
aggrandizement	མངའ་ཐང་གོང་འཕེལ།	ཐོབ་གོ་སའམ་མཚན་སྤྲོད། རྒྱ་ཚོར་སོགས་ གོང་སྤེལ་དུ་གཏོང་བའི་བྱ་གཞལ།
aggravation	༡། རྒྱུ་སྤྲོད། ༢། རྒྱུ་གཏུ་གཏོང་ཚུལ།	༡། གཞན་ལ་བསྐྱུར་སྤང་དང་ཁྲོ་བ་སྤོང་བར་ བྱེད་པའི་མི་འཐད་པའི་ཀུན་སྤྲོད། ༢། དཀའ་ངལ་རྗེ་ཚེར་རམ་ནད་གཞི་རྗེ་ རྒྱུ་གཏུ་གཏོང་བའི་བྱ་གཞལ།
aggregate	༡། སྤང་པོར་འདུ་བ། ༢། ཁྲོན་བསྐྱོམས།	༡། དངོས་པོ་མང་པོ་གོང་བུར་སློབ་གསུམ་པའམ་ འདུས་པ། ༢། བྱངས་འཕོར་ཐམས་ཅད་གཅིག་དུ་ བསྐྱེབས་པའི་ཁྲོན་འཕོར།
aggregation	སྤང་གསོག་ བཅུ་སྤྲོད།	བྱ་དངོས་གང་ཞིག་མ་ཉམ་དུ་སྤྲོད་པའི་བྱ་ གཞལ།
aggrieved	༡། རྫོང་མ། ཡིད་ཚད།	༡། རང་ཉིད་ལ་དང་བདེན་བྱས་མ་བྱུང་

	༡། གཏུང་བས་ཚོན་པའི།	སྐྱམ་པའི་ཚོར་བ། ༡། དང་བདེན་མ་ཡིན་པའམ་གྱི་མཐུན་ འགལ་གྱི་བྱ་བ་གཞག་གིས་སྦྱོར་ པའི་དོ་ཚོགས་ལྟར་བའི་ཞུ་འདོད།
agitation	༡། ཟིང་སྐྱོང་། ༢། ལྷུ་ལ་སྐྱོང་།	༡། ཚྱོག་ཟིང་སྐྱོང་བའི་བྱ་བ་གཞག་གམ་ ཚྱོག་ཟིང་གི་གནས་སྐབས། ༢། ཚེད་གཞིར་གྱུར་བའི་སྐྱི་ཚོགས་ མམ་ཆབ་མིད་ཀྱི་གནད་དོན་ཟད་ མང་ཚོགས་ལ་སྐྱུ་ལ་སྐྱོང་བྱེད་ ཐབས།
agitator	ཟིང་སྐྱོང་བྱེད་པོ། ཟིང་སྐྱོང་མཁམ།	སྐྱི་ཚོགས་ནང་མིད་དོན་གྱི་ཚྱོག་བྱ་བ་ལྷུ་ བཟོ་མཁན་གྱི་གང་ཟག
agrarian	སོ་ནམ་ཞིང་ལས་ཀྱི།	སོ་ནམ་ཞིང་ལས་སམ་མེད་གསེབ་ཀྱི་ གནད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི།
agreement	ལྷོས་མཐུན། མཐུན་ལྷོས།	རྒྱལ་ཁབ་བམ་གང་ཟག་ཕན་ཚུན་གནད་ དོན་གང་དུང་ཐོག་གཉིས་མོས་ཀྱིས་ བཞག་པའི་གན་རྒྱ།
agriculture	ཞིང་ལས།	ས་ཞིང་འདེབས་ལས་ཀྱི་ལས་ཀ།
aid	༡། རོགས་སྐྱོར་བྱེད་པ། ༢། རོགས་སྐྱོར།	༡། གཞན་ལ་རོགས་པ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ བྱེད་པ། ༢། རོགས་རམ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར།
air base	གནམ་དམག་ཉེ་གནས།	གནམ་དམག་གི་གནམ་གུ་འབབ་ཐང་ དང་། དམག་རྒྱུར་ཨ་མ།

air force	གནམ་དམག མཁའ་དམག	གནམ་གྲུ་ལ་བརྟེན་ནས་དམག་འབབ་བྱེད་ པའི་དབུང་རྩེ།
air hostess	གནམ་འགྲུལ་ཞལ་ཏ་མ།	གནམ་གྲུའི་ནང་འགྲུལ་པར་མགྲོན་བདག་གི་ བསྐྱུ་བ་ཞབས་དོགས་སྐྱབ་མཁན་བྱུང་ཅིང།
air mail	གནམ་སྐྱུག	གནམ་ཐོག་གཏང་རྒྱུའི་སྐྱུག་ཡིག
aircraft	གནམ་གྲུ	ནམ་མཁའར་འཕུར་རྒྱོད་བྱུབ་པའི་གྲུ
alarm	༡། འཕྲོག་འཕོ ༢། ཉེན་བརྟག་དོང་བ།	༡། ཉེན་ཚབས་ཡོད་པ་ཞེས་རྟོགས་བྱུང་རྒྱུན་ གྱིས་སྒྲོ་བྱུར་དུ་བྱུང་བའི་འཛིགས་སྐྱུང་། ༢། ཉེན་ཁ་ཡོད་གི་ཡོད་པའི་བརྟག་དོང་བ།
alcohol	ཆང་རག	བཟེ་ཁ་ཅན་གྱི་བདུང་བ་ཆང་དང་ཨ་རག་གི་ རིགས།
alderman	ཅན་པོ།	མོང་རྩེ་ལྷན་ཚོགས་ཤོང་པའི་ཚོགས་མི་ཞིག
alertness	༡། བག་ཚོན། ༢། ལྷི་ཕ་པོ།	༡། རོ་སྐྱུང་གཟབ་ནན་ལྷ་ལྷུང་སྒྲོད་པའི་བྱ་ རིམ། ༢། གཟབ་ནན་གྱིས་སྒྲོ་ནས་རོ་སྐྱུང་སྒྲོད་པ།
alias	མིང་གཞན།	སྐྱེ་བོ་གང་ཞིག་གིས་རང་གི་དངོས་མིང་གི་ ཚབ་དུ་བེད་སྤྱད་པའི་མིང་གཞན་ཞིག
alien	༡། དུལ་སྤོད་ལྷི་མི། ༢། ལྷི་ལྷུལ་གྱི།	༡། རང་ཉིད་གནས་སྤོད་བྱ་དུལ་དེ་གའི་མི་ མེར་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་བོ། ༢། དུལ་ལུང་གཞན་གྱི།

alienable	བདག་དབང་འཕྲོ་ལེན་རུང་བའི།	བདག་དབང་གཞན་ལ་འཕྲོ་ལེན་བྱ་ལོས་ པའི།
alienation	༡། རིག་འཛོམ་ཟེན་པ། འཕྲོ་བ། ༢། ཁ་གྲུང་བ།	༡། སེམས་འཛོམ་བ་ལྟ་བུའི་སེམས་ འཛོམ་ཟེན་པའི་གནས་སྐབས། ༢། རྩོགས་འདྲིས་མི་བྱེད་པར་ལོགས་ སུ་དབྱེ་བའི་བྱ་གཞག
alignment	༡། རྩོགས་སྒྲིལ། ༢། ལྷོས་སྒྲིལ།	༡། རྩོ་ཁག་ཤོག་སྒྲིལ་ལམ་གོ་རིམ་ སྒྲིལ་སྟངས། ༢། ལྷོ་ལག་ཤོགས་ཐད་ཀར་སྒྲིལ་ སྟངས།
allegation	༡། ཉེས་འཇུགས། ༢། ལྷོན་འཇུགས།	༡། རྩོ་བོ་གང་ཞིག་ལ་བཙུགས་པའི་ ལུགས་མཐུན་སྒྲོན་འཇུགས། ༢། བདེན་པ་དག་སྒྲིལ་བྱ་བྱའི་བྲ་ སྒྲིལ་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ཞིག་ ཁས་ལེན་པའམ་མི་ལེན་པའི་ བརྗོད་པ།
alleged	༡། བརྗོད་པའི། ༢། དོགས་གཞི་ཅན།	༡། ཡིན་པར་ཁས་འཆེ་ཡང་ཁུངས་ སྒྲིལ་ར་སྒྲོད་མ་བྱུང་བའི། ༢། གནད་དོན་དོགས་གཞི་ཅན།
allegiance	ག་ཞེན།	འབངས་མི་སེར་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོའི་ རྒྱལ་ཁབ་ལ་བཅངས་པའི་དགའ་ཞེན་ དང་ལ་རྒྱ།
alliance	༡། རྩོགས་སྒྲིལ། ༢། མནའ་འབྲེལ།	༡། ཕན་ཚུན་མཐུན་ཤོར་བརྒྱེལ་པའམ་ རྩོགས་བརྒྱེལ་བའི་གནས་སྟངས།

		༡། དམིགས་ལུ་ལྟེ་བུ་པ་ཞིག་བསྐྱབ་ ཆེད་མི་སྡེ་ལམ་རྒྱལ་ཁབ་མཉམ་ཚུན་ དབར་མཉམ་མཐུན་བྱ་རྒྱུར་བཞག་པའི་ ལུགས་མཐུན་གྱི་མཐུན་ཁྲོས།
allied	༡། མཐུན་སྲོགས་གྱི། ༢། ཁྲོས་མཐུན་གྱིས་སྐྱེ་ལ་བའི།	༡། མཐུན་ཚོགས་སུ་ཞུགས་པའམ་སྲོགས་ གཏོགས་སུ་སྐྱེ་ལ་བའི། ༢། ཚིངས་ཡིག་གམ་མཐུན་ཁྲོས་གྱིས་ སྐྱེ་ལ་བའི།
allocation	༡། ཟུར་བཅད། ༢། བགོ་བཤའ། བགོ་འབྲེམས།	༡། དགོས་དོན་ལྟེ་བུ་པ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ དམིགས་ཏེ་ཟུར་འདོག་བྱས་པའི་ཐོབ་ཆ། ༢། ཆ་བགོས་པམ་བགོ་འབྲེམས་གྱི་བྱ་ གཞག།
allottee	བགོ་ལུལ།	བྱ་དོས་གང་ཞིག་བགོ་འབྲེམས་བྱས་པའི་ ཆ་ཤས་ཐོབ་མཁུན་གྱི་གང་ཟེག།
allow	༡། ཁྱེད་དུ་འཕུག་པ། ༢། གནང་བ་སྤོད་པ།	༡། བྱ་གཞག་གང་ཞིག་ལ་འགལ་སྐྱེལ་ འགོག་སྡོམ་མི་ཁྱེད་པ། ༢། བཀའ་འཁོལ་གནང་བ།
allowable	ཚོག་པའི།	དོས་ལེན་ཁྱེད་དོས་པའམ་ཚོག་མཚན་སྤོད་ རུང་།
alteration	༡། འགྱུར་ཕྱོག་ ༢། བཟོ་བཅོས། ༣། བཅོས་བསྐྱར།	༡། བྱ་དོས་གང་ཞིག་གི་གནས་སྐབས་ གཅིག་ནས་གཞན་དུ་འཕོ་བའི་སྐབས་ གྱི་བྱུང་བ། ༢། སྲོན་ཆས་གྱི་ཆ་ཚད་ལྟ་བུ་བསྐྱར་བཅོས་ གཏོང་བའི་བྱ་གཞག།

		༡། བསྐྱུར་བཅོས་སམ་བསྐྱུར་བཅོས་ གཏོང་ཚུལ།
altercation	ཁ་འཛིང་། ཁ་འབྲུག།	ཕན་ཚུན་གཏམ་ངན་ཤོད་རེས་ཀྱི་ཚིང་ ཟེང་།
alternate	༡། རེས་མོས་བྱེད་པ། ༢། རེས་མོས་ཀྱིས་བྱུང་བ། ༣། བརྗེ་ལེན་བྱེད་པ།	༡། བྱ་བ་གང་ཞིག་བརྗེ་རེས་ཀྱིས་བྱེད་པ། ༢། བརྗེ་ལེན་གྱི་སྐྱོན་སྐྱུང་བ། ༣། ལས་དོན་གང་ཞིག་དོན་གོ་ཚང་བ་ སྐྱུ་བ་སྒྲུང་བ་ནས་སྐྱབས་རིང་སྐྱེ་བོ་ གཅིག་གི་གོ་སར་གཞན་རེས་མོས་ སྤྱ་འཛོག་པ།
alternative	༡། རེས་མོས་ཀྱི། ༢། གདམ་ག།	༡། གདམ་ག་དང་རེས་མོས་ཀྱི། ༢། དངོས་པོ་གཉིས་སམ་དུ་མའི་ཁྲོད་ ཀྱི་གདམ་ག།
alternatively	རེས་མོས་བྱས་ཏེ། སྤེལ་མར།	གཅིག་གི་གོ་སར་གཅིག་འཛོག་པ་ལམ་ དེའི་ཚབ་དུ།
amalgamate	༡། དངུལ་ཚུ་དང་སྡེ་སྡོམ་བྱེད་པ། ༢། མཉམ་དུ་སྡོམ་པ།	༡། ལྷགས་རིགས་གཞན་དང་དངུལ་ཚུ་ མཉམ་བསྡེས་བྱེད་པ། ༢། ལོང་བུ་ཆ་ཚང་བ་གཅིག་ལྷུབ་པའི་ ཚེད་དུ་སྡེ་སྡོམ་པ།
amalgamation	མི་རིགས་མཉམ་འབྲེས།	རིགས་རུས་ཕན་ཚུན་འབྲེ་ཚུལ།
amateur	དང་ཞེན་པ།	༡། ལྷ་ཚུལ་དང་། ཚན་ཚུལ། ཚེད་ རིགས་མོགས་ལ་དགའ་ཞེན་གྱིས་ འབྲུག་པའི་གང་ཟག།

		༡། དུས་ཚོད་འདེད་ཀྱི་དུས་ཚོད་འདེད་ཀྱི་ཚུན་རིགས་སོགས་ལ་འདུག་པའི་སྐྱོབ་པོ།
ambiguous	༡། བོ་དོན་མང་བའི། ༢། གསལ་ཁ་མེད་པའི།	༡། བོ་དོན་གཉིས་སམ་གཉིས་ལས་མང་བ་ཡོད་སྲིད་པའི། ༢། བརྗོད་དོན་ཁ་གསལ་མེད་པའི།
amend	༡། ལེགས་བཅོས་བྱེད་པ། ༢། བསྐྱར་བཅོས་བྱེད་པ།	༡། ཡར་རྒྱས་སམ་ཐེ་ལེགས་ཀྱི་འགྱུར་བ་གཏོང་བ། ༢། ཁྲིམས་བཟོའི་གནད་དོན་ལྟ་བུར་སྦྱོར་འདྲི་སྦྱོར་གཅོག་བགྱིས་ཏེ་བསྐྱར་བཅོས་གཏོང་བ།
amenity	༡། ཡིད་དུ་འོང་བའི་རང་བཞིན། ༢། མཐུན་ཀྲིན།	༡། ཚོ་ལ་འཐད་པའམ་སྤང་བ་འགོ་བའི་ཁྱད་ཚོས། ༢། ལྷིང་དོས་པའི་བདེ་བར་གྲོགས་བྱེད་པའི་ཆ་ཀྲིན།
amicable	མངོལ་མཐུན་གྱི།	མཐུན་འབྲེལ་དང་གྲོགས་འདྲིས་ཀྱི་ཁྱད་ཚོས་ལྡན་པའི།
ammunition	༡། རྩེ་མདེལ། ༢། མཚོན་ཆ།	༡། མེ་མདའ་དང་མེ་སྐྱོགས་གྱིས་འཕེན་རྒྱུའི་མདེལ། ༢། མི་འཕོར་ཚེན་པོ་སྲེད་གསོད་བྱེད་པར་མཚོན་ཆ་ལྟ་བུ་བེད་སྤྱོད་གཏང་རྒྱུའི་རྩེལ་སྤན་དང་། རྩེལ་འགྱུར། རྩེ་དངོས་ལྷ་མོའི་རྩེལ་རིགས།
amnesty	༡། ཉེས་ཡང་དུས་ལུན། ༢། ཉེས་ཆད་ཆག་ཡང་།	༡། ཁྲིམས་འགལ་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་ཆད་ཆག་ཡང་གཏོང་བའི་དུས་ཚོད།

		༡། སྐྱེ་བོ་གང་ཞིག་ལུགས་མཐུན་གྱི་ སྐོན་ས་ཉེས་པ་གྲུ་ཡང་གཏོང་བའི་ བྱ་གཞག
amount	ཁྲིན་འབོར། འབོར།	གྲངས་མང་ཉུང་ངམ་ཁྲིན་ཆེ་ཆུང་གི་ཚད།
amplifier	སྒྲོར་བྱེད།	སྒྲོག་བྱགས་ལ་བརྟེན་པའི་བརྗེ་ལན་གྱི་ རྣམ་ཏུགས་སྒྲོར་བྱེད་གྱི་སྒྲོག་གི་ཡོ་བྱད།
amplitude	༡། འབེལ་ལྷག་ལྷག ༢། འབེལ་པོ།	༡། འབེལ་པོའི་གནས་སྟངས་སམ་རང་ བཞིན། ༢། དགོས་མཁོ་ལས་མང་བའི་འབོར།
amputation	ཡན་ལག་གཚོད་འབྲེག	དམིགས་བསལ་གཤག་བཅོས་ལ་བརྟེན་ ནས་ལུས་ཀྱི་རྒྱུང་ལག་ཡོངས་རྫོགས་ སམ་ཆ་ཤས་གཚོད་འབྲེག་བྱེད་ཚུལ།
analogous	༡། ཆ་ཅོམ་འདྲ་བའི། ༢། བྱེད་ལས་ཅོམ་འདྲ་བའི།	༡། གནད་དོན་འགའ་ཡི་འདྲ་མཚུངས་ ཡིན་པའི། ༢། འབྲུང་ཁྲུངས་དང་སྒྲོམ་གཞི་མི་ མཚུངས་ཀྱང་བྱེད་ལས་མཚུངས་པ།
analyse	༡། དབྱེ་ཞིབ་བྱེད་པ། དཔྱད་ཞིབ་བྱེད་པ། ༢། ཆ་སོ་སོར་འབྲེག་པ།	༡། ཤེས་རྟོགས་ཞིབ་པོར་སྦྱང་ཞིབ་ འདུག་གས་དཔྱད་ཞིབ་བྱེད་པ། ༢། ལྷག་ཆའི་རྫོགས་སམ་གལ་ཆའི་ཆ་ ཤས་སོ་སོར་དབྱེ་བ།
ancestor	༡། མེས་པོ། ༢། ཕ་མེས།	༡། ཕ་གཞིས་སྐྱེ་བུ་གང་ནས་ཡེན་སའི་ གང་ཟླ། ༢། རང་ཉིད་ཀྱི་རིགས་རྒྱུད་ཁྲུངས་

འདིན་སྲོད་སའི་གང་ཟག

anchorage

༡། བརྟེན་ས།
༢། རྟེན་སྐྱེ།

༡། རྒྱ་མཚོའི་མཐར་ཐུག་གཟིངས་འདོགས་སའི་གནས།
༢། ཐུག་གཟིངས་རྟེན་གནས་སྲུབ་བྱ་གསལ་པའི་སྐྱེ་འབབ།

ancillary

༡། ལག་གཡོག།
༢། གཤམ་ལོག།

༡། ལས་ཀར་རོགས་བྱེད་མཁན།
༢། གནས་རིམ་ལོག་མ།

animal husbandry

སློ་ཕུགས་གསོ་སྲོད་།

རྟ་ལུག་ལ་སོགས་པའི་སློ་ཕུགས་སེམས་ཅན་ནམས་སྲུ་སྲེལ་བྱེད་པ།

animosity

༡། འཁོན་སེམས།
༢། རྐང་སེམས།

༡། རྐང་ཕུག་དྲག་པོ་འབྱུང་གཞིའི་སེམས་ཚོར།
༢། རྐང་སེམས་ཀྱི་ཚོར་བའམ་བྱ་སྲོད།

animus

༡། འཁོན་འདྲིན།
༢། རྐང་འདྲིན།

༡། འཁོན་པའི་སེམས་ཚོར།
༢། ཞེ་རྐང་དྲག་པོའི་སློ།

annexe

གཞེགས་ཁང་། བྱ་ཁང་།

མ་ཁང་ཞིག་ལྷན་སྲྀད་གཏོང་བའི་ཆེད་དུ་རྒྱབ་པའི་ཁང་པ།

annihilation

༡། རྩ་གཏོར།
༢། རྩ་སྦྲོངས།

༡། རྩ་མེད་གཏོང་རྩལ་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་མམ་བྱ་གཞལ།
༢། གང་ཞིག་རྩ་གཏོར་བྱེད་པའི་སློ་ནས་བཅོམ་པ།

anniversary

ལོ་འཁོར་དུས་དྲན།

བྱ་གཞལ་གང་ཞིག་ལོ་རེ་འཁོར་བའི་དུས་མཚམས།

annotation	མཚན་འགྲེལ།	འགྲེལ་བཤད་དང་རྩེ་མཚན་འགོད་ཚུལ།
announcement	གསལ་བསྐྱབས།	གནས་དོན་ཞིག་གིས་དོན་གསལ་ཆེད་སྤེལ་བའི་བཅུ་བྱེད།
announcer	༡། གསལ་བསྐྱབས་པ། ༢། ལས་རིམ་དོ་སྐྱོད་པ།	༡། གནས་དོན་གང་ཞིག་བྱེད་བསྐྱབས་ཀྱི་ཕྱིན་མཁའ། ༢། རྒྱུ་འཕྲིན་དང་། ཚོགས་འདུ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིན་སྐྱོད་ཀྱི་ཕྱིན་པ།
annoyance	སྤྱན་གཅོང་།	སྤྱི་བོ་གང་ཞིག་ལ་སྤྱན་པོ་འཕྲོག་པ་དང་བཟོ་བའི་བྱ་གཞག།
annual account	ལོ་འཁོར་ཚིས་ཁྲ།	ལོ་གཅིག་གི་ལྷན་པོ་དང་ལོ་ཚིས་ཁྲ།
annual administrative report	ལོ་འཁོར་འདིན་སྐྱོང་སྤྱན་ཐོ།	འདིན་སྐྱོང་ལས་དོན་དང་འགྲེལ་བའི་ལོ་གཅིག་གི་སྤྱན་ཐོ།
annual financial statement	ལོ་འཁོར་དངུལ་ཚིས་ཀྱི་ཚིས་ཤོག།	ལོ་རེའི་དངུལ་ཚིས་གནས་སྟངས་ཀྱི་ཚིས་ཤོག།
annual report	ལོ་འཁོར་སྤྱན་ཐོ།	དུས་ལུན་ལོ་གཅིག་གི་ལས་དོན་གང་ཡང་རུང་བའི་སྤྱན་ཐོ།
annual review	ལོ་འཁོར་བསྐྱར་ཞིབ།	ལོ་གཅིག་གི་ལས་དོན་གང་རུང་དང་འགྲེལ་བའི་བསྐྱར་ཞིབ།
annuity	༡། ལོ་འབབ། ༢། ལོ་རེའི་ལོག་འབབ།	༡། ལོ་གཅིག་གི་ཕྱི་གསལ་བསྐྱོན་པ་སོགས་སུ་ཡོང་འབབ།

		༡། མ་འདྲུགས་གང་ཞིག་ལས་ལྷུང་བའི་ སྲིད་ཀ་ཐེ་བའི་ལོ་རེའི་དངུལ་འབབ།
annul	རྩམ་མེད་བཟོ་བ།	ཁྲིམས་ཐོག་ནས་ཕྱིས་མེད་བཟོ་བ།
anomaly	༡། སྲིད་མི་སྟོམས་པ། ༢། ཀུན་དང་མི་འདྲ་བའི་གང་ཟག	༡། སྲི་སྟོམས་སམ་ཚད་གཞི་དང་འགལ་ བའི་ཆ། ༢། སྲིར་བཏང་དང་མི་འདྲ་བའི་གང་ཟག
anonymous	༡། མིང་མེད་པའི། ༢། མིང་སྟོོས་མེད་པའི།	༡། མིང་མེད་པའི། ༢། སུ་ཡིན་མིང་སྟོོས་མེད་པའི་གང་ཟག་ ཞིག་ནས།
answer book	ལན་དེབ།	དྲི་ལན་འབྲི་སའི་དེབ།
answer sheet	ལན་ཤོག།	དྲི་ལན་འབྲི་སའི་ཤོག་ཟུ།
answerability	༡། འགན་ལུངས། ༢། ལན་འགན་ཡོད་པའི་གནས་ སྟངས།	༡། ལས་དོན་གྱི་འགན་དབང་ཡོད་པའི་ ངང་ཚུལ། ༢། ལན་འདེབས་གྱི་འགན་ལཱི་ཡོད་པའི་ གནས་སྟངས།
answering machine	ལན་འདེབས་འཕྲུལ་ཆས།	ཁ་བར་བརྒྱུད་ནས་སྒྲ་སབ་དང་བར་ལན་སྲོད་ བྱེད་གྱི་འཕྲུལ་ཆས།
antagonist	ཁ་གཏད་པ།	གཞན་དང་འགྲན་སྦྲུང་རམ་ཁ་གཏད་བྱེད་ མཁན་གྱི་གང་ཟག
antecedent	སྔ་གནས་གྱི།	བྱ་དོན་གང་ཡང་རྩེད་བའི་སྔོན་དུ་བྱུང་ བའམ་འགྲོ་བའི།

སྲིད་རྒྱུ་ལ།

apathy

སྲོ་སྤང་ཞན་པ།

གནད་དོན་གང་ཞིག་ལ་དོ་སྤང་དང་སེམས་
ཚོར་མེད་པ།

apex

༡། ཡང་རྩེ།
༢། མཐར་ཐུག

༡། བྱ་དངོས་གང་ཞིག་གི་གནས་མཐོ་ཤོས།
༢། གཏམ་བཟོད་ལྟ་བུའི་མཐོ་ཐུབས་ཀྱི་རྩེ་
མོ།

apology

བཟོད་གསོལ། དགོངས་སེལ།

ཕོག་ཐུག་གམ་ནོར་འཇུག་བྱུང་རིགས་ལ་
འགྲོད་སེམས་སམ་དགོངས་དག་ཐུགས་
བདེན་ལྷུ་ཚུལ།

apparatus

ཡོ་བྱད། བཞོ་ཆས།

བྱེད་སྐྱོའི་ས་ཅན་ཞིག་བསྐྱབ་སྐྱད་དུ་བཀོལ་
རྒྱུའི་ཆེད་བཟོས་པའི་དངོས་ཆས།

apparent

༡། རྣམ་པར་གསལ་བའི།
༢། མངོན་སྲུང་གྱི།

༡། ཡིད་དང་དབང་པོར་གསལ་པོ་འཆར་བའི།
༢། བདེན་པའམ་མངོན་སྲུང་དུ་སྤང་བའི།

appeal

༡། ལྷུ་འཕོད་བྱེད་པ།
༢། ལོང་ལྷུ་བྱེད་པ།

༡། ལྷུ་ཕོ་གང་ཞིག་ལ་རོགས་སྐྱོར་ཆེད་དང་
དག་འཕོད་སྐུལ་བྱེད་པ།
༢། ཁྲིམས་ཁང་འོག་མ་ཞིག་ནས་ཐག་
བཅད་ཟིན་པའི་ཁ་མཚུ་ཞིག་ཁྲིམས་ས་
གོང་མར་བསྐྱར་དུ་ལྷུ་གཏུག་བྱེད་པ།

appearance

༡། ཕྱི་ཚུལ།
༢། སྤྱང་ཚུལ།

༡། དངོས་པོའམ་སྐྱེ་བོ་གང་ཞིག་གི་
ཕྱིའི་སྤྱང་ཚུལ།
༢། དངོས་པོ་གང་ཞིག་གི་སྤྱང་ཚུལ་ལམ་
འཆར་ཚུལ།

appeasement	༡། རོ་སྤང་། ༢། ཞི་ཐབས་རོ་སྤང་།	༡། འདོད་སྐྱོན་སྐྱོང་ཐབས་གྱི་བྱ་གཞག ༢། བན་ཚུན་ཞི་མཐུན་གྱི་འདུགས་ གནས་ཐབས་ལུ་དག་པོ་ལམ་བཅོན་ ཤེད་ཅན་གྱི་མངོན་འདོད་སྐྱོང་ ཐབས་གྱི་རྒྱན་བུས།
append	ཁ་སྐྱོན་རྒྱག་པ། སྐྱོན་པ།	གང་ཞིག་ཁ་སྐྱོན་གྱི་ཚུལ་དུ་སྐྱོར་བའམ་ ཕུད་པ།
appendix	༡། ལྷན་ཐབས། ༢། ལྷ་ལྷུག	༡། དེ་བའི་ལྷུག་དུ་བཀོད་པའི་ཁ་སྐྱོན་ གྱི་ཚོམ་སྒྲིག་ལྷ་ཆ། ༢། ལྷ་ལ་དང་ཡོང་ག་གཉིས་འབྲེལ་ མཚམས་ནས་ལོགས་སུ་ནར་བའི་ ཟས་སྐོམ་མི་ལྷ་བའི་ལྷ་མ་ལ། ལུང་བ་ཞིག
appliance	ཡོ་བྱད།	ལས་དོན་བྱེ་བྲག་སྐྱབ་ཆེད་གྱི་འཇུག་ ཆས་སམ་ཡོ་ཆས།
applicability	སྐྱོར་རུང་བའི་རང་བཞིན།	སྐྱོར་རུང་བའམ་འདུག་པའི་རང་བཞིན།
applicable	སྐྱོར་རུང་བའི། འདུག་པའི། ལག་བརྟར་རུང་བའི།	ལག་བརྟར་ཆེད་སྐྱོད་བྱུང་བའི།
applicant	སྙན་ཞུ་འབྲུལ་མི།	ལས་ཀ་དང། གོ་གནས། འདུལ་ ལུགས་བུ་རྒྱ་མོགས་གྱི་ཆེད་དུ་སྙན་ཞུ་ འབྲུལ་མཁན་གྱི་གང་ཟག
application	སྙན་ཞུ།	གོང་མིལ་དང་ལས་གནས་མོགས་གྱི་ ཆེད་དུ་འབྲུལ་རྒྱུ་འི་ཡི་ཤེ

application form	སྒྲིལ་ལུ་འགོངས་ཤོག	སྒྲིལ་ལུ་འབྲུལ་རྒྱུ་ལི་གནད་དོན་འགོད་སའི་ཤོག་མཉེ།
appointee	བསྐོས་པའི་མི།	ལས་སྡེ་འཕུལ་གོ་གནས་གང་ཞིག་ཏུ་བསྐོས་པའི་གང་ཟག།
appointment	༡། བསྐོས་གཞག ༢། ཏུས་ར།	༡། ལས་སྡེ་ལྟ་བུར་བསྐོས་འཇུག་པ། ༢། རྒྱུ་ཤོ་གང་ཞིག་དང་མཉམ་ཏུ་གནས་གང་ཏུ་ལྷན་འབྲུང་བུ་རྒྱུ་ལི་ཏུས་བཀག་བརྩོབ།
appointment letter	བསྐོས་གཞག་ཡི་གེ	ལས་སྡེ་ལྟ་བུར་བསྐོས་འཇུག་པ་གྱི་ཡི་གེ།
apportionment	བཤོ་བཤའ།	སྐལ་བའམ་དུམ་བུར་བཤོ་འབྲེམས་བྱེད་ཚུལ།
appraisal	༡། རིན་ཐང་གཏན་འཁེབས། ༢། རྟོག་ཞིབ།	༡། དངོས་པོ་གང་ཞིག་གི་ཤོད་ཚད་དམ་རིན་ཐང་གཏན་འཁེབས། ༢། ལེགས་ཤེས་ལྟ་བུ་དབྱེ་འབྱེད་གྱི་དབྱེད་པ།
appraise	༡། རིན་ཐང་གཏན་འཁེབས་བྱེད་པ། ༢། ཚོད་དཔག་བྱེད་པ།	༡། རིན་ཐང་ཐག་གཅོད་དམ་གཏན་འཁེབས་བྱེད་པ། ༢། རྒྱ་དངོས་གང་ཞིག་གི་རིན་ཐང་དམ་སྲུས་ཀྱི་ཡང་ན་ཁྲོན་འཁོར་ཚོད་དཔག་བྱེད་པ།
appraiser	རིན་ཐང་གཏན་འཁེབས་བྱེད་པོ། རིན་ཐང་གཏན་འཁེབས་བྱེད་མཁན།	ས་ཁང་ངམ་ནང་འདྲེན་དངོས་ཤོག་མཁན་དབང་ལྷ་བུའི་ཅ་དངོས་གྱི་རིན་ཐང་གཏན་འཁེབས་བྱེད་རྒྱུ་ལི་དབང་ཚད་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཤོ།

apprehend	༡། འདིན་བརྩུང་བྱེད་པ། ༢། གོ་དོན་རྟོགས་པ།	༡། ཁྲིམས་ཐོག་ནས་འདིན་བརྩུང་བྱེད་པ། ༢། གནད་དོན་གང་ཞིག་གི་གོ་དོན་ བཤེས་པ།
apprehension	༡། འདིན་བརྩུང་། ༢། གོ་རྟོགས།	༡། ཉེས་ཅན་ལ་སོགས་པ་འདིན་བརྩུང་ བྱེད་ཚུལ། ༢། གོ་རྟོགས་ལོན་པའི་སྐྱེ་བོ་གང་ཞིག་ གི་སྐོའི་འདིན་སྐྱུང་སྒྲུབ་པ།
approach	༡། ཉེ་བར་བཅར་པ། ༢། ཐབས་ལམ། འདུག་སྒོ།	༡། འགམ་དུ་རི་ཉེ་རི་ཉེར་སྐྱབས་ཚུལ། ༢། གང་ཞིག་དང་ཉེ་བར་འདུག་པའི་སྒོ་ དང་། ཐབས་ལམ། གོ་སྐབས་ བཅས།
appropriate	༡། འོས་པོ། འོས་ཤིང་འཚམས་ པའི། ༢། ཟུར་འཛིག་བྱེད་པ།	༡། དུས་སྐབས་སམ་གནས་སྣངས་བྱེ་ བྲག་པ་ཞིག་ཆེད་དུ་རན་པོ་འཇམ་ འཕྲིག་པོ། ༢། ལས་དོན་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ བེད་སྐྱོད་བྱ་རྒྱུར་ཟུར་འཛིག་བྱེད་པ།
approval	༡། བཀའ་འཁོལ། ༢། ཚོག་མཚན། འཁོལ་ཆ།	༡། གོང་རིམ་གྱིས་གནང་བ་སྐྱོད་ཚུལ། ༢། ཚོག་མཚན། མོས་མཐུན། བཀའ་འཁོལ།
approximate	༡། ཕལ་ཆེར། ༢། ཉེ་བར་སྐྱབས་པ། ༣། ཚོད་དཔོག་པ།	༡། ཉ་ལམ་ཏག་ཏག། ༢། གང་ཞིག་གི་ཉེ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་ དུ་སྐྱབས་པ། ༣། སྐོམ་ཚོད་དམ་རྩིས་ཀྱིས་ཐག་ གཙོད་པ།

approximately	ཏ་ལམ། སལ་ཚེ།	ཅུང་ཟད་མ་གཏོགས་སྲོགས་ཡོངས་ནས་འདྲ་ བའམ་མཐུན་པ་ལྟ་བུ།
appurtenance	ཆ་ལག་འཕར་མ།	རྒྱས་ཚད་གོང་འཕེལ་གཏོང་བྱེད་གྱི་ཁ་གསལ་ གྱི་ཆ་ལག།
aptitude	༡། རླུས་ཚུལ། ༢། འདུག་པ་ལྟར་པ། རྫོང་མོ་བ། ༣། རྒྱས་པ། འདོན་ཐང་།	༡། ཤེས་སྟོབས་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་སླེས་སྟོབས་གྱི་ ཚུལ་ཡོད་པའི་རྒྱས་པ། ༢། སྲིག་པའི་གནས་གང་ཞིག་ལ་སྲོད་བ་ དང་། གོ་ཏོགས་ལྟར་བའི་རང་བཞིན། ༣། བྱ་བ་གང་ཞིག་བྱེད་ཐུབ་པའི་རྒྱས་ ལྟ་བུ་སྲིག་པའི་འདོན་ཐང་།
aptitude test	སླེས་ཚུལ་ཚོད་ལྗ།	སློབ་ཞིག་ལས་ཀ་དང་། ཤེས་ཡོན། ལག་ ཚུལ་སོགས་གྱི་སྲིག་པའི་འདྲ་ཞིག་ལ་དམིགས་ བསལ་དུ་རན་མིན་བཏགས་ཐབས་གྱི་ཚོད་ལྗ།
arbitrary	རང་སྣང་གང་དུན་གྱི།	ཁྲིམས་མེད་ལུགས་མེད་བྱས་པ་སྟེ། རང་ ཉིད་གྱི་འདོད་དོན་དང་བསམ་ཚུལ་ལམ་ འདུན་པ་ལོ་ནར་གཞི་བཙོལ་བའི།
arbitrate	༡། བར་འདུམ་བྱེད་པ། ༢། བར་འདུམ་པར་སྲོད་པ།	༡། སྲོགས་སུ་ཚུན་དབར་གྱི་མི་མཐུན་པ་ རྣམས་འདུམ་པར་བྱེད་པ། ༢། ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱའི་ཆེད་དུ་བར་འདུམ་ པར་ཚིས་སྲོད་པ།
arbitrator	བར་འདུམ་པ།	ཚོད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུར་འགན་དབང་ ཡོད་པའི་གང་ཟག།
architecture	༡། ཁང་བཟོ་སྲིག་པ།	༡། ཁང་པའི་བཟོ་བཞེད་གྱི་སྲིག་པའམ་

	༡། ཁང་པའི་བཞོ་བོད།	སྒྲིལ་ལ། ༡། ཁང་པ་དེ་རྣམ་བཞོ་བའི་འགོས་སམ་བོད་པ།
back out	ཁ་དན་ཚིག་ལ་མི་གནས་པ།	ཁས་ལེན་དམ་བཅའ་ལ་མི་གནས་པ།
back payments	སྲོད་སྒྲུབ་འཕར་འབབ།	ལས་མི་ཞིག་ལ་སྒྲུབ་ནས་མྱོ་སྒོམ་ལས་འཕར་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཐོབ་པའི་དུལ་འབབ།
backdated	༡། འདས་ཚེས་བོད་པའི། ༢། འདས་ཚེས་ཡར་ལོག་གི།	༡། ཡིག་ཆ་རྣམས་འདས་པའི་ཚེས་གངས་འོ་མ་ལས་སྔ་བའི་ཚེས་གངས་བོད་པ། ༢། དུས་ཚེས་སྲོན་མ་ཞིག་ནས་ཚ་འདྲིན་གྱིས་སྒྲུབ་ཆ་བྱ་རྒྱ། (དམིགས་བསལ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ལྟ་བུ།)
background	རྒྱལ་སྲོད་སྒྲུབ།	༡། དར་དང་རི་མོ་སོགས་ཀྱི་རྒྱལ་གྱི་ཡུལ་སྲོད་སྒྲུབ་སམ་བོད་པ། ༢། གང་ཟག་ཅིག་གི་ལས་ཀའི་སྲོད་བརྒྱུད་དང་། ཤེས་ཡོན། ཉམས་སྲོད་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས།
background paper (backgrounder)	༡། རྒྱལ་སྲོད་སྒྲུབ་གསལ་པ་བསྒྲུབ་སྒྲུབ། ༢། རྒྱལ་སྲོད་སྒྲུབ་གསལ་འཕྲིན།	༡། གཞུང་ཞབས་པ་ཞིག་གིས་གསལ་འབྲོག་པར་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུང་སམ་ལས་དོན་ཞིག་གི་རྒྱལ་སྲོད་སྒྲུབ་ཞིབ་མཐོན་གསལ་འབྲུག་བྱེད་སའི་གསལ་འབྲོག་རྣམས་ཚོགས་སམ་བཅར་འདྲི། ༢། གཞུང་གི་སྲིད་བྱུང་སམ་ཕྱེད་སྒྲིལ་

རྒྱལ་སྐོར་ས་སྐོར་ཞིབ་པ་གསལ་བཤད་
བྱེད་པའི་གཞུང་འབྲེལ་གསལ་འཕྲིན་
ནམ་གསལ་ཤོག

backhander

ཕྱི་བོ་དོ།

སྐོག་རྒྱ་གྱི་པལ་སྐྱད།

backlog

༡། རྒྱལ་ཤིང་། རྫོང་སྐྱུང་།
༢། ལས་འཕྲོ།
༣། ཆེད་ཉར།

༡། མི་རྫོད་མི་ཐོར་བའི་ཆེད་ཐབ་གྱི་རྒྱལ་
ཡོགས་སུ་འཛོག་རྒྱུའི་ཤིང་དུམ་ཆེན་པོ་
ཞིག
༢། བྱས་མ་ཚར་བར་སྐྱང་གསོག་ཐབས་
པའི་ལས་ཀ།
༣། བྱེད་སྐོར་མིགས་བསལ་ཞིག་གསལ་མ་
འོངས་པའི་ཆེད་དུ་ཉར་ཚགས་བྱས་
པའི་དངོས་པོ།

backup

རྒྱལ་རྟེན།

༡། རོགས་ཚབ་དུ་ཉར་བའི་གང་ཟག་གསལ་
དངོས་པོ།
༢། ཀམ་སུ་ཏར་ནང་གི་ཡིག་ཆ་གང་རུང་
ཞིག་གི་འདྲ་བལྟས་ཀམ་སུ་ཏར་དེ་ལས་
ཡོགས་སུ་ཉར་ཚགས་བྱས་པའི་འདྲ་
བལྟས།

backward class

རྗེས་ལུས་གྲལ་རིམ།

རྒྱི་མཚུངས་ལྟར་ཡར་རྒྱས་འགོ་མ་བྱུབ་པའི་
ལོ་རྒྱུ།

backward tribe

རྗེས་ལུས་ཚོ་པ།

རྗེས་ལུས་ཐབས་པའི་ཚོ་པ།

bad conduct

སྤོད་ངན།

སྤོད་ལམ་མི་ཡིགས་པ།

bad debt

བུན་ནག

ཕྱིར་སྤོད་མི་བྱུང་བའམ་འདྲེད་ཁུངས་མེད་

པའི་བུ་ལོན།

badge

༡། དཔུང་རྟགས།
༢། རྟགས་མ།

༡། ཚོགས་པ་ཞིག་གི་ཚོགས་མིའམ་
གོ་གནས་མཚོན་ཆེད་ལུས་སྐྱེད་དུ་
གདགས་སྐྱེའི་མཚོན་རྟགས།
༢། གང་ཟག་ཞིག་ལ་གཟེངས་བརྟེན་
དམ་ཆེ་བརྟེན་གྱི་སྐད་དུ་སྐྱེལ་བའི་
མཚོན་རྟགས།

baggage

སྐྱེལ་ཆས། རོ་ཆས།

འབྲུལ་བརྟེན་སྐབས་འབྱེད་སྐྱེའི་ཅ་ཡག

bail

༡། གཏའ་དཔུལ།
༢། ཁག་འབྲུག།
༣། གཏའ་དཔུལ་གྱིས་སྐྱ་བ།

༡། ཉེས་འཇུགས་བྱས་པའི་སྐྱེ་བོ་གང་
ཞིག་གིས་ཁང་དུ་གཏུག་པའོར་
སྐབས་འོ་བཅར་མ་བྱས་ཆེ་འགན་
ཁག་ལེན་མིས་གྱིས་ཁང་དུ་
འབྲུལ་སྐྱར་ཁས་སྐངས་པའི་དཔུལ་
འབབ།
༢། འགན་ལེན་གཏའ་དཔུལ་འབྲུལ་
སྐྱེའི་ཁས་ལེན་བྱེད་པོ།
༣། གཏའ་དཔུལ་བཞག་རྟེ་སྐོང་
བའོལ་གཏོང་བའམ་གཏའ་དཔུལ་
གྱིས་སྐྱ་བ།

bailiff

གྱིས་ས་རའི་དོ་དམ་པ།

གྱིས་ས་ཁང་གི་འགན་སྲུང་ལས་བྱེད།

bailment

༡། གཏའ་དཔུལ་འབྲུལ་འཛོག་
༢། བཅོལ་འཛོག་

༡། ཉེས་འཇུགས་བྱས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཞིག་
གི་ཆེད་དུ་གཏའ་དཔུལ་འབྲུལ་
སྐྱེལ།
༢། ཅ་དངོས་སམ་ཁར་དབང་མི་གཞན་
ལ་བཅོལ་འཛོག་བྱ་ཐབས།

balance	༡། སྲང་། རྒྱུ་ལ། ཉ་ག ༢། ཀ། བྱང་སོང་ཁ་འཐབ། ཁ། བྱང་སོང་བར་བྱུང། ༣། ལྷག་འཕྲོ།	༡། རྒྱུད་ཚད་འདུལ་བྱེད་གྱི་ཡོ་ཆས། ༢། ཀ། ཚེས་ཁྲུའི་བྱང་སོང་གཉིས་གྱི་དོ་ བཙམ་སྡོམ་འཕོར། ཁ། ཚེས་ཁྲུའི་བྱང་སོང་དབར་གྱི་ཉེ་བལ། ༣། ལྷལ་དུ་ལྷུས་པའི་ལྷག་ལ།
balance sheet	ཚེས་ཁྲུའི་ཁ་ཤོག་ བཟའ་སྡོམ་ ཚེས་ཤོག	ཚོང་ལས་སམ་ལས་བྱུངས་ཤིག་གི་ཚེས་ དུས་ངེས་ཅན་གྱི་ཁར་དབར་དང་། བ་རྩ། བུ་ལོན་སོགས་ཁ་གསལ་བཀོད་པའི་ཚེས་ཁྲ།
balance to trade (trade balance)	ཚོང་འབྲེལ་བར་བྱུང།	རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གིས་དུས་ལུན་ངེས་ཅན་རིང་ རྒྱལ་ནང་ཐོན་སྐྱེད་སྲིད་འཚོང་བྱས་པ་དེ་དང་ སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་ཚོང་ཐོག་ནང་འདྲན་བྱས་པ་ གཉིས་གྱི་རིན་ཐང་བར་བྱུང།
balanced budget	དོ་མཉམ་སྡོན་ཚེས།	དུས་ལུན་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་འགྲོ་བྱོན་དང་ ཡོང་འབབ་ཆ་མཉམ་པའི་སྡོན་ཚེས།
ballot	༡། འོས་ཤོག ༢། (གསང་བའི་)འོས་བསྟུ།	༡། བྱེ་བྲག་དུ་གསང་བའི་འོས་ཤོག་འཕམ་ ལྷབས་གྱི་འོས་བསྟུའི་ཤོག་རྩ། ༢། བྱེ་བྲག་དུ་གསང་བའི་འོས་ཤོག་བསྟུ་ ཡིན་བྱེད་སྐད་ས།
ballot box	འོས་སྐྱམ།	འོས་བསྟུའི་སྐབས་འོས་ཤོག་ལྷུག་སའི་ སྐྱམ།
ban	༡། བཀག་རྒྱ། ༢། བཀག་སྡོམ། ༣། བཀག་དབྱུང་།	༡། བྱེ་བྲག་ལཱ་གང་ཞིག་འཕོག་སྡོམ་བྱེད་ པའི་བཀག་རྒྱ། ༢། ཉེས་ཚད་ལྷུས་རང་གི་བཀག་སྡོམ་ ཉམས་ཐག་རིང་དུ་འབྱུང་པ།

		༡། ཚོགས་པ་ལམ་སྐྱོད་སྐྱབ་ལྟ་བུ་ནས་ སྐྱར་འབྱུང་བྱེད་པ།
band	༡། འཚིང་ཐག་སྡེ་ཐག ༢། རོལ་ཚའི་རྒྱ་ཁག	༡། ཅད་དོས་ལྟ་བུ་མང་པོ་མཉམ་དུ་ སྡེ་བྱེད་གྱི་སྐྱོག་ཐག་སྐབ་ལོ། ༢། རོལ་ཚ་མཉམ་གཏོང་བྱེད་མཁན་ གྱི་སྡེ་ཁག
banishment	རྒྱང་འབྱུང། (ཡུལ་)སྐྱབས།	སོ་སོའི་ཡུལ་ནས་སྐྱར་འབྱུང་པ་ལམ་ རྒྱང་འབྱུང་གཏོང་བ།
bank	༡། དངུལ་ཁང་། ༢། རོགས། རྒྱ་འགྲམ། ༣། བཀར་འཇུག	༡། དངུལ་གྱི་ཚོང་དོན་ལས་ཁུངས་ ཞིག་སྟེ་གང་དུ་དངུལ་ལོར་བཅོལ་ འཛོག་དང་། མ་དངུལ་འཇུགས་ པ། རྒྱན་གཡར་གཏོང་བ། དངུལ་ ལོར་བརྗེ་ལེན་བྱ་ཡུལ། ༢། མཚོ་དང་མཚེའུ་ལམ་གཅོང་པའི་ ཁ་འགྲམ་གྱི་ས་རྒྱུད་རོགས། ༣། བན་ས་ཚུལ་རྫོང་ག་གསལ་འོངས་ པའི་དགོས་མཁོའི་ཚེད་གསོག་ འཛོག་བྱས་པའི་བན་མཛོད།
bank account	དངུལ་ཁང་ཅིས་ཁ།	མི་ཞིག་གིས་རང་གི་དགོས་མཁོ་ལྟར་ དངུལ་འདོན་འཇུག་བྱེད་ཚོག་པའི་ དངུལ་ཁང་གི་ཅིས་འགོ
bank balance	དངུལ་ཁང་སྟོན་བརྒྱད།	དུས་དེས་ཅན་ཞིག་ལ་དངུལ་ཁང་ཅིས་ ཁྲའི་ནང་ཡོད་བཞེན་པའི་དངུལ་འབོར།
bank book	དངུལ་ཁང་ལག་དེབ།	དངུལ་ཁང་ནས་དངུལ་བཅོལ་མཁན་འི་

		རེར་དེབ་རྒྱུང་ཞིག་གི་ནང་མི་པོ་མེད་པའི་དངུལ་ ཡུང་མེད་གི་རྩིས་བྲུང་འགོད་སའི་དེབ་རྒྱུང་།
bank credit	དངུལ་ཁང་གི་ལོན་ཀྱི།	དངུལ་ཁང་ཞིག་གི་ནང་གཏུང་མ་བཞག་རྗེས་ དངུལ་ཁང་དེ་ནས་གཡོར་ལེན་ཚོགས་པའི་ དངུལ་འབོར་ངེས་ཅན་ཞིག་
bank draft	དངུལ་ཁང་ཁབ་འཛིན་ཀྱི།	དངུལ་ཁང་གཅིག་ནས་གཅིག་བརྒྱུད་ཐང་ ལེན་བྱ་རྒྱུའི་དངུལ་འཛིན་ཞིག་
bank guarantee	དངུལ་ཁང་འགན་ལེན་ཀྱི།	བུ་ལོན་བཏང་བ་ཞིག་ལ་སྤྲིས་སྒྲོད་འཇམ་ མ་རྒྱབ་ཚེ་དངུལ་ཁང་ལ་འཇམ་སྒྲོད་བྱེད་ རྒྱུའི་འགན་ལེན་གྱི་གན་རྒྱ།
bank holiday	དངུལ་ཁང་གྲུང་མེད་ཀྱི།	དངུལ་ཁང་གི་གཞུང་དོན་གྲུང་མེད་གི་ཉིན་ མོ།
bank rate	དངུལ་ཁང་རྒྱུད་ཐང་།	རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་དངུལ་ཁང་དབུས་མ་ས་ རྒྱལ་ནང་གི་རྒྱལ་ཡོངས་དངུལ་ཁང་ཁག་ལ་ དངུལ་བུན་གཡོར་བའི་རྒྱུད་ཀའི་འབབ་ཚད།
bank statement	དངུལ་ཁང་གི་རྩིས་བརྗོད་ཀྱི།	དངུལ་ཁང་ཞིག་ནས་དངུལ་ཁང་དེའི་ནང་ དངུལ་བཅོལ་མཁན་མི་དེ་དོ་རེར་དུས་ སྐབས་པོ་མེད་བཅོ་བའི་ཡུང་མེད་བསྟན་ གསུམ་གྱི་རྩིས་བྲུང་།
banker	དངུལ་ཁང་དོ་དམ་པ། དངུལ་ཁང་བདག་པོ།	དངུལ་ཁང་ཞིག་གི་བདག་པོ་འཇམ་འགན་ཡོད་ པའི་ལས་མཁན།
banking	༡། དངུལ་ཁང་ལས་དོན་ཀྱི།	༡། དངུལ་ཁང་གི་ཁོ་ལས་དང་འབྲེལ་

	༡། དངུལ་ཁང་གི་ལས་ཀ།	བའི་ལས་རིགས། ༡། དངུལ་ཁང་བདག་པོ་ལམ་ལགན་ འདྲིན་གྱི་ལས་ཀ།
banking company	དངུལ་ཁང་ཚོང་སྤྱོད།	དངུལ་བཅོལ་འདོག་དང་བྱུན་གཏོང་བྱེད་ པའི་ཁོ་ལས་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག
banking facilities	དངུལ་ཁང་གི་མཐུན་སྦྲོེད།	དངུལ་ཁང་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་རིགས་ ཀྱི་ཆ་སྦྲོེད།
banking service	དངུལ་ཁང་ཞབས་ཞུ།	དངུལ་ལས་རིགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཞུ།
bankrupt	མ་ཚུ་རྒྱུ་བཤུགས།	ཁྲིམས་ཐོག་ནས་བྱ་ལོན་གཙང་འདལ་ བྱེད་མི་བྱུང་བའི་དོས་འདྲིན།
bankruptcy	མ་ཚུ་རྒྱུ་བཤུགས་སྤངས།	ཁོ་ལས་སམ་མི་སྒྲིབ་པ་གང་ཞིག་གིས་ བྱ་ལོན་གཙང་འདལ་མི་བྱུང་བའི་གནས་ སྤངས།
banner	༡། འཕྲིད་དར། ༢། འགོ་བརྗོད་ཆེན་མོ།	༡། མདུས་བཞོན་དམ་ཁུབ་བསྐྱུགས་ཀྱི་ རས་གཞི་ནར་མོ། ༢། ཚགས་པར་གྱི་འགོ་བརྗོད་ཆེ་ཞིང་ རིང་བ།
banquet	གསོལ་སྟོན་རྒྱས་པ།	༡། བྱ་རྒྱས་ཤིང་ཟས་རིགས་སྡེ་ འདོམས་ཅན་གྱི་སྟོན་མོ། ༢། གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ལ་ཆེ་ མཐོང་ངམ་དུས་ཚོགས་ཤིག་གི་ ཆེད་དུ་བཞུགས་པའི་སྟོན་མོ།

bar	༡། ཚང་ཁང་། ༢། བཀག་འགོག ༣། ཁྲིམས་ཚུད་པ། ༤། ཁྲིམས་ར།	༡། ཚང་རྒྱ་ལུང་སའི་ཁང་པ། ༢། བཀག་སྡོམ་གྱི་བྱ་གཞུག ༣། ཁྲིམས་ཚུད་པའི་བྱུང་ཚེས་ཚང་པའི་མི་སྡེ། ༤། ཁྲིམས་ཁང་ཞིག་གི་ནང་ནས་ཞིབ་ སྐབས་ཁྲིམས་དཔོན་དང་། ཁྲིམས་ ཚུད་པ་བཅས་ཀྱི་སྲོད་སའི་ར་བ།
bar code	གསལ་ཐེག	ཚོང་ཐོག་གི་རིན་འབབ་ཁ་གཏང་ས་གཅིག་ནས་ དགུ་བར་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཐེག་རིས་ལ་སྒྲོམ་སྡེ་ ཚོགས་མཉམ་བཞིབས་སུ་བཀོད་པའི་གསལ་ རྟགས།
bargain	༡། ཚོང་སྒྲིག་པ། ༢། ཉེ་མཁན་གྱི་ཁེ་ཕན།	༡། དངོས་རྒྱས་ཉེ་ཚོང་ངམ་བརྗེ་ཚོང་སྐབས་ རིན་གོང་གཏམས་པའམ་སྒྲིག་པ། ༢། དངོས་རྒྱས་ཉེ་མཁན་ཞིག་ལ་ཐོབ་པའི་ ཁེ་ཕན།
bargaining	རིན་གོང་གཏམས་པ།	ཉེ་ཚོང་སྐབས་ཀྱི་རིན་པ་སྦྱོར་གཅིག་གི་གོ་ བསྟར།
barrack	དམག་མིའི་སྲོད་ཁང་།	དམག་དཔུང་བཅའ་སྲོད་བྱེད་སའི་ཁང་པ།
barrage	༡། བཅད་རགས། ༢། མཚོན་རགས།	༡། གཙང་པོ་ཞིག་ནས་ཞིང་ཆུ་འདྲེན་པ་ དང་། རྒྱུག་མཁོ་འདོན་བྱེད་པ། ཀོ་བ་ཕར་རྒྱར་འགོ་བསྐྱོད་བའི་བ་ མོགས་ཀྱི་ཚེད་དུ་འབྲེད་བཅད་དུ་ བརྒྱབ་པའི་རགས། ༢། དག་སྲོགས་སུ་མདུན་མཚོང་བྱེད་ སྐབས་རྒྱར་ཚེད་འགོག་ཐབས་སུ་ མེ་སྒྲོགས་ལུ་བུ་མཚོན་མཚམས་

		འདྲོག་མེད་པར་འཕེན་པའི་རྒྱལ་ ཐབས་ཤིག།
barren	རབས་ཆད།	ཕུ་སྐྱག་ལྟ་བུ་རང་གི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་སྐྱེ་སྤེལ་ མི་བྱུང་པ།
barren land	ས་མོད།	ཕན་ཚོགས་ལུན་པའི་ཅི་ཤིང་མི་སྐྱེ་བའི་ ས་ཆ་གཞོན།
barrier	༡། འགག ༢། བཅད་མཚམས།	༡། ར་སྐོར་ལྷ་བུ་མི་དང་དུད་འགོ་སོར་ ཕར་རྒྱུར་འགོ་ལོང་འགོག་གྲེད། ༢། ས་ཆ་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་མཚམས།
barter	བརྗེ་ཚོང་།	དུལ་ལེད་སྦྱོང་མ་བཟུང་བར་ཚོང་ཚོག་ གམ་ཞབས་ཞུའི་ལས་རིགས་ཕན་རྒྱུན་ བརྗེ་རིས་ཀྱི་ཚོང་ལས།
base	ཕ་སྐྱར།	རྒྱུ་གཤམ་འཛུགས་དང་། རྱིད་རྒྱོ། ལ་སྐྱུན་ རྒྱུན་ལའོ་སྦྱོང་སོགས་ཀྱི་རྩེ་གནས།
baseless	གཞི་མེད།	རྒྱ་མཚན་དང་དངོས་ཡོད་གནས་རྒྱུ་ལ་ ལྷོ་གཞི་རྩ་མེད་པ།
basement	འོག་ཁང་།	ཁང་པ་ཞིག་གི་ས་ངོས་ལས་ཆ་ཤས་སམ་ རྩིལ་པོ་དམའ་བའི་ཁང་པ།
basic	རྒྱ་དང་གཞིའི། གཞི་རྩའི།	༡། མེད་དུ་མི་རུང་པའི་རྒྱ་དང་གཞིའི་ གྲུབ་ཆའམ་རོ་བོ། ༢། basic training ལ་རྩོམ།

basic training	ཕྱང་གཞིའི་སྲོད་བརྟུན་།	དམག་མི་གསར་ཞུགས་པར་སྲོད་རྒྱུའི་གཞི་ རིམ་གྱི་སྲོད་བརྟུན་།
basis	གཞི་ཅན་།	ཅོན་ནམ་རྒྱ་མཚན་ལྷ་བུ་གང་ཞིག་གི་སྣང་ དུ་བྱ་དངོས་ཚེ་གི་མོ་གང་ཡང་ཕྱང་གཞི་ འདིང་ས།
batch	༡། སློབ་བཞུགས་། ༢། ཀ བཞུགས་འཁོར་། ཁ བཞུགས་འཁོར་། ༣། སློབ་ དུམ་བུ།	༡། དུས་གཅིག་དུ་མཉམ་བཞུགས་པའི་ བག་ལེབ་གྱི་གུང་ས་འཁོར་། ༢། ཀ ལས་ཐེངས་གཅིག་ལ་དགོས་པའི་ འཁོར་། ཁ ལས་ཐེངས་གཅིག་གི་ཐོན་འཁོར་། ༣། མིའམ་དངོས་པོའི་ཚོགས་ཁག་།
batten	༡། སྐྱབས་ཤིང་། ༢། པང་གཙམ་།	༡། སློང་དང་གྲང་ཅིག་སོགས་གྱི་པང་ལེབ་ དབར་གྱི་སྐྱབས་ཁ་འགོབ་རྒྱུའི་ཤིང་ ལེབ་སྐབ་པོ་ནར་མོ་ཞིག་། ༢། ཁང་པའི་ཞལ་བར་འདིང་རྒྱུའི་པང་ལེབ་ ནར་མོ།
beauty spot	ལྷན་སྐྱུག་པའི་གནས།	མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བར་འདིན་པའི་ས་ཆ།
bedding	༡། མལ་ཆས། ༢། དུད་འགྲོའི་འོག་སྐྱམ།	༡། སྣང་དུ་ཕྱོན་རྒྱུའི་ཉལ་ཆས། ༢། འདྲུག་རྩ་ལྷ་བུ་དུད་འགྲོ་ཉལ་སར་ འདིང་རྒྱུའི་དངོས་རིགས།
bee keeping	སྐྱང་མ་གསོ་སྲོད་།	སྐྱང་ཅི་ཐོན་སྲོད་གྱི་ཆེད་དུ་སྐྱང་མ་གསོ་བ།
before hand	སྲོལ་ནས།	དུས་སམ་དགོས་མཁོ་ལས་སྲོལ་བ།

behaviour	སྐྱོད་ལས།	འགྲོ་འདུག་སྐྱོད་ལས་གསུམ་གྱི་གཤིས་ ལུགས།
belief	ཡིད་ཆེས།	ཐོ་ཚོམ་མེད་པར་བདེན་པར་འདིན་པའི་ ཚོ།
bellhop / boy	ལག་དོ།	མགོན་ཁང་ཞིག་ནས་སྐྱེ་མགོན་གྱི་དོ་ ཆས་ལོར་འབྲེན་ལྟ་བུའི་ཕྱག་རོགས་ལྟ་ ལའན་དུ་གྲུས་པའི་ལས་མི།
below par	ཚད་གཞི་ལས་ཞན་པའི།	རྒྱན་ལྡན་ནམ་དགོས་ངེས་གྱི་ཚད་གཞི་ ལས་དམའ་བའི།
bench	༡། ཁྲིམས་དཔོན་རྣམས་ཚོགས། ༢། ལས་ཁྲི། ༣། ཁྲི་ཤིང་ནར་མོ།	༡། ཁྲིམས་ལུགས་རྣངས་འདིན་བྱེད་ ལའན་གྱི་འདུས་ཚོགས། ༢། ཤིང་བཟོའམ་འཕུལ་ལས་པའི་བཟོ་ རྒྱུགས། ༣། མི་གཉིས་སམ་དེ་ལས་མང་བ་ སྐྱོད་སའི་རྒྱུ་བྱེགས་ཤིང་མོ།
benchmark	ཚད་གཞི།	བྱ་དངོས་ཤིག་ལ་ཚད་འདུལ་བའམ་ དབྱེད་པ་གཏོང་སྐབས་མེད་སྐྱོད་པའི་ འདུལ་གཞི།
beneficial	ཁི་ཕན་ཅན།	ཕན་ཐོགས་ཡོད་པའི།
beneficiary	ཁི་ཕན་ཐོབ་མཁན།	ཁ་ཆེམས་དང་། ཉེན་སྲུང་རྣམས་ལྟ་ ཚོར་མོགས་གྱི་ཁི་ཕན་ཐོབ་མཁན།
benefit	༡། ཁི་ཕན།	༡། ཕན་ཐོགས་སམ་ཕུན་པའི་རྐྱེན་དུ་

	༡། དགོས་དུལ་འདུ་འགོད།	འགྱུར་བའི་བྱ་དོན།	༡། མི་སྐྱེར་ཞིག་གསལ་ལས་དོན་ཞིག་ལ་ དམིགས་པའི་དཔལ་འབྱོར་འདུ་འགོད་ ཀྱི་ཚེད་གཉེར་ལས་འགུལ།
benefit of doubt	དོགས་གཞིའི་ཁེ་ཕན།	བྱིས་མ་ཐག་གཅོད་སྐབས་བྱིས་མ་འགལ་གྱི་ བདེན་དཔང་ཆ་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་ཉེས་ མེད་དུ་ཚིབ།	
benevolence	༡། ཕན་སེམས། ༢། གཞན་ཕན།	༡། མི་གཞན་ལ་བདེ་སྲིད་སྐྱེད་སྐྱོན་འདོད་ཀྱི་ བསམ་པ། ༢། གཞན་ལ་ཕན་པ་སྐྱབ་པའི་བྱ་བ།	
benevolent fund	གཞན་ཕན་ཐབས་རྩ།	གཞན་ལ་ཕན་གྲོགས་ཀྱི་ཚེད་དུ་དམིགས་ པའི་ཐབས་རྩ།	
bequeath	༡། ལུས་འཛིན་ཁ་ཆེམས་འཛོག་པ། ༢། བརྒྱན་སྒྲིང་བྱེད་པ།	༡། ལུས་འཛིན་བདག་ཐོབ་ཀྱི་ཁ་ཆེམས་ འཛོག་པ། ༢། བྱ་དོན་གང་ཞིག་གཅིག་གིས་གཞན་ ཞིག་ལ་སྒྲིང་པ།	
bequest	ལུས་རྗེས། ལུས་བཞག	ལུས་འཛིན་བདག་ཐོབ་ཀྱི་ཁ་ཆེམས་བཞག་ པའི་རྒྱ་ཚོར།	
bereaved	སྤངས་གྱིས་ཚོན་པའི།	རང་གི་དགའ་ཉེ་གྲོངས་པའི་སྤངས།	
betray	༡། རང་གཏམ་ཕྱིར་སྐྱེལ། ༢། སྐྱབ།	༡། མིའམ་བྱ་དོན་ཕྱིག་གི་སྐོར་གྱི་རང་ སྤོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དག་པོར་མཁོ་ སྒྲིང་བྱེད་པ། ༢། རང་ལ་ཡིད་ཆེས་སྐོར་འགོལ་བྱེད་	

མིར་དམ་ཚིག་ལ་རྒྱ་མ་སྤང་བར་
ཞེན་པ་ལོག་ཏུ་འདུག་པ།

betterment

ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ།

ཡར་རྒྱས་གྱི་ཕྱོགས་སུ་སྐྱོད་པའི་འགྲུར་བ།

beverage

བདུང་བ། རྫོང་མ།

རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་བདུང་བའི་རིགས།

bias

ཕྱོགས་སྤྱད་། ཕྱོགས་རིས།

ཚོད་སྟོག་ཐག་གཅོད་གྱི་གནད་དོན་དང་
འགྲེལ་བའི་དྲང་བདེན་མ་ཡིན་པའི་རྣ་
རྒྱུ་ལ།

bibliography

དཔེ་ཐོ།

རྩོམ་པ་པོ་ཞིག་གི་བརྒྱམས་ཚེས་གྱི་མིང་
ཕོགས་ཁ་གསལ་བཀོད་པའི་ཐོ་འཇམ་རྩོམ་
པ་པོ་ཞིག་གིས་བརྒྱམས་ཚེས་གང་ཞིག་
འགྲི་སྐབས་དེའི་ནང་ལུང་འདྲིན་བྱས་
པའི་དཔེ་ཚའི་མིང་ཕོགས་ཁ་གསལ་
བཀོད་པའི་ཐོ་གཞུང་།

bicameral

ཕྱོས་ཚོགས་རྒྱང་ལྗན།

ཕྱོས་ཚོགས་གོང་འོག་གཉིས་ལྗན་གྱི་
ཁྲིམས་བརྗོད་རྣམས་ཚོགས།

bid

རིན་གོང་རྒྱག་པ།

བྱ་དངོས་གང་ཞིག་ལ་གཏམས་པའི་རིན་
གོང་།

biennial

ཕོ་གཉིས་རེ་ལེ།

ཕོ་གཉིས་རེ་ལེ་ནང་ཐེངས་མ་ལེ་འབྱུང་
བའི་བྱུང་བ།

biennial report

ཕོ་གཉིས་རེ་ལེ་སྟུན་ཐོ།

ཕོ་གཉིས་རེ་ལེ་ནང་ཐེངས་མ་ལེ་འབྱུང་
བའི་སྟུན་ཐོ།

bifurcate	གཉིས་སུ་དབྱེ་བ།	དུམ་བུ་གཉིས་སུ་བགོ་བའམ་ཡན་ལག་གཉིས་སུ་བྱེས་པ།
bigamy	བཟའ་གསུམ་ནག་ཉེས།	སྐྱེ་ལོ་གང་ཞིག་གིས་རང་གི་བཟའ་ལྷ་འཛོལ་ནས་ཡོད་བཞིན་དུ་ཁྲིམས་ཐོག་ནས་ཁ་མ་གྲུས་པར་ལྷ་ལོ་གཞན་ཞིག་བཙའ་ནས་གཉེན་སྲིག་བྱས་པའི་ནག་ཉེས།
bilateral	ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི།	ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱིས་བྱས་པའམ་ཕྱོགས་གཉིས་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་གཞན།
bilingual	སྐད་གཉིས་(ཀྱི)	སྐད་གཉིས་དང་འབྲེལ་བའམ། ཡང་ན་སྐད་གཉིས་ཤན་སྐྱར།
bill	༡། ཐོབ་འདྲིན། ༢། ཁྲིམས་འཆར། ༣། སྐར་ཡིག བརྒྱུ་ཡིག	༡། ཅད་ངོས་ཀྱི་རིན་འབབ་བམ་ལས་དོན་གྱི་ནམ་གངས་སོགས་བཀོད་པའི་འདྲིན་ཡིག ༢། ཁྲིམས་བཟོ་ལྷན་ཁང་ཞིག་ལ་གཏན་འཁེབས་ཆེད་འཆར་འབུལ་བྱས་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་ཟེན་གྱིས། ༣། འུད་སྐོར་གང་ཡང་རུང་བའི་སྐོར་གསལ་བསྐྲུགས་ཀྱི་སྐྱར་ཡིག
bill of entry	ཚོང་ཁུལ་ཐོ་གཞུང་།	ཕོ་ཁུལ་ལས་ཁུངས་སུ་སྤྱིར་ཚོང་ངམ། ཡང་ན་ནང་འདྲན་ཆེད་འཁྱོར་བའི་དངོས་ཐོག་ཐོ་གཞུང་།
bill of exchange	སྲོད་འདྲིན་གན་ཡིག	སྤྱིར་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོང་འབྲེལ་སྐབས་ཚོགས་པ་གཅིག་གིས་གཞན་ཞིག་ལ་དུལ་འཁོར་ངས་ཅན་ཞིག་སྲོད་ཀ་མེད་པར་སྲོན་ཚུད་

		ནས་ཐག་བཅད་པའི་ལྷ་ཚོས་ལ་སྲོད་སྒྲིལ་བཀའ་ཤོག།
bill of lading	དོས་འདིན།	དོས་ཚོག་དཔོར་འདྲན་པས་བདག་པོར་སྲོད་པའི་དངོས་ཚོག་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། དཔོར་འདྲན་ཆ་རྒྱན་གསལ་བའི་ཡིག་ཆ།
bimonthly report	༡། ལྷ་ཕྱིད་སྟུན་ཐོ། ༢། ལྷ་བཞིས་སྟུན་ཐོ།	ལྷ་པོར་ཐེངས་གཉིས་པེའམ་ལྷ་བ་གཉིས་པེའི་མཚན་མཁུ་གི་སྟུན་ཐོ།
binder	༡། དབ་བཟོ་མཁན། ༢། འདིན་ཁེབ།	༡། དཔེ་དེབ་སྒྲིག་དང་། རྒྱབ་གྲུབ་མཁན། ༢། ཤོག་བྱ་སྒྲིག་མ་མཉམ་དུ་འདིན་པའི་ཡོ་ཚས་ཅན་གྱི་རྒྱབ་ཤོག།
binding	༡། (དབ་གྱི་) རྒྱབ་ག། ༢། གཡོལ་ཐབས་མེད་པའི།	༡། དཔེ་དེབ་གྱི་རྒྱབ་མཉམ་སྒྲིལ་བ། ༢། གཡོལ་དུ་མི་རླང་བའི་ཁས་ལེན་ནམ་ལས་འགན།
bio data	མི་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས་སྟིང་བསྟུས།	གང་ཐག་སླེར་གྱི་སྒྲིཛེས་དང་། ཤེས་ཚད་ཉམས་ཚུངས་ལོ་གས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྟིང་བསྟུས།
bipartite	ཤོག་ཁག་གཉིས་གྱི།	མཉམ་སམ་ཕྱོགས་ཁག་གཉིས་ཡོད་པའི།
bipartite agreement	ཤོག་ཁག་གཉིས་གྱི་ཤོས་མཐུན།	ཕྱོགས་ཁག་གཉིས་གྱིས་ཐུན་མོང་དུ་བཞག་པའི་ཤོས་མཐུན།
birth certificate	རྒྱས་ཚེས་ལག་འབྲེར།	རྒྱས་ལོ་རྒྱུས་ཚེས་དང་། རྒྱ་ཡུལ། ཕ་མའི་མིང་བཅས་བཀོད་པའི་གཞུང་།

		འབྲེལ་ཡིག་ཆ།
birth control	སྐྱེ་འགོག	དམིགས་བསལ་སྐྱེ་འགོག་གི་ཐབས་ལམ་ ལེད་སྐྱུད་དེ་རང་འདོད་བཞིན་བྱ་སྤྲུག་སྐྱེ་ འཕེལ་ཚོད་འཛིན་བྱེད་ཐབས།
birth date	སྐྱེས་ཚེས།	སྐྱེ་དུས་ཀྱི་ཚེས་གྲངས།
birth day	སྐྱེས་སྐར།	སྐྱེས་པའི་ཉིན་མོ་འཕམ་དེའི་ལོ་འཁོར་གྱི་ཉིན་ མོ།
birth mark	གམ་ཚན། གཏགས།	སྐྱེ་དུས་ནས་གཏགས་ཀྱི་སྐྱེད་དུ་ཡོད་པའི་སྐྱེ་ བྱ་དང་གམ་ཚན།
birth place	སྐྱེ་ཡུལ།	རང་ཉིད་གང་དུ་སྐྱེ་སའི་གནས།
birth rate	སྐྱེ་འཕེལ་གྲངས་ཚད།	ས་ཁུལ་ཞིག་གི་མི་འཁོར་ལ་གཞིགས་པའི་ བྱ་བུ་རི་སྐྱེས་ཀྱི་གྲངས་ཚད།
biweekly	༡། བདུན་གཉིས་རེའི། ༢། བདུན་རེ་རྒྱུ་གཉིས་རེའི།	༡། བདུན་ལྷག་གཉིས་རེ་རྒྱུ་ བའི། ༢། བདུན་ལྷག་གཉིས་རེ་ལྷན་ཟེངས་ གཉིས་རེ་བྱུང་བའི།
black economy	ལོག་པའི་དཔལ་འབྱོར། དཔལ་འབྱོར་ནག་པོ།	གཞུང་གི་ཤེས་རྟོགས་མེད་པར་སྐོག་དུ་སྐྱེས་ ཁག་གི་དཔལ་མར་སྐྱོད་ཚུར་ལེན་བྱེད་སའི་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཚན་པ།
black market	ནག་ཚོད་ཁྲིམ་ར།	ཁྲིམས་འགལ་གྱིས་དཔོན་རིགས་ཉེ་ཚོར་ བྱེད་ས།

blackleg

ཁྲམ་པ་ཀང་ནག
ཐོ་རོག་དཀར་པོ།

ལས་མི་གཞན་ནམས་ཀྱིས་ལས་
མཚམས་ངོ་ཚོལ་བྱེད་སྐབས་མཉམ་
ཞུགས་མ་བྱས་པར་སྤྱུ་མཐུད་ལས་ཀ་
བྱེད་མི།

blacklist

ཐོ་གཞུང་ནག་པོ།

དབང་འཛིན་པ་གཅིག་གམ་དུ་མས་ཁས་
ལེན་དང་། ཡིད་ཚིན་མི་དུང་བར་ཅིས་
པའི་གང་ཟག་གས་རྒྱལ་ཁབ་སོགས་ཀྱི་
ཐོ་གཞུང་།

blackmail

མཚང་འདོན་སྒྲིགས་སྒྲུལ།

གཞན་གྱི་གསང་བའི་གནས་ཚུལ་ལམ་
ནག་ཉེས་ཀྱི་བརྒྱུགས་བྱ་རྒྱུའི་སྒྲིགས་
སྒྲུལ་བྱས་ཏེ་དེུ་ལ་དངོས་དམ་འཕྲོག་
བྱེད་པའམ་རང་གི་ལས་དོན་སྐྱབ་དུ་
འཇུག་པ།

blacksmith

མགར་བ། རྩལ་མ་བཟོ་བ།

རྩལ་མ་རིགས་བརྒྱུངས་ནས་ཡོ་བྱེད་བཟོ་
མཁན་གྱི་ལག་ལེས་བཟོ་ལས་པ།

blame

ཁག་དགྱི། རྒྱུན་འཇུགས།
ཁག་དགྱི་བ། རྒྱུན་འཇུགས་པ།

ཉེས་འགན་གཡོག་པའམ་སྟེད་འདོགས་
པ།

blank

༡། རྩོད་པ།
༢། སེམས་སྒྲོང་། ལྷན་སྒྲོང་།

༡། དངོས་པོ་གང་ཞིག་གི་སྟེང་ཡི་གེ་
དང་། གཞུགས་བརྟན། ཉམས་
ལྷ་བུ་གང་ཡང་མེད་པ།
༢། བསམ་སྒོའམ་འཆར་སྤང་གིས་
དབེན་པའི་སེམས།

blank cheque

ཅེག་འཛིན་སྟོང་པ།

དོ་བདག་གི་མིང་ཉམས་བཞོད་དུང་
དེུ་ལ་གྱི་གངས་འཕོར་མ་བཞོད་པའི་

ཅེག་འདྲིན་ཞིག

blank
endorsement

མིང་མེད་ཚོག་མཚན།

ཅེག་འདྲིན་སོགས་དུལ་ཁང་གི་དུལ་
འདྲིན་སྲོད་ཡུལ་མིང་གསལ་མ་འཁོད་
པར་སྲོད་འདྲིན་དེ་མི་སྲུའི་ལག་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་
ལ་སྲོད་འབྲུས་གྱི་ཚོག་མཚན།

blast

འབར་གསལ།

རྗེས་མེའམ་འབར་རྗེས་ལྟ་བུའི་བྲགས་དྲག་
ཆེ་བའི་འབར་རྫོང་།

blending

བསྐྲུབ་སྒྲིལ།

ཁ་དོག་རྩ་བུ་མཉམ་དུ་བསྐྲུབ་པའམ་སྲེབ་པ།

blind school

མིང་བའི་སློབ་གྲྭ།

མིག་གི་དབང་པོ་སློབ་ཅན་གྱི་སློབ་གྲྭ།

block

༡། རྩོད་གྲིང་།
༢། ཁང་སྡེ།

༡། རྩོད་ཁྲིར་ནང་གི་ཁང་པ་དུ་མ་དང་།
ལམ་གཞུང་ཅན་གྱི་ས་ཁྲིན་གྲུ་བཞི་ནར་
མོ་ཞིག
༢། གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཁང་པ་ཞིག་ཆ་བགོས་
བཏང་བའི་ཚན་པ།

block letter

ཡིག་ཆེན།

འབྲུག་ཡིག་མ་ཡིན་པའི་ཡིག་གཟུགས།

blockade

བཀག་འགོག

རྒྱལ་ཁབ་དང་། ས་ཁུལ། རྩོད་ཁྲིར།
མཚོ་ཁ་སོགས་གང་ཡང་རུང་བར་དབྱ་བོས་
དཔུང་བྲགས་གྱིས་ཚོང་ལས་དང་འགྲིམ་
འབྲུལ་གྱི་འགྲོ་འོང་བཀག་སྡོམ།

blocked
account

བཀག་རྒྱ་ཅན་གྱི་རྩིས་ཁྲོ།

གཏང་མ་གསར་འདོག་མ་བྱས་པར་མ་རྒྱུ་
འཕར་མ་ཉོ་མི་བྱུབ་པའི་གནས་སྟངས།

blocked currency	བཀའ་རྒྱ་ཅན་གྱི་དངུལ།	རྒྱལ་ཙམ་དུ་འགོ་རྒྱལ་ཅན་ལས་སྤྱིའི་ བརྗེ་ཚོང་ཁོངས་ལ་འགོ་རྒྱལ་རྒྱུང་བའི་ དངུལ། འདི་ལ་བརྗེ་རྒྱུ་མི་ལྷོད་པའི་ དངུལ་ཡང་ཟེར།
blood bank	ཁྲག་མཛོད།	སྤྱིར་སྤྲོད་ཁང་ཞེས་གི་ཚོད་རྩ་ཁང་གི་སྤྱི་ ཚོན་ཞེས་སྤྱི། གང་དུ་ཁྲག་སྤྱིན་བྱས་ པའི་ཁྲག་རྩིས་སེ་སེར་སྤྱི་སྤྱི་མ་འོངས་ པའི་ནད་པ་ཚོའི་དགོས་མཁོའི་ཆེད་དུ་ གསོག་འདོག་དང་བདག་ཉར་བྱེད་ས།
blood donation	ཁྲག་སྤྱིན།	ནད་པ་ཚོའི་དུ་དུག་གི་དགོས་མཁོའི་ ཆེད་དུ་རང་གི་ལྷན་པོའི་ཁྲག་སྤྱིན་པ།
blood relations	ག་ཉེ།	ཁྲག་གི་རྒྱུད་པ་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་ ག་ཉེན་འབྲེལ།
blotting paper	སྐྱུ་ཤོག འདི་བཤོག	སྐྱུག་ཚོང་འདི་བཤོད་བྱི་ཤོག་ཟུ།
blue collar job	གོང་བ་སྒྲོན་པོའི་ལས་ཀ།	བཟོ་གྲུའི་ནད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་ཀ་ལ་ ཡིན་པའི་རལ་སྒྲོན་གྱི་ལས་རིགས།
blueprint	༡། སྤྱོད་རིས། ༢། འཆར་རིས།	༡། ཁང་བའམ་འཕུལ་ཆས་རྣམས་ལ་ འཆར་གྱི་བཀོད་པ་རྒྱུ་བཟོ་བའི་ སྤྱོད་པོའི་སྤྱིང་ཐིག་རིས་དཀར་པོ་ མཛོད་པའི་དཔེ་རིས། ༢། བྱ་དོན་གང་ཞེས་ཚུ་ལ་རི་རྒྱར་ ལྷན་པར་སྤྱོད་པའི་འཆར་གཞི།
bluff	ཚོག་བསྐྱུ་བྱེད་པ།	ལམ་ཚོར་བསྐྱུ་བའམ་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་

		བ།
board	ལྗོན་རྒྱུས།	སྐད་ས་འདིན་བྱ་རྒྱུའི་དབང་ཚད་རྒྱན་པའི་ ཚོགས་ཚུང་།
board of directors	ངེས་སྟོན་ལྗོན་རྒྱུས།	ཁི་ལས་སེམས་སྒྲིག་འཇུག་ས་ཚེ་ཁག་གི་ལས་ དོན་འདིན་སྐྱོང་ཚེད་བདམས་པའི་མི་ཚོགས་ ལོག
boarder	༡། གནས་ཁྲམ་སྟོད་མཁན། ༢། གཏན་སྟོད་སྟོབ་ཕྱུག	༡། ཁང་ཁྲམ་དང་སྟོད་རིན་སྐྱོད་ནས་སྟོད་ མཁན་ནས་སྟོད་རིན་སྐྱོད་ནས་ཟ་མ་ཟ་ མཁན། ༢། གཏན་འདུགས་སྟོབ་བྱའི་ནང་སྟོད་ མཁན་གྱི་སྟོབ་ཕྱུག
bodyguard	སྐྱུ་སྐྱོང་བ།	དཔོན་རིགས་སྐྱུ་སྐྱོང་གང་ཟམ་ཅིག་ལ་ཉེན་ སྐྱོང་བྱེད་པོ།
bogey/bogie	མི་ལིའི་ཁང་མིག	འཁོར་མདའ་གཅིག་དང་འཁོར་ལོ་གཉིས་ སེམ་འཁོར་མདའ་གཉིས་དང་འཁོར་ལོ་ བཞིའི་སྟེང་གནས་པའི་མི་འཁོར་གྱི་ཁང་ སྟོམ།
bold letter	ཡི་གེ་འབྲུང་ནག	སྐྱུག་ཁ་ཚེན་པོ་དང་སྐྱུག་ཚེན་པོས་བྲིས་པ་ སྐྱུ་སྐྱོང་ཡིག་གཟུགས།
bombardment	འབར་མདེལ་ཚོལ་རྒྱུང་།	འབར་རྫས་གཡུག་ནས་མར་ཚོལ་བྱེད་ཚུལ།
bonafide	༡། སེམས་པ་ནམ་དག་གི། ༢། རོ་མ།	༡། སེམས་པ་ནམ་དག་གས་གཡོ་སྐྱོད་མེད་ པའི་སྟོན་སྐྱུ་སྐྱོང་པའི།

		༡། ལྷངས་ལྷན་དང་བཙོས་ལྷན་མེད་པ།
bonafides	བདེན་དཔང་རྒྱབ་གཉེན།	སེམས་པ་རྣམ་དག་གམ་བཙོས་ལྷན་མེད་ པའི་ལྷངས་སྐྱེལ། རོ་མ་ཡིན་པའི་ བདེན་ཏྟགས།
bond	༡། གན་གྲ། ༢། གན་འཛིན།	༡། ལྷོགས་གཉེས་སམ་དུ་མས་ཚ་ འགལ་མི་བྱེད་པར་ཁས་སྲུངས་ པའི་ལྷོས་མཐུན། ༢། གཞུང་ངམ་ཁེ་ལས་ཤིག་གིས་ དུལ་བུན་འཛོག་མཁན་ལ་གཏན་ འབེབས་དུས་ཚེས་ཤིག་ལ་མ་སྐྱེད་ གངས་ཚང་སྐྱོད་རྒྱུའི་ཡི་གེ།
bonded labour	ངལ་རྩོལ་གཏའ་གཡོག	ལྷ་ཤོར་འཛོག་མཁན་ཞིག་གིས་རང་གི་ ལྷ་བ་ཚོར་སྐྱེད་ཀ་མཐོ་བའི་བུ་ལོན་ གཡར་རྗེས། བུ་ལོན་ལེན་མཁན་གྱི་བུ་ རབས་ཚ་རྒྱུད་ཀྱིས་མི་ཚོ་ཕྱི་ལ་ཤོར་ལས་ ལྷ་རྒྱུད་དུ་ལོ་ངལ་རྩོལ་བྱས་ཏེ་བུ་ལོན་ སྐྱོད་འཇལ་གྱི་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ལམ་ ལུགས་ཤིག།
bonus	འབབ་སྒོམ།	ལས་ཀའི་ལྷན་འབྲས་བཟང་པོ་ཡོང་བར་ དམིགས་ཏེ་སྐྱོད་རྒྱུའི་ལྷོགས་འཕར་ མ།
bonus system	འབབ་སྒོམ་སྐྱོད་སྐྱོལ།	དུས་ཚོད་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་ནང་ལྷོགས་འབབ་ འཕར་མ་སྐྱོད་པའི་ལམ་སྐྱོལ།
book	རྩིས་དེབ།	ཚོང་དོན་ཉེ་ཚོང་སོགས་ཀྱི་ཚེད་དུལ་

		འབབ་སྐྱོད་ལེན་འགོད་དེབ།
book of accounts	ཚིས་ཁའི་དེབ།	ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ཚིས་ཁ་འགོད་པའི་མ་དེབ།
book post	དེབ་སྐྱུག	སྐྱག་ཁང་བརྒྱན་ནས་དེབ་ཀྱི་རིགས་གཏོང་སྟངས།
book value	དེབ་བཀོད་མ་གནས།	ཁོམ་རའི་ནང་དངོས་པོ་ཞིག་ལ་དངོས་སྤུ་རིན་ཐང་ཅི་ཙམ་ཁུག་མིན་ལ་མ་སྟོམ་པར་ལྷི་འགོས་ཙམ་དུ་བཀོད་པའི་རིན་ཐང་།
booking	སྟོན་མངགས། བྱག་ཀིང་།	སྟོན་གསུམ་ཁང་དང་། འབྲེལ་སྐྱོད་མོགས་ཀྱི་ཚེད་སྟོན་རྒྱུན་ནས་འཛིན་ཤོག་མངགས་ཉེ་བྱེད་པ།
booking office	བྱག་ཀིང་ལས་ཁུངས།	ལྟོ་མོ་དང་། འབྲེལ་འབྲེལ་མོགས་ཀྱི་ལག་འཛིན་ཉེ་ས།
book-keeper	དེབ་གཉེར་བ།	ཉེ་ཚོང་དང་། སྐྱོད་ལེན་ཚིས་ཁ་འགོད་བྱེད་པོ།
book-keeping	དེབ་གཉེར་ལས་རིགས།	ཉེ་ཚོང་དང་། སྐྱོད་ལེན་གྱི་ཚིས་ཁ་ཚེད་ནས་ཀྱི་ལས་ཀ།
booklet	དེབ་རྒྱུང་།	ཤོག་བུའི་རྒྱབ་ལ་ཙན་གྱི་དཔེ་དེབ་རྒྱུང་ཏུ།
booth	སྤྱི་ལ་བྲུ། (རྒྱར་བཅད་)ཁང་བྲུ།	དཔོན་པ་དམིགས་བསལ་སྐྱོད་དུ་ཡོགས་སྤུ་བཅད་པའི་ཁང་རྒྱུང་།

booth capturing	སྐྱིལ་ལུ་བཅའ་བཟུང་།	འོས་ཤོག་འཕེན་སའི་སྐྱིལ་ལུ་དཔུང་ ལྷན་གྱིས་ཚུལ་མིན་སྟངས་འཛིན་གྱིད་ པ།
border line	མཚམས་ཐིག	དབྱེ་མཚམས་མཚོན་གྱི་ཐིག
borrow	སྐྱི་བ། གཡར་བ།	གཞན་ཞིག་ནས་དདུལ་དངོས་ལུ་ལོན་དུ་ ལེན་པ།
borrower	སྐྱི་མཁན། གཡོར་མཁན།	དདུལ་དངོས་སོགས་གཞན་ནས་ལུ་ལོན་ ལེན་མཁན།
borrowing power	གཡོར་སྐྱིའི་རྣམ་པ།	ཁེ་ལས་ཤིག་གིས་དདུལ་འབོར་ཕོན་ཆེ་ གཡོར་ལེན་གྱི་རྣམ་པ།
boss	དཔོན།	སྐྱིག་འཇུགས་ཁག་གི་འགན་འཁུར་གྱིད་ པ།
bottleneck	༡། འགག་དོག་ས། ༢། འགོག་སྐྱེན། ༣། དམ་བེའི་སྐྱེ། ༤། འགོག་སྐྱེན་བཟོ་བ།	༡། གཞུང་ལམ་མཐ་སྐྱེ་བུ་ལྟ་བུའི་ཕ་ སའམ་དོག་ས། ༢། ཡར་རྒྱས་སམ་ཐོན་སྐྱེད་ལ་བར་དུ་ གཅོད་པའི་སྐྱེན། ༣། ཤེལ་དམ་སོགས་ཀྱི་སྐྱེ་བུ་ས། ༤། གྲ་དངོས་ཤིག་སྐྱབ་པར་འགལ་སྐྱེན་ གྱིད་པའམ་བར་ཆད་གཏོང་བ།
bottom line	༡། ཞབས་ཐིག ༢། གནད་འགག་ཆེ་ཤོས།	༡། དདུལ་ཅིས་ཀྱི་ཅིས་ཤོག་ཐོག་ཡོང་ འབབ་བམ་གྱིང་གུན་འཕོད་སའི་ ཐིག ༢། གལ་གནད་གཅོད་འཕམ་གནད་

		འགག་ཆེ་ཤོས།
boundary	མཚམས།	དབྱེ་མཚམས་སམ་མཐའ་མཚམས།
boundary mark	མཚམས་རྟགས།	དབྱེ་མཚམས་མཚོན་པའི་རྟགས།
boycott	འབྲེལ་ཐག་གཅོད་པ། ཕྱིར་ཕྲོག།	ངོ་ཚོལ་མཚོན་བྱེད་དུ་དངོས་རྒྱུ་ཉེ་ཚོང་ སྲོད་གསུམ་དང་། བྱེད་སྒྲོར་མཉམ་ཞུགས་ ཕྱི་བྱེད་པ།
bracket	གད་གྲུག།	གསལ་ཁ་འདོན་རྒྱུའི་ཚིག་བརྗོད་སོགས་ འདུག་སའི་གྲུག་རྟགས།
bracketing	གད་གྲུག་ནང་འདུག་པ།	ཚིག་བརྗོད་སོགས་གྲུག་རྟགས་ཀྱི་ནང་དུ་ འདུག་པ།
brain drain	མྱུང་པ་ཕྱི་ཤོར། བཀའ་པ་ཕྱི་ཤོར།	མཁས་པ་དང་། འབྲུལ་ལས་ལག་རྩལ་ཅན་ ཀྱི་མི་སྣ་རྒྱལ་ཁབ་བཅས་ས་གནས་གཅིག་ནས་ མཐུན་རྐྱེན་བཟང་སའི་ས་གནས་གཞན་དུ་ གནས་སྡོད་བྱས་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་རྒྱུས་ ལྗོངས་ཕྱི་འདད་བའི་གནས་སྲུ་བྱུང་བ།
brake	འགོག།	སྦྱུལ་འཁོར་ལྟ་བུ་ཁ་འགོག་པའམ་དལ་དུ་ གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ཚོད་འདིན་མ་ལག།
branch office	ཡན་ལག་ལས་ཁུངས།	ལས་ཁུངས་ལྗེ་བ་གཅིག་གི་ཡ་གྲུལ་གྱི་ལས་ ཁུངས།
brand	ཚོང་རྟགས། ལས་རྟགས།	ཁྲོམ་རའི་ནང་ཁེ་ལས་ཀམ་པ་ནི་རྩ་བུས་སོ་ སོའི་ཐོན་རྒྱུ་དང་། གཞན་གྱི་ཐོན་རྒྱུ་

		དབྱེ་འབྲེད་གསལ་པོ་ཡོང་ཐབས་གྱི་ ཉལ་ས་དང་མིང་སོགས།
breach	གདལ་བཞིག་ འགལ་འདྲོལ།	སྐྱིག་ཁྲིམས་སུ་ཁྲིམས་དོན་གྱི་འགན་ ཁུར་དང་། ཁས་ལེན་ལྟ་བུ་ཅིས་མེད་ དོན་འོལ་གཏོང་བ།
breach of contract	ཚོད་གན་འགལ་འདྲོལ།	ཚོད་གན་གྱི་འབྲུ་དོན་ལ་མ་གནས་པའི་ འགལ་འདྲོལ།
breach of peace	ཞི་བདེ་གདལ་བཞིག་	མང་ཚོགས་གྱི་ཞི་བདེ་སྤྱིང་འཇགས་ལ་ གནོད་གཞིའི་སྐྱིག་འགལ་གྱི་སྐྱོད་ཚུལ།
breach of promise	ཁ་དན་ཚིག་ལ་མ་གནས་པ།	ཁས་སྐྱབས་པའི་དམ་བཅའ་ལ་མ་གནས་ པ་སྟེ། ལྷག་པར་དུ་གཉེན་སྐྱིག་བྱ་རྒྱའི་ དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ།
breach of trust	ཡིད་ཆེས་འགལ་འདྲོལ།	སོ་སོར་བཅངས་པའི་ཡིད་ཆེས་སུ་ ལས་འགན་ཅིས་མེད་གཏོང་བ།
break down	༡། ཆ་གསེས་གཏོང་བ། ༢། ལྷུས་མེད་དུ་གྱུར་བ།	༡། ལྷུ་ཆའི་ཆ་ཤས་སོ་སོར་དབྱེ་བ། ༢། འཕྲུལ་ཆས་ལྷུ་བུའི་བྱེད་ལས་ འགག་སའམ་ལྷུས་མེད་དུ་གྱུར་བ།
break point	ཆད་མཚམས། འགྱུར་མཚམས། འགག་མཚམས།	བྱ་དངོས་གང་ཞིག་བྱེད་མཚམས་ཆད་པ་ དང་། འགྱུར་བའམ་འགག་སའི་ མཚམས།
breakage	ཆག་སྐྱོན་ཁ་གསལ།	ཚོང་ཚོང་ཆག་སྐྱོན་ནམ་བོར་བརྒྱག་ཤོར་ བར་གུན་གསལ་བྱེད་ཚུལ།

break-up	༡། ཁ་འཐོར་བ། སིལ་བུར་འཐོར་བ། ༢། འབྲེལ་ཐག་ཆད་པ།	༡། རྒྱལ་ཁབ་བམ་ཚོགས་སྡེ་ལྟ་བུ་ཁ་ཐོར་ ཏུ་སྦྱིན་པ། ༢། བཟའ་ཚང་དམ་གྲོགས་པའི་འབྲེལ་ ལམ་ལྟ་བུ་ཆད་པ།
breed	རྒྱན་པ།	མིས་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་རིགས་གཅིག་པའི་ ཏུ་འབྲེལ་ནང་གསེས་ཀྱི་རྒྱན་པ་བྱེ་བྲག་པ་ ཞེས།
breeder	རྒྱན་སྲིལ་བྱེད་པོ།	མོག་ཆགས་དང་ཚི་ཤིང་སྲེུ་འཕེལ་བྱེད་ ལམ་ན་གྱི་གང་ཟམ།
breeding	རྒྱན་སྲིལ།	མོག་ཆགས་དང་ཚི་ཤིང་རིགས་ལུན་པའམ་ མི་ལུན་པ་ཕན་རྒྱན་སྲོད་སྲིལ་གྱིས་རྒྱན་ སྲིལ་བྱེད་པ།
brevity	རྒྱན་པའི་རང་བཞིན།	བརྗོད་པ་ལྡང་ཏུ་སྲོད་རྒྱལ།
brewery	ཆང་རག་བཟོ་ཁུ།	ཆང་རག་བཟོ་ཁུ།
bribe	སློག་རྒྱ།	རང་དོན་སྐྱབ་ཆེད་ཏུ་སློག་ཏུ་སྲོད་པའི་ རྒྱལ་པོ་དང་ས་པོ།
bribery	སློག་རྒྱ་སྲོད་ལེན།	སློག་རྒྱ་སྲོད་ལེན་གྱི་བྱ་སྲོད།
brief	༡། གནད་བསྐྱུལ། ༢། རྒྱས་སྟོན་བྱེད་པ།	༡། དོན་གསལ་ལ་ཚིག་ལྡང་བའི་བརྗོད་པ། ༢། བཞོད་བྱས་ལམ་སྟོན་ནམ་སྟོན་ཚུད་ཏུ་ གནས་རྒྱལ་རྒྱས་སྟོན་བྱེད་པ།
briefing	རྒྱས་སྟོན།	མི་ཞེས་ལ་བཞོད་བྱས་ལམ་སྟོན་ནམ་སྟོན་

		ཚུད་དུ་རྒྱུས་སྟོན་བྱེད་ཚུལ།
brigade	དམག་སྡེ།	དཔུང་སྡེ་དང་། མདའ་ཤོག་གི་གྲངས་ ངེས་ཅན་མེད་པའི་དམག་སྡེའི་ཚན་པ།
brilliant	རིག་རྩལ་ཅན།	ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་ཤེས་རབ་མངའ་བ།
broadcast	རྒྱ་སྤོང་བྱེད་པ།	བརྒྱན་འཕྲིན་ནམ་རྒྱུད་འཕྲིན་གྱི་ལས་ རིམ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཆེད་རྒྱ་བྱུང་དུ་ བསྐྱེད་སྤེལ།
broadsheet	བརྒྱགས་ཤོག་ཆེན་མོ།	ཤོག་ལྗེ་ཆེན་པོའི་སྟེང་པར་བཞོད་བྱས་ པའི་བྲུབ་བརྒྱགས།
brochure	དོ་སྟོན་དེབ་རྒྱུད།	སྐྱོག་འདུགས་སམ་ཐོན་རྩལ་ཤིག་གི་ སྟོར་པར་རིམ་ཅན་གྱི་དོ་སྟོན་དུ་བརྒྱན་ དེབ་རྒྱུད་དུ་འདིགས་ཤིག།
broker	བར་ཚོང་པ། བར་ཁེ་བ།	ཚོང་པ་ཕན་ཚུན་དབར་རོ་ཚབ་བྱས་སྟེ་ཉེ་ ཚོར་བྱས་པའི་ཚང་རིན་ལེན་མི།
brokerage	༡། བར་ཁེ་བའི་ཚོང་ལས། ༢། བར་ཁེ།	༡། བར་ཚོང་བྱེད་པོའི་ལས་དོན། ༢། བར་ཚོང་བྱེད་པོར་རྒྱད་རྒྱུའི་ལྷ་ཆ།
budget	སྟོན་ཚིམ།	ལས་དོན་བྱེ་བྲག་པའི་གཞི་ཆེད་དུ་ གཏང་རྒྱུའི་དཔུལ་འབབ།
budget allocation	སྟོན་ཚིམ་བཤོ་འགྲེམས།	ལས་དོན་ཆེ་གོ་མེད་ཆེད་འཆར་དཔུལ་ བཤོ་འགྲེམས་རྒྱས་བཅད།

buffer	བར་གནས།	རྒྱལ་ཁབ་ལྷོ་ཕྱོད་ཚུན་མི་ཕྱུག་པ་གཉིས་ ཀྱི་བར་དུ་གནས་པའི་གོང་ཕྱུ་སྤང་གསུམ་པ།
building	ཁང་པ།	མིའི་འདུག་གནས་སམ་དངོས་རྗེས་འདོག་ སའི་རྗེས་དངོས་ཀྱི་མིང་།
bulk	༡། རོན་ཆེན། ༢། བྱུ་དོས། བྱུ་གཟིངས་ཀྱི་དོས་ཁང་།	༡། བོངས་ཚད་དམ་ཁྲོན་འབོར་ཆེན་པོ། ༢། བྱུ་གཟིངས་ཀྱི་དོས་ཟོག་གམ་དེ་དག་ འདོག་སའི་གནས།
bulletin	(གཞུང་འབྲེལ།) གསར་འཕྲིན།	དེ་མ་ཐག་དུ་པར་སྐྱེན་ནམ་རྒྱང་བསྐྱིངས་ཀྱི་ རྒྱུའི་གཞུང་འབྲེལ་གསར་གནས་གསལ་ བསྐྱབས།
bumper	༡། བརྟེན་ལེན། ལྷན་པར། ༢། ཆེས་འབེལ་པོ།	༡། ལྷན་འབོར་མོགས་ཀྱི་རྒྱབ་མདུན་དུ་ བརྟེན་བའི་བརྟེན་ལེན་ལེན་ལྷན་གྱི་ འགྲིག་གམ་ལྷགས་དེགས་ནར་མོ། ༢། ལྷན་ལེན་ལེན་ལྷན་པར་འབེལ་པོ།
bumper crop	མོ་ལེགས།	རྒྱུན་ལྷན་དང་མི་འདྲ་བའི་རྣོན་འབྲས་ ལེགས་པོ།
bungling	༡། བེས་འདོན་མེད་པའི། ༢། རྩལ་ལག་མེད་པའི།	༡། རྩལ་ལམ་འདོན་ཐང་དབེན་པའི། ༢། ལག་པ་གཞོའོར་བྱས་པའི་ལུས་པའི་ འགྲུལ་སྲོད་ཀྱི་རྩལ་ལག་མེད་པ།
burden	༡། ལྷན་ལྷོ། ༢། བྱུ་གཟིངས་ཚད།	༡། ལས་སྐྱོར་འཁྲུང་མི་བྱུང་བའི་ལུས་ མེས་མ་གང་དུང་གི་དོག་ཁྲིང་ལྷོ་མོ། ༢། བྱུ་གཟིངས་ལོག་གིས་ཁྲོག་ཚོད་ཀྱི་ དོས་ཟོག

bureau	<p>༡། གཞུང་ལས་ཁང་། དོན་གཅོད་ཁང་།</p> <p>༢། གནས་ཚུལ་བཟུ་སྐྱོད་ལས་ ཁུངས།</p>	<p>༡། གཞུང་ཞིག་གི་ལས་ཁུངས་སམ་ ལས་ཁུངས་ཤིག་གི་ནང་གསེས་ ཚན་པ།</p> <p>༢། གནས་ཚུལ་བཟུ་ལེན་ནམ་མཁོ་ སྐྱོད་བྱེད་ལམ་ན་གྱི་ཁོ་ལས་སམ་ སྐྱོག་འཁུགས་ཤིག།</p>
bureaucracy	<p>དཔོན་དབང་སྲིད་གཞུང་རིང་ ལུགས།</p>	<p>གཞུང་ཞིག་གི་འཛིན་སྐྱོང་སྟེ། གཞུང་ དཔོན་དཔོན་རིགས་ཚོང་མ་དང་ལས་ ཁུངས་ཚོང་མའི་སྒྲིའི་མིང་།</p>
burst	<p>སྐྱོ་བྱུང་འབར་གས།</p>	<p>སྐྱོ་བྱུང་དུ་བྱུང་བའི་གས་འཚོར་རམ་ འབར་གས།</p>
business	<p>ཚོང་ལས།</p>	<p>༡། རང་གི་འཚོ་རྟེན་གྱི་ལས་ཀ་གཚོ་བོ།</p> <p>༢། ཚོང་ལས་སམ། བཟོ་ལས། ཚད་ལས་བཅས་ཀྱི་ཉོ་ཚོང་ལས་ དོན།</p>
business agent	<p>ཚོང་དོན་དོ་ཚབ་པ།</p>	<p>མི་གཞན་ཞིག་གི་ཚེད་དུ་ཚོང་དོན་ གཉེར་ལམ་ན་གྱི་དོ་ཚབ།</p>
businessman	<p>ཚོང་པ།</p>	<p>ཚོང་འབྲེལ་ལམ་བཟོ་ལས་ཀྱི་ལས་ རིགས་བྱེད་པོ།</p>
buy-back	<p>སྐྱར་ཉོ།</p>	<p>དེ་སྐྱར་བཅོངས་ཟེན་པའམ་བདག་པའི་ དངོས་པོ་གང་ཞིག་སྐྱར་ཡང་ཉོ་བ།</p>
buyer	<p>ཉོ་ལམ་ན།</p>	<p>ཅ་དངོས་ལྟ་བུ་རིན་འབབ་སྐྱོད་དེ་ཉོ་ ལམ་ན།</p>

by hand	ལག་རྩེ་ལ་ལ་བརྟེན་པའི། ལག་ཐོག	ལག་པའི་རྩེ་ལ་ལ་བརྟེན་པའི།
by post	སྐྱབས་ཐོག	ཡི་གེ་སོགས་སྐྱབས་ཁང་བརྒྱུད་ནས་གཏོང་བ།
bye election/by election	ཁ་སྐོང་འོས་བསྐྱུ།	གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་ལྷ་བུ་ཞིག་ལས་དུས་ མ་གཅོད་གོང་ཚེ་ལས་འདས་པའོ། དགོངས་ལུ་བྱས་པའི་རྟེན་ཚབ་གདམ་རྒྱའི་ འོས་བསྐྱུ།
bye law/by law	ནང་ཁྲིམས།	རྒྱུག་འདུགས་ཤིག་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་འདིན་ སྲོད་ལྟར་ལས་འདིན་ཆེད་དུ་བཞེས་པའི་དམིགས་ བསལ་གྱི་ཁྲིམས་དང་རྒྱུག་གཞི།
cabin	ཀེ་བིན།	༡། ལྷ་འཕྲུལ་གྱི་གཞིངས་ནང་གི་མི་ཉལ་སའི་ ཁང་རྒྱུང་། ༢། ཤིང་ནགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་བཞེས་པའི་ཤིང་ ཁང་རྒྱུང་རྒྱུང་། ༣། གནས་ལྷ་དང་མཁའ་ལྷའི་ནང་འགྲུལ་ པ་སྲོད་ས།
cabinet	བཀའ་འབག	རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་འདིན་གྱིས་གཞུང་གི་འདིན་ སྲོད་ལས་ཁུངས་སལ། ལྷན་ཁང་ཁག་གི་ འགོ་ཁྲིད་དམ། འགན་ཁུར་བྱེད་པོར་བསྐོས་ པའི་བཀའ་ཁྲོན་རྣམས་ཚོགས།
cablegram	མཚོ་འོག་ཏར་འཕྲིན།	མཚོ་འོག་ལྷགས་སྐྱེད་བརྒྱུད་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ གཏོང་བའི་ཏར་འཕྲིན།
cadre	༡། རྟེན་ལེན་ལས་བྱེད།	༡། རྒྱུག་འདུགས་ཆེ་བ་ཞིག་གི་ཡོད་རྒྱུག་

	ལྷོག་གསལ་ལས་བྱེད། རྣམ་གསལ་ལས་བྱེད། ༡། ཀ། (གསར་བརྗེ་ལི་) ཉུང་བརྗེན་དཔྱད་མཉམ་ ༧། (གསར་བརྗེ་ལི་) ཉུང་བརྗེན་པ།	ལ་ངེས་པར་མཁོ་བའི་སྲོད་བརྗེན་ ཅན་གྱི་མི་ཚ། ༡། ཀ། གསར་བརྗེ་ལི་ཚོགས་པ་ཞིག་ གི་ཁོ་མཉམ་གྱི་སྲུང་དུ་ལས་ཅི་ ཡང་སྐབས་བྱུང་བའི་ཉུང་ བརྗེན་ལོ་སྤེལ་མཉམ་ལ། ༧། དེ་ལྟ་བུའི་ཉུང་བརྗེན་དཔྱད་ ལག་གི་ཚོགས་པ་ཞིག་
calamity	རྒྱུན་ངན་ཚབས་ཚེ།	གོད་ཆག་ཚེན་པོ་དང་སྐྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ པོ་ཡོད་གཞིའི་དོན་རྒྱུན།
calculating machine	ཅིས་རྒྱག་འདྲུལ་འཁོར།	ཅིས་འབྲས་འདོན་པར་བཀོལ་བའི་ འདྲུལ་ཚས་རྒྱང་གསལ་གྱིག་
calculation	ཅིས་རྒྱག་	ཡང་ཅིས་སུ་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་ ཐབས་ལ་བརྗེན་ནས་ཅིས་བསྐྱོར་བའི་ ཐབས་གཅོད་བྱེད་ཐབས།
calculator	༡། ཅིས་རྒྱག་འདྲུལ་འཁོར། ༢། ཅིས་ལམ་ལ།	༡། calculating machine ལ་ སྲོལ། ༢། ཅིས་སུ་ཅིས་རྒྱག་འདྲུལ་འཁོར་ བཀོལ་སྲོད་ལ་ལམས་པ།
calendar	ལོ་ཐོ། ལྷ་ཐོ།	ལོ་གཅིག་གི་རྒྱ་དུས་ཚེས་གྲངས་སོགས་ བཀོད་པའི་ལོ་ཐོ་ཤོག་རྒྱང་མཉམ་ཤོག་ སྲོལ་ལྟར་བཤམ་ཅན།
calendar month	ཕྱི་ལྷོ།	ལོ་གཅིག་ལྷོ་བ་བཅུ་གཉིས་སུ་བཤོས་ པའི་ཆ་གཅིག་

calendar year	ཕྱི་ལོ།	ཕྱི་ཟླ་༡ཚེས་༡ནས་ཕྱི་ཟླ་༡༣ཚེས་༣༡བར་གྱི་ དུས་ཡུན།
calling	འཚོ་ཐབས་ལས་རིགས།	མི་སོ་སོར་སྲོང་བདར་དང་སློབ་སྲོང་བོལ་པའི་ ལས་རིགས།
camp	ལྷོད།	དམག་ཤིང་མ། འབྲོག་པ། འགྲུལ་པ་ལྷ་ འཁྲུག་ལེ་ལ་སྲོད་གནས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གྱུར་ དང་། ལྷོད་ལྷོད་སྲོད་གནས་ལ་བརྒྱུགས་ པའི་ས་ཆ།
campaign	༡། དམག་འགྲུལ། ༢། ལས་འགྲུལ།	༡། དམིགས་ཡུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་འགྲུབ་སྐྱོད་ རིམ་པར་བརྒྱབ་པའི་དམག་འཐབ། ༢། དམིགས་ཡུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་སྐྱོད་ དུ་ཚ་ཚ་ཕྱུར་ཕྱུར་དུ་སྐྱེལ་བའི་ལས་ དོན།
campus	༡། ཁོར་ཡུག ༢། སློབ་གཉེན་གྱི་མི་ཚོ།	༡། མཐོ་སློབ་བཅའ་སློབ་གྲུ་སོགས་ཀྱི་ཁང་པ་ དང་། དེའི་མཐའ་སློབ་གྱི་ས་ཆ་ ཡོངས་རྫོགས། ༢། མཐོ་སློབ་གྱི་མི་ཚོ་འཕེལ་ཡོན་གྱི་ དགྱིལ་འཁོར།
cancel	༡། མེད་པར་བཟོ་བ། ༢། བཀོལ་རྟགས་རྒྱག་པ། ༣། རྩམ་མེད་བཟོ་བ།	༡། བརྒྱུག་བྱས་ཟིན་པའི་བྱ་བའག་ཅིག་མི་ དགོས་པའི་ཐག་གཅོད་བྱེད་པ། ༢། རྒྱག་རྟགས་ལྟ་བུར་བེད་སྲོད་བྱས་ཟིན་ པའི་རྟགས་བརྒྱབ་སྐྱེ་ཡང་བརྒྱར་བེད་ སྲོད་མེད་པ་བཟོ་བ། ༣། ཁྲིམས་ཐོག་གི་འགན་ཞིག་རྩམ་མེད་ བཟོ་བའཕམ་མེད་པར་བཟོ་བ།

cancellation

༡། མིང་པར་བཟོ་བ།
༢། བཞོལ་ཏུགས།
༣། རྩམ་མིང་བཟོ་བ།

༡། རྩམ་བྲམ་སྐྱིག་བྱས་ཟེན་པའམ།
ཐག་བཅད་པའི་ལས་དོན་ཞིག་རྗེས་
སོར་མི་དགོས་པའི་ཐག་གཅོད།
༢། རྩམ་ཏུགས་རྩལ་བསྐྱར་དུ་བཅད་
སྐྱོད་མིང་པར་བཟོ་ཏུ་ཏུགས།
༣། ཁྲིམས་དོན་གྱི་འགན་འཁུན་གྱི་
ལག་བརྟུང་མི་དགོས་པའམ། ཅི་
འཛོག་མི་དགོས་པ་བཟོ་བའི་བྱ་
གཞག

candidate

འོས་གཞི། འོས་མི།

༡། ལས་གནས་སམ་འོས་འདེམས་
བྱས་པའི་གོ་གནས་འཕྲོ་བའམ་གྱི་
འགན་སྲུང་ནང་ཞུགས་མི།
༢། གོ་གནས་དང་། བྱ་དགའ། ཆེ་
བསྐྱོད་སོགས་ཀྱི་སྐད་དུ་འོས་སྐྱོར་
བྱས་པའི་སྐྱེ་བོ།

candidature

འོས་གཞིའི་གནས་བབས།

འོས་གཞིའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་
གནས་སྐབས།

cantonment

དམག་སྐྱར།

དམག་མི་གནས་སྐྱོད་བྱེད་སའི་སྐྱར།

canvassing

འོས་ཤོག་སྐྱེལ་སྐྱོང་།

འོས་ཤོག་འཕེན་ལའན་ནམས་ལ་སྐྱེལ་
སྐྱོང་བྱེད་ཐབས།

capability

འཛོན་ཐང་།

ལས་དོན་ལེགས་པོ་བྱེད་ཐུབ་པའི་རྩམ་པ་
རྩན་པའི་རང་བཞིན།

capable

འཛོན་ཐང་ཅན།

ལས་དོན་ལེགས་པོ་བྱེད་ཐུབ་པའི་རྩམ་པ་
དང་རྩན་པ།

capacity	༡ ཤོང་ཚད།	༡ ཁང་པ་དང་། སྲོད་ལྷ་ཕུའི་ནང་དེ་ཙམ་
	༢ ཀླ འདོན་ཐང་།	ཤོང་བའི་ཚད།
	ཁ། (ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་)	༢ ཀླ ལས་ཀྱི་ཕྱིད་པ་ལས་ཐོན་སྐྱེན་ཕྱིད་
	མང་མཐའི་ཚད།	ཐུབ་པའི་རྒྱས་པ།
	༣ འགན།	ཁ། ཐོན་སྐྱེད་མང་མཐའི་ཚད།
༤ དབང་ཆ།	༣ མི་ཞིག་གི་ལས་ཀའི་འགན།	
		༤ སྤྱི་མཁའ་ཐོག་གི་འོས་བབས་སམ་དབང་
		ཚད།

capital	༡ མ་ཙ། མ་འདྲུགས།	༡ ཁང་དབང་རྒྱ་སྐྱེད་ཀྱི་ཚད་དུ་མ་
	༢ ཀླ རྒྱལ་ས།	འདྲུགས་པུ་རྒྱུའི་དམིགས་རྟེན།
	ཁ། རྩི་གནས།	༢ ཀླ གཞུང་གི་རྩི་གནས།
	༣ གཙོང་བདག་ཁར་དབང་།	ཁ། ལས་འགུལ་ཆེ་གོ་མོ་ལས་
		བཟོ་ལས་ཀྱི་བརྩི་གནས།
		༣ ཚོང་ལས་ཤིག་གི་རྒྱ་དངོས་ལས་
		གཞན་ལ་སྲོད་སྐྱོད་འོད་འཕྲིས་ཟིན་
		པའི་རྩི་གཞུག་ལ།

capital account	༡ མ་འདྲུགས་རྩིས་ཁ།	༡ རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་ནང་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་
	༢ མ་གནས་རྩིས་ཁ།	སྤྱི་རྒྱ་དུང་གིས་མ་རྩ་བཞག་པ་
		དང་། རྒྱལ་ཁབ་དེ་ནས་ཕྱིའི་རྒྱལ་
		ཁབ་དུ་མ་རྩ་བཞག་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་
		ཁྱེད།
		༢ ཚོང་ལས་ཤིག་གི་དུས་མཚམས་དེས་
		ཅན་ཞིག་གི་མ་གནས་རྩིས་ཤོག

capital	མ་རྩིའི་འགོ་གོན།	དུས་རིང་ཁར་དབང་བདག་ཐོབ་ཆེད་དུ་འགོ་
expenditure	མ་འདྲུགས་འགོ་གོན།	གོན་བདང་བའི་མ་དུལ།

capital investment	མ་འདྲུགས།	ས་ཁང་དང་། འཕུལ་ཆས་ཤོགས་ཀྱི་ཚད་
--------------------	-----------	--------------------------------

		མ་རྩ་གཏོང་བ།
capital punishment	སློབ་ཐོག་ཉེས་ཆད།	ཉེས་ཅན་པ་ཞིག་ལ་བྲིམས་ཐག་བཅད་ པའི་སློབ་ཐོག་གི་ཉེས་ཆད།
capitulation	མགོ་བདགས་རྩིས་འབྲུལ།	ཆ་རྒྱུན་ནམ་གནས་སྣངས་ངེས་ཅན་འོག་ ཁས་ལེན་བྱས་པའི་མགོ་འབྲུལ།
capture	༡། ཀ། འཇུ་བརྒྱུད་བྱེད་པ། ཁ། ཡིད་འགྲུག་པ། ༢། ཀ། འཇུ་བརྒྱུད་། ཁ། བརྒྱུད་པའི་མིའམ་ དངོས་པོ།	༡། ཀ། འཇུ་བྱུགས་སམ་གཡོ་ཐབས་ ལ་བརྟེན་ནས་བཅོན་བརྒྱུད་ བཀག་ཉར་བྱེད་པ། ཁ། ཡིད་ཐེམས་སྣ་བུ་འགྲུག་པ། ༢། ཀ། འཇུ་བྱུགས་སམ་ཐབས་ལ་ བརྟེན་ནས་འཛིན་པ་དང་། འཁྲུང་བ། ཐོབ་པའི་བྱ་སྐྱོད། ཁ། བརྒྱུད་བའམ་ཐོབ་པའི་མིའམ་ དངོས་པོ།
carbon copy	༡། ལྷག་ཤོག་འབྲུ་བུམ། ༢། པར་བུམ།	༡། ལྷག་ཤོག་ཤེད་སྐྱོད་བཏང་ནས་ བཞེས་པའི་ཡི་གེ་ལྷ་བུའི་འབྲུ་ བུམ། ༢། གཞན་ཞིག་དང་ཤིན་ཏུ་འབྲུ་བའི་ མིའམ་དངོས་པོ།
card index	ཤོག་བྱང་དཀར་ཆག	གོ་རིམ་ཆེ་གོ་མའི་སྣང་བརྒྱུགས་པའི་ ཤོག་བྱང་དཀར་ཆག
care	༡། ལྷ་སྐྱོང་། ༢། གཟུང་ནས། ༣། ཐེམས་ཁུར་བྱེད་པ།	༡། མིའམ་དངོས་པོར་སྐྱུང་སྐྱོབ་དང་ལྷ་ སྐྱོང་། ༢། ཞིབ་པའི་གནས་སྣངས་སོགས་ལ་

གཟབ་ནན་ཆེ་བའི་དོ་སྣང་།

༡། བྱ་དོས་ཤིག་གལ་ཆེན་དུ་བརྟེན་ཏེ་
ལ་དོ་ཁྲུང་བྱེད་པའམ། ཡང་ན་སློབ་མ་
པ།

career

༡། མི་ཆེའི་འགྲོས།
༢། མདུན་ལམ།

༡། སྤྱིར་བཏང་མི་ཆེའི་བྱ་གཞག་གི་བརྒྱུད་
རིམ།
༢། མི་ཆེ་སྐྱེའུ་སྤངས་ཏེ། འཚོ་ཐབས་
སམ་འཚོ་ལམ།

caretaker
government

སློབ་སྦྱོང་གི་བཀུ་བྱ།

སྦྱོང་བཀུ་བྱ་གཅིག་མཚུགས་སྤྱི་ལ་བཏང་།
སྦྱོང་བཀུ་བྱ་ཞིག་མ་སྐྱེའུ་བར་གྱི་
དུས་ཡུན་གྱི་དུའི་རིང་བཀུ་བྱ་གི་ལས་དོན་
སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་བཀུ་བྱ།

cargo

དོས་ཚོག

གྲུ་གཟིངས་དང་གནམ་གྲུ་ དོས་སྐྱེའུ་སྐྱེའུ་
འཁོར་མོགས་ཀྱི་ནང་དཔོར་འབྲེན་བྱེད་པའི་ན་
པའི་དོས་ཚོག

carriage

༡། ཡིང་རྟ་འཁོར་ལོ།
༢། མི་འཁོར་ཁང་མིག
༣། དོས་རྒྱ།
༤། ལུས་ཀྱི་རྩམ་འགྲུར།

༡། རྩམ་འཁོར་རྒྱུའི་འཁོར་ལོ་བཞི་ཅན་གྱི་
ཡིང་རྟ།
༢། མི་འཁོར་གྱི་འགྲུལ་པ་སྡོད་སའི་ཁང་
རྒྱོག།
༣། དོས་ཚོག་སྐྱེའུ་འབྲེན་གྱི་འགོ་གོན།
༤། མི་ཞིག་ཡང་ལངས་པ་དང་། འགོ་བ།
སྡོད་པ་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
གཞུགས་པའི་འཁྲུང་བཟོ།

carrier

དོས་འབྲེན་པ།

དོས་ཚོག་གལ་འགྲུལ་པ་ས་ཆ་གཅིག་ནས་
གཞན་ཞིག་དུ་སྐྱེའུ་འབྲེན་བྱེད་པའི་ཁེ་ལས་

ཕྱིག

carry forward

མདུན་འབྲེས།

ཚེས་ཁྱིམ་ལུང་འོག་ལྷོ་སྐྱོན་མའི་སྐྱོམ་
འཕོར་རྗེས་མར་འབྲེས་བ་ལྷ་བྱ།

carry out

༡། ལག་ལེན་བསྟར་བ།
༢། ཁ་ཚད་ལག་བསྟར་བྱེད་པ།

༡། བོ་སྐྱོན་དང་འཆར་གཞི་དགོས་
པའི་ལས་ཀ་ཞིག་བྱེད་པ།
༢། རང་གིས་བྱ་རྒྱུ་ཁས་སྐྱེས་པའམ་
གཞན་གྱིས་མངགས་པའི་ལས་དོན་
སྟོབ་པ།

carry over

༡། སྤྱིར་འགྲུངས་བྱེད་པ།
༢། ལྷན་པའི་རྒྱུན་གནས་པ།

༡། བྱ་དོས་གང་ཞིག་འཆར་གཞི་
ལྟར་བྱེད་མ་ཐུབ་པའམ་ཁོད་སྐྱོད་
བྱེད་མ་ཐུབ་པར་འགྲུངས་པ།
༢། གནས་སྐངས་འགྲུར་ཟེན་ཀྱང་ལྷ་
མཐུད་དེ་གནས་པའམ་ལྷགས་སྐྱེན་
བྱེད་པ།

cartage

༡། ཕིང་རྟའི་སྐྱེལ་འདྲེན།
༢། ཕིང་རྟའི་ཟླ།

༡། ཕིང་རྟའི་སྐྱེལ་འདྲེན་ནམ་དཔོར་
འདྲེན་གྱི་བྱ་གཞག།
༢། ཕིང་རྟའི་སྐྱེལ་འདྲེན་གྱི་འགོ་གོན།

བད་ཚད་གཏན་འབེབས་ལས་འཆར།

TIBETAN TERMINOLOGY PROJECT

སྐྱོན་དང་རྩིས་ཀྱི་བད་ཚད།

MEDICAL & ASTROLOGICAL TERMS

བོད་གཞུང་སྐྱོན་རྩིས་ཁང་།

MEN-TSE-KHANG / TMAI

abacterial	ཕ་སྤྱིན་མེད་པ།	གིན་ཏུ་ཕ་བའི་སྤྱི་ལྷན་སྤྱི་འཕེལ་མི་ རྒྱས་པའམ་མེད་པའི།
abortion	མངལ་དབྱུང་། མངལ་གནས་དབྱུང་ བ།	བྱིས་པ་བཅོམ་དུས་མ་རན་གོང་ མངལ་ནས་སྤྱིར་དབྱུང་བའམ་སྤྱིར་ བ།
abscess	ནག་སྐྱུན། ནག་འབྲུང།	མཚོན་དང་ཚེར་མ་སོགས་ཀྱིས་ བསྐྱེད་སར་ལུས་ཀྱི་སྤུང་བྱུབ་ཤི་བ་ལ་ བརྟེན་ནས་གནས་གཅིག་ཏུ་ནག་ གསོག་པ།
acedia	ཡིད་ཞུམ་པ། ཡིད་མི་དགའ་བ།	བྱ་བ་གང་ཡང་བྱ་འདོད་མེད་པར་ ཉོབ་སྤང་སྤྱི་བའི་སེམས་ནད།
acidity	ཚུ་སྐྱུར།	བད་ཀན་ནད་གཞིས་ཀྱིན་པའི་ཕོ་བའི་ ནད་སྐྱུར་རྩིས་འཕེལ་བ།
acidosis	སྐྱུར་དུག	ཁག་གི་ནད་སྐྱུར་ཚུ་ཚད་ལས་ བརྒལ་བའི་སྐྱུར།
acne	སྤྱིན་ཐོང། བད་ཐོང།	ལང་ཚོ་དར་སྐྱབས་གདོང་དང་བྱང་ ཁོག་སོགས་ལ་བྱུང་བའི་ཐོང་པ་ནག་ མགོ་ཅན།
acroarthritis	སོར་ཚིགས་སྤུམ་བྱ།	རྒྱང་ལག་གི་མཚུང་ཕོའི་ཚིགས་ གཞིར་གཞན་ཁ་བརྒྱབ་པའི་ནད།
acrophobia	མཐོ་འཛིགས།	ཏ་ཅང་མཐོ་སར་འགྲོ་མི་རྒྱས་པའི་ དངངས་སྐྱུག

acromegaly	ལུས་ཤོངས་རྒྱག་པ།	བད་ཀན་མེན་བུས་སྐྱེད་པའི་སྐྱུལ་རྩལ་ ཀྱི་བྱེད་ལས་མང་བའི་སྐྱོན་གྱིས་ གཟུགས་པོའི་འཚར་ཡོང་ཚད་ལས་ བརྒལ་བ།
acropathy	ཡན་ལག་གི་ནད།	རྐང་ལག་སོགས་ཀྱི་ནད།
actinomycosis	ཕུགས་ཀྱི་གཉན་ནད།	ནད་འབྲུ་ཕུ་མོ་ཞིག་གིས་སྐྱེན་པའི་ ཕུགས་ནད་མི་ལའང་འགོ་སློང་པ་ཞིག
adenalgia	མིན་བྱའི་ན་ཟུག	སྡེ་ས་ཁྲུང་དང་མཚན་ཁྲུང་མིན་བྱ་ སོགས་ལུས་ཀྱི་མིན་བྱར་ན་ཟུག་འབྱུང་ བ།
adenitis	མིན་བྱའི་གཉན་ཚད།	མིན་བྱར་གཉན་ཁ་རྒྱས་པ།
adenofibroma	ཅ་སྐྱན།	མངལ་དང་རྩ་མ་སོགས་ལ་མང་དུ་བྱུང་ བའི་ཅ་རྒྱས་དང་མིན་བྱའི་སྐྱོན་རྟོག་ཅན་ ཀྱི་ཤོང་བྱ།
adenoma	མིན་སྐྱན།	མིན་བྱའི་རྒྱ་ལས་ལྷུབ་པའི་སྐྱོན་རྟོག
aerocele	རྒྱུང་སྐྱན། རྒྱུང་འབྲིམ།	རྒྱ་ལོང་སོགས་རང་བྱུང་སྣོང་ཆའི་ནད་ རྒྱུང་གོང་བྱར་གྱི་ལ་ནས་སྐྱོན་རྒྱངས་ བྱེད་པའི་ནད།
aging	གླ་བ།	ལོ་ན་གས་པའི་བརྒྱུད་རིམ།
agitation	ཤེས་པ་འཚུབ་པ།	རྒྱུང་ནད་དམ་སེམས་ཁམས་མི་བདེ་བའི་ དབང་གིས་སེམས་ཞི་དལ་དུ་མི་གནས་

པ།

aglecemia

ཁྲག་ཀར་ཟད་པ།

ཁྲག་ནང་གི་ཀར་ལི་རྫས་ཟད་པའི་སྐྱོན།

aglutination

མིང་དཀའ་བ།

ཁ་ཟས་མིང་གྲུང་གཏོང་དཀའ་བའི་ནད།

agony

ན་ལྷག་དྲག་པོ། ཨ་ནའི་ལྷག

ན་ལྷག་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ།

ague

འདར་ཚད།

འདར་ཚད་སོགས་ཚབའི་ནད་ཀྱི་བརྗེ་རྙིང་།

AIDS

གཉན་ནད་རིག་དྲུག

མིའི་ལྷུས་རྒྱངས་ཟད་པའི་གཉན་ནད་
(HIV) ལས་བྱུང་བའི་གཉན་རིམས་སྲིན་
འབྲུ་འབྲུགས་པའི་ནད། དེས་ལྷུས་ཀྱི་ནད་
རིགས་སྡོན་འགོག་གི་རྒྱས་པ་ཉམས་པར་
བྱེད་པས་སྲོག་ལ་ཉེན་ཚབས་ཆེ།

akalamathesia

སློན་པ།

གོ་སློབས་ཞན་པའི་སློན་པའི་རིགས།

alastrim

འབྲུམ་པ་དཀར་པོ། བར་སྐྱུ་ཤར།

བད་ཀན་གྲུང་བའི་འབྲུམ་བུའི་ནད་རིགས་ལྷོ་
འབྲུམ་ཡང་བའི་གསལ་ཤིག།

aldebran

སྐར་མ།

རྒྱ་སྐར་ཉེར་བདུན་གྱི་སྐར་ཁྲིམ་བཞི་
པ། (རང་ལུགས་རྒྱ་སྐར་ཉེར་བདུན་གྱི་དང་
པོ་བ་སྐར་ལ་ངོས་འདྲིན་པའི་གོ་རིམ་ལྟར་
རོ།)

algesia

ལྷག་གཟེར་ཆེ་ཚུང་།

ན་ལྷག་གི་ཚོར་བ་དྲག་ཞལ།

algophobia

གཟེར་འདྲིགས་དྲག་པོ།

ན་ལྷག་ལ་སྐྱུག་དངངས་དྲག་པོ།

alkalosis	ཡ་བ་སྐར་མང་སྐྱོན།	ཁྲ་ལྷན་ནང་ནས་ཚིག་ཐལ་བ་མང་བྲགས་ བའི་སྐྱོན།
allergy	མི་འཕྲོད་པ།	ཁ་ཟས་དང་། རླུང་། ཐལ་རྒྱལ་མོགས་མ་ འཕྲོད་བའི་སྐྱོན་གྱིས་བྲགས་པར་དམར་ སྐྱངས་ཆགས་པ། ཟ་འཕྲུག་ལང་བ། རྐྱེད་ པ་རྒྱག་པ་མོགས་ཚོར་སྐྱོན་བའི་སྐྱོན།
almanac	ལོ་ཚོ། ཟླ་ཚོ།	ལོ་གཅིག་གི་ནང་ག་ཟུང་སྐར་གྱི་བཟོད་པ་ལ་ གཞིགས་ཏེ་འཕོ་འཕྲུང་དང་བཏེ་སྐྱུག་གི་ གནས་ཚུལ་ཅི་འབྲུང་གསལ་བའི་དེབ་རྒྱུང་།
alopecia/ acomia	སྐྱ་བྱི།	སྐྱ་མིན་ཞིག་གིས་སྐྱེན་ལས་ལྷུང་བའི་སྐྱ་བྱི་ བའི་ནད།
altair	ཤོ་བཞིན།	རྒྱ་སྐར་ཉེར་བརྒྱན་ནང་གི་སྐར་བྱིས་ཉེར་ གཉིས་པ།
altitude sickness	ལ་དུག	རྒྱ་མཚོའི་རོ་ས་ནས་མི་འོ་བརྒྱུད་སྟོང་བཞག་ལ་ བའི་མཚོ་སར་འབྲུང་བའི་སྐྱོན་དབྱགས་མི་ འདང་པ་དང་མགོ་ན་བ་ལྟ་བུའི་རྒྱུང་ནད།
Alzheimer disease	ཨ་ལ་ཇ་མིར་ནད།	དབང་རྩའི་ལུས་སྟོབས་གི་ནས་བྲན་ལེས་ ཉམས་བའི་སྐྱོན།
amaurosis	ལོང་བའི་ངང་རྒྱལ།	མིག་གིས་མི་མཚོང་བའི་སྐྱོན།
amebiasis	རྒྱ་སྐར་བྱི་ནད།	རྒྱ་བ་གཅིག་དུམ་སྐྱེས་སྲ་མིན་གྱིས་སྐྱེན་པས་ རྒྱ་མར་གཉན་ཁ་བརྒྱབས་ནས་ཁྲ་དང་ཤེ་ སྐབས་བཞུལ་བ།

amebic dysentery	ལྷོ་གཞེར།	སྐྱབ་གཅིག་དུམ་སྐྱེས་ཀྱི་ནད་ལུ་ཞིག་གི་སྐྱོན་ ལྷོ་ལྷོ་མར་གཞེར་ཁ་རྒྱས་ནས་ཁྲག་དང་ཁེ་ སྐྱབས་འཕལ་བ།
amenia/ amenorrhea	ལྷོ་མཚན་སྐྱོམ་པ།	ལྷོ་མཚན་དུས་ཐོག་མི་འབབ་པའམ་འགག་ པའི་མོ་ནད།
AMI heart attack (acute myocardial infraction)	སྤྱིང་ཁྲག་རྒྱ་བ་ཉམས་པ།	སྤྱིང་གི་ཤ་གནད་ཀྱི་རྩམ་པ་ཉམས་སྐྱོན་གྱིས་ སྤྱིང་རྩ་འགག་པའི་རྩོད་ཀྱི་ནད་ཚབས་ ཚེན།
amnesia	དྲན་པ་མི་གསལ་བ།	ལྷན་པའི་དབང་ཅུར་སྐྱོན་གང་ཅུང་གིས་དྲན་ ཤེས་ཉམས་ནས་ཡུན་ལོན་གྱི་གནས་རྒྱུ་ དྲན་གསོ་མི་ཐུབ་པའི་སྐྱོན།
amplyopia/ anopsia	མིག་གྲིབ། རབ་རིབ།	མིག་གི་དབང་པོར་སྐྱོན་མེད་པ་ལྟར་སྤྱང་ ཡང་མཚོང་བྱགས་ཞམ་པའི་སྐྱོན།
amulet	སྤྱང་ལོར། སྤྱང་ང།	ནད་གདོན་སོགས་མི་མཐུན་པའི་འཚོ་བ་ ལས་སྤྱང་ཞེང་། ཚོ་བའོད་སོགས་མཐུན་ པའི་སྐྱོན་འགྲུབ་ཚད་རྒྱན་དུ་ལུས་ལ་བཅང་ རྒྱུའི་ཤིན་རྗེས།
amyotrophic leteral sclerosis	བཤལ་ནད། འཕྲེས་ནད།	རྒྱུངས་བ་ཉམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རྩ་ དཀར་གྱི་ནད་ཅིག།
anadipsia	སྐྱོམ་དང་ཚེ་བ།	སྐྱོམ་པ་ཤིན་ཏུ་ཚེ་བའི་ནད།
anandria	མོ་ཚོས་མི་ལྷན་པ།	མོ་ལེང་དང་ཁ་སྐྱུ་སོགས་མོ་ཡི་ཁྱད་ཚོས་མི་

		ལྷན་པུ་
anaphia	རྟོ་གཞོན་ཉམས་པུ་	རྟོ་གཞོན་ཞོན་པུ་དང་བུལ་པུ་
anaphrodisia	རྟོ་ཚ་ཉམས་པུ་	ལྷན་པུ་སྐྱོད་ཀྱི་འདུན་པུ་ཉམས་པུ་འདི་སྐྱོན།
anaplasia	སྐྱན་གྱི་རོ་པོ།	སྐྱན་གྱི་རང་བཞིན།
anasmia	དྲི་ཚོར་ཉམས་པུ་	སྐྱ་ཡི་དྲི་ཚོར་ཞན་པུ་འཕམ་ཉམས་པུ་
andomia	སྐྱ་ཤེས་ཉམས་པུ་	སྐྱ་ཡིས་དྲི་མི་ཚོར་བའི་སྐྱོན།
anemia	སྐྱ་རྒྱུ།	ལྷན་པུ་ལ་མདངས་བསྐྱར་གྱི་བྱེད་ལས་ ཉམས་ཤིང་ལྷན་པུ་ལྷན་པུ་ལྷན་པུ་སྐྱོན་དམར་ པོ་དེ་སྐྱོན་པུ་ལ་གངས་བཅུ་བཞི་དང་བུད་ མིང་ལ་བཅུ་གཉིས་ལས་ཆེས་ཉུང་བའི་སྐྱོན།
anepia	དག་སྐྱེགས་པུ་	དག་གིས་སྐྱ་བཞེད་མི་བྱུང་པུ་
aneuria	ལྷན་ཟད།	དབང་ཚེ་ལྷན་ལྷན་པུ་ལ་ལྷན་པུ་འདི་སྐྱོན།
anginal pain	སྐྱིད་གི་ལྷན་པུ་གཟེར།	བད་གི་ལྷན་པུ་ལྷན་པུ་ལྷན་པུ་ལྷན་པུ་ལྷན་པུ་ སྐྱ་གཞོན་པུ་ལྷན་པུ་ལྷན་པུ་ལྷན་པུ་ལྷན་པུ་
angitis	ཚ་གཞན།	ལྷན་པུ་ལྷན་པུ་ལྷན་པུ་
animal sign	ལོ་རྟོགས།	ལོ་སོ་སོ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་སྐྱོན་ཆགས་(བྱི་བ་ ནས་ཕག་བར་བཅུ་གཉིས་པོ་གང་ལྷན་པུ་)
ankylosing spondylitis	ཤིང་རེངས།	ཚིགས་གཞིར་གཞན་པུ་བསྐྱབ་ནས་སྐྱས་

ཚིག་མཚན་འགྲུལ་དཀའ་བ།

annular eclipse

གཏུབ་འཛིན།

སྐྱུ་ལྷན་ལྷན་པའི་ཉི་འཛིན། ཉི་མའི་དཀྱིལ་
འཁོར་ཡོངས་སྐྱུ་བསྐྱོབས་ཀྱང་མཐའི་སྐྱུ་ལྷན་
སྐོར་མོར་མཐོང་བའི་ཉི་འཛིན་གྱི་བྲག།

anopsia

མིག་གཡུང་།

མིག་གིས་གཞུགས་གསལ་པོར་མི་མཐོང་
བའི་སྐྱོན།

anorchism

རོ་ཚོར་ཉམས་པ། ཁ་མངལ།

ལྷེ་ཡིས་ཤོ་བམི་ཚོར་བའི་སྐྱོན།

anorexia
nervosa

ཡི་ག་འཆུས་པ།

སེམས་ནད་དམ་རྒྱུད་ནད་ཀྱི་རྒྱུན་པས་ཁ་ཟས་
ཀྱི་དང་ག་འགག་པ།

antares

སྒྲོན།

རྒྱ་སྐར་ཉེར་བདུན་ནང་གི་སྐར་ཁྲིམ་བཅོ་
བརྒྱད་པ།

anthracosis

ནག་རྩིས་སྐྱོ་ནད།

ནག་རྩིས་ཀྱི་ཐལ་རྩལ་ནད་དུ་རྩལ་པའི་རྒྱུན་
ཀྱིས་སྐྱོ་བར་གཉན་ཁ་རྒྱས་པ།

anthrax

ཕུགས་ནད་གཉན་རིམས།

རྩ་གཟན་ཤོག་ཆགས་ཀྱི་ཁྲག་རྒྱུན་ནད་ནད་
སྤོན་དུ་ཤུའི་གཞུགས་ཅན་ཞུགས་པའི་རྒྱུན་
ལས་ལྷུང་བའི་གཉན་རིམས་ཚབས་ཆེན་ཞིག།

antidote

༡། བརྗོག་རིམ།
༢། གཉན་པོ།

༡། དན་འབྲས་བརྗོག་ཐབས་ཀྱི་གཉན་པོའི་
ཞབས་རིམ་མཇུག་བཅོས་ཐབས།
༢། ལུས་ཀྱི་ནད་དུག་སོགས་ཀྱི་གཞོད་པའི་
རྩལ་པ་བརྗོག་བྱུང་བའི་རྩིས་གང་ཡང་
རུང་བ།

anxiety/

སེམས་འཚབ།

སེམས་ཁལ་བྱུང་བའི་རྒྱུན་ཀྱིས་སེམས་ནད་

psychoanalysis		ཉེན་ཁ་དང་འཛིགས་སྒྲུང་། རྩོམ་མི་བདེ་བ་ སོགས་ཀྱི་དངངས་ཚབས་འབྲུང་བའི་རྒྱུ་ ནད།
aortitis	སྤྱིང་གི་འཕར་ཚུལ་གཉན་ཚད།	སྤྱིང་གི་འཕར་ཚུ་གཙོ་བོར་གཉན་ཁ་རྒྱས་པ།
aphagia	མིད་དཀའ་བ།	ཁ་ཟས་མིད་དཀའ་བའི་ནད།
aphephobia	རེག་འཛིགས།	གཞན་གྱིས་རེག་པར་དོགས་པའི་འཛིགས་ སྒྲུང་།
aphthous stomatitis (canker sores)	གཅེན།	ཁའི་ནང་དང་མཚུ་ཉོར་རྒྱ་རྒྱུ་འདྲ་བའི་རྒྱུང་ འབྲུང་ཡང་ཡང་བོན་ནད།
apoplexy	གཟའ་གྲིབ། གྲིབ་རྒྱོན།	ལྷང་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྲག་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྷང་བའི་རྒྱུ་ རྒྱུ་ལྷང་བའི་ནད་ཅུ་གྲིབ་ནས་རེལ་བའམ་ བརྒྱལ་བའི་ནད།
appendicitis	རྒྱ་རྩྭ་གཉན་ཚད།	རྒྱ་རྩྭ་རེམར་གཉན་ཁ་རྒྱས་པའི་རྒྱུ་གྲིབ་ ཚབས་ཆེ་བའི་ནད།
apsithyria	དངངས་སྐྱགས།	དངངས་འཚབ་དྲག་པོས་རྒྱ་གསུམ་ཉེ་སྒྲུ་ བརྗོད་མི་ཐུབ་པ།
apsychia	བརྒྱལ་བ། འཕྲོག་པ།	རྒྱང་ནད་དྲག་པོས་དྲན་པ་ཉམས་པ།
aquari	མོན་གྲུ	རྒྱ་རྒྱུ་ཉེར་བུ་ནད་ལི་རྒྱུ་ཉེར་ བཞིན་པ།
aquarius	ལུས་པ།	དུས་རྒྱུ་བུ་ལུས་པ་ལྟེ། ཉི་མའི་ཁྲིམ་

		ལྷོ་གྲི་གཟའ་བཅའི་རྒྱ་ལམ་བཅུ་གཅིག་པ་ བུམ་པའི་ཁྲིམ་དུ་སོན།
arcturus	ས་རི།	རྒྱ་རྒྱར་ཉེར་བདུན་ནང་གི་རྒྱར་ཁྲིམ་བཅོ་ལྔ་ པ།
aries	ལུག།	དུས་སྐྱོར་དང་པོ་སྟེ། ཉི་མ་སོགས་གཟའ་ བཅའི་རྒྱ་ལམ་དང་པོ་ལུག་གི་ཁྲིམ།
arietic	ག་རྒྱར།	རྒྱ་རྒྱར་ཉེར་བདུན་ནང་གི་རྒྱར་ཁྲིམ་དང་པོ།
artery	འཕམ་ཅ།	སྟིང་ཁམས་ནས་ལུས་ཡོངས་ལ་འཕྲོ་རྒྱུང་ ལུག་པའི་རྒྱངས་ཁག་སྐྱེལ་འདྲེན་བྱེད་པའི་ ཁག་ཅ།
arthralgia	ཚིགས་གཟེར།	ལུས་ཕོ་སོགས་ཀྱི་གཉན་ཁ་མེད་པའི་ཚིགས་ གཞིའི་ན་རྒྱུག།
arthritis	གུམ་བུ། རྩམ།	ཚིགས་གཞིར་གཉན་ཁ་བྱས་ནས་རྒྱངས་པ་ དང་འགྲོ་བརྒྱོད་དཀའ་བའི་ནད།
arthrosclerosis	ཚིགས་གྲོང་།	དམིགས་བསལ་ལོ་ན་ཆས་སྐབས་འབྱུང་ བའི་རྩ་རྒྱས་དང་ཁག་རྩ་མཁེགས་འགྱུར་ གྱིས་འགྲུལ་བརྒྱོད་དཀའ་བའི་ནད།
Ascendant	འཆར་ཁྲིམ།	ལུས་སམ་སྐྱེས་པའི་ས། དུས་སྐྱོར་ས་མལ་ དང་པོ།
ascending node of moon	རྒྱ་གཙན།	རྒྱ་ཅན་གདོང་ངམ་རྒྱ་དུ།

asthma	དབུགས་མི་བདེ་བ།	ལྗོན་དང་དབུགས་མི་བདེ་བའི་སྐོད་དུ་འཚང་བའི་ནད།
astrologer	སྐར་ཚིམ་པ།	གཟའ་སྐར་ལ་དབྱུང་དེ་སྐྱེ་བའི་བདེ་སྐྱབས་འབྲས་བུ་ལྟར་དུ་སྐོན་མཁན།
astrology	སྐར་ཚིམ།	གཟའ་སྐར་གྱི་གནས་སྟངས་ལ་གཞིགས་ཏེ་འགྲོ་བའི་བདེ་སྐྱབས་བརྟག་བའི་རིག་པ།
astronomer	གནམ་རིག་སྐར་དབྱུང་པ།	ཉི་ཟླ་གཟའ་སྐར་ཕོགས་ལ་བརྟག་དབྱུང་དམ་སྐོབ་སྐྱོང་བྱེད་མཁན།
astronomy	གནམ་རིག་སྐར་དབྱུང་། གཟའ་སྐར་དབྱུང་རིག་པ།	ཉི་ཟླ་གཟའ་སྐར་ཕོགས་ལ་བརྟག་བའི་རིག་པ།
atactitia	རིག་ཚོར་ཉམས་པ།	རིག་པའི་ཚོར་བ་ཉམས་པའི་སྐྱོན།
atherosclerosis	འཕམ་ཚ་གྲོང་པོ།	ཁྲག་ཚ་ཕལྱེགས་པོར་གྱུར་བའི་ནད།
audiogenic seizure	སྐྱོ་བརྒྱལ།	ལྗང་ནད་ཅན་གྱིས་སྐྱོ་བྱུགས་ཆེན་པོ་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྗང་བའི་བརྒྱལ་འཕྲོག།
auspicious	བཀྲ་ཤིས་པའི། དགོ་བའི།	གཟའ་སྐར་ཕོགས་དགོ་བའི། ཉུགས་ཉེན་འབྲེལ་བཟང་པོ།
autism	རང་གཡིངས།	སྐྱིད་མི་མཐུན་པའི་སེམས་ཆེས་ནང་དུ་ཕྱོགས་ཤིང་། ལྷིའི་ཡུལ་ལ་མི་འདུག་པར་ནང་གི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་གཏད་ཚུལ།
Autum equinox	སྐོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ།	སྐོན་དུས་ཉིན་མཚན་གཉིས་རིང་བྱང་མཉམ་

		པའི་དུས། ལྷི་རྒྱ་འཚོས་༡༩།
avitaminosis	སྣོབས་སྐྱེད་ཟད་ནད།	སྣོབས་སྐྱེད་ཀྱི་ཟས་བཅུད་མ་འདང་བ་ལས་ ལྷུང་བའི་ནད།
azoospermia	ས་ཤོན་ཉམས་པ། རོ་ཚ་ཉམས་པ།	ཕོའི་ལྷ་བའི་ནད་ས་ཤོན་མེད་པ།
baby blues	ལྷུ་མ་མའི་སྐྱོ་སྤང་།	སྤྲུམ་མའི་གནས་སྐབས་སྤྲུམ་མ་འི་ལྷུང་ བའི་སེམས་དཔལ་ལམ་སྐྱོ་སྤང་།
bacillary	དུལ་གཟུགས་སྤ་སྲིན་གྱི།	ཤིན་ཏུ་སྤ་བའི་དུལ་གཟུགས་སྤ་སྲིན་དང་ འབྲེལ་བའི།
bacillemia	དུལ་གཟུགས་ཁྲག་སྲིན།	ཁྲག་གི་ནང་ཤིན་ཏུ་སྤ་བའི་དུལ་གཟུགས་ སྤ་སྲིན་ལྷུགས་པའི་སྐྱོན།
bacilluria	དུལ་གཟུགས་གཅིན་སྲིན།	གཅིན་པའི་ནང་ཤིན་ཏུ་སྤ་བའི་དུལ་ གཟུགས་སྤ་སྲིན་ལྷུགས་པའི་སྐྱོན།
backache	རོ་རྒྱལ་གཟེང།	རོ་རྒྱེད་དང་རྒྱལ་གཞུང་གི་རྒྱལ་གཟེང།
bacteremia	ཁྲག་སྲིན།	ཁྲག་ནང་གི་ནད་སྲིན་སྤ་སྲིན།
bacteria	སྤ་སྲིན།	ཤིན་ཏུ་སྤ་བའི་སྐྱེ་ལྷན།
bacterial endocarditis	སྡིང་སྐྱེའི་གཉན་ཚད།	ནད་འབྲུ་སྤ་སྲིན་སྡིང་པའི་སྡིང་གི་ནད་ལྷན་ ལ་གཉན་ཁ་རྒྱས་པའི་ནད།
bacteriuria	གཅིན་སྲིན།	གཅིན་གྱི་ནད་སྲིན་སྤ་སྲིན།

birth constellation	སྐྱེས་སྐར།	གང་ཟག་ཅིག་སྐྱེས་ཉིན་གྱི་ཟླ་སྐར་ཉེང་ འདས་དབུགས་ཀྱི་བྱ་བུས་ཟིན་པའི་སྐར་ ཚོགས།
bone marrow	རྩང་མར།	རྩས་པའི་སྣོད་ཆའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་རྩས་ མཉེན་མོ་བྲག་གི་ཕྱ་སྤང་བའི་འདོན་རྩས་པ་ ཞིག།
breath	དབུགས་ཡུན།	སྐྱེས་བུ་ནང་མེད་གཅིག་གི་དབུགས་འབྱིན་ རྒྱུ་ཐེངས་གཅིག་གི་ཡུན་དང་ཚུ་ཚོད་སྐར་ ཆ་བཞི་མཉམ། འདི་བོད་ཀྱི་སྐར་ཚིས་ རིག་པའི་དུས་ཚོད་བརྗེ་ཐབས་ཀྱི་གཞི་ཡང་ ཡིན།
bright half of the moon	ཟླ་བའི་ཡར་ངོ། དཀར་ཕྱོགས།	ཟླ་བའི་དཀར་ཆ་འཕེལ་བའི་དུས། བོད་ ཚེས་ ༡ རས་ ༡༥ བར།
cadent	ལུ་པ་ཅན།	དུས་སྐོར་གནས་མཁའ་གསུམ། ལྷག་ དབྱ་ དང་བཅུ་གཉིས་ལ་ཟེར།
calender	ལོ་ཐོ། ཟླ་ཐོ། ཚིག་འགེལ་ལོ་ ཐོ།	ལོ་གཅིག་གི་ཟླ་བ་དང་ཚེས་གངས་ཆ་ཚང་ འཁོད་པའི་ལོ་ཐོ་ཤོག་རྒྱང་མཉམ་ཤོག་ལུ་ འགའ་ཡོད་པ། ལྷགས་ཚེས་ཚིག་པར་ དགལ་རྒྱུའི་ལོ་ཐོ་ཉ་ཅང་བསྟུས་པ་ཞིག།
cancer	ཀཾཾ།	དུས་སྐོར་བཞི་པ་སྟེ། ཉི་མ་མོགས་གཟའ་ བཅུའི་རྒྱ་ལམ་བཞི་པ་ཀཾཾའི་ཁྲིམ།
capricon	རྩ་མིན།	དུས་སྐོར་བཅུ་པ་སྟེ། ཉི་མའི་ཁྲིམ་རྒྱུད་ཀྱི་ གཟའ་བཅུའི་རྒྱ་ལམ་བཅུ་པ་རྩ་མིན་གྱི་

ཁྲིམ།

cardinal signs

གཡོ་བའི་ཁྲིམ།

གནས་མལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ལྷག་
དང་། ཀའྱའ། སྲང་། ཚུ་སྲིན་ཉེ་གཡོ་
བའི་ཁྲིམ་བཞི།

cardinals

ཀ་བ་བཞི།

ཁྲིམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལྷག་དང་། བཞི་
པ་ཀའྱའ། བདུན་པ་སྲང་། བཅུ་པ་ཚུ་སྲིན་
བཅས་ཚུ་གས་བཞིའི་ཁྲིམ་བཞི།

cardiologist

སྙིང་གི་སྐྱོན་པ།

སྙིང་ནད་རིག་པའི་ཚེད་ལས་པ་ཞིག་སྟེ།
སྙིང་གི་ནད་རིགས་དང་། ལྷུ་མ་ཆ། ལྲུང་
ལས་བཅས་ལ་མཁས་པའི་ཚེད་ལས་སྐྱོན་པ།

carpal

ལག་མགོའི་རུས་པ།
ཕྱན་ཅེའི་རུས་པ།

ལག་མགོའི་མཁྲིག་ཚིགས་ཀྱི་རུས་པ་རྒྱུད་
ཅུ་བརྒྱད།

cartilage

ཁྲུམ་རུས།

ན་བ་དང་སྐྱ་ཚེ་སོག་ཅེ། ལྷ་རུ་ཅེ།
ཚིགས་ཀྱི་མགོ་སོགས་ལ་ཡོད་པའི་རུས་
པའི་ཆ་ཤས་ལྷེམ་ཆ་ཅན།

castor

རྩུ་ལ།

རྩུ་སྐྱར་ཉེར་བདུན་ནང་གི་སྐྱར་ཁྲིམ་བརྒྱད་
པ།

celestial bodies

བར་སྐྱར་གི་ལྷུང་པོ།

ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་ཉི་ཟླ་གཟའ་སྐྱར་
སོགས།

cervide

མཐིང་རུས།

ཚིགས་མཁར་བདུན་ལས་ལྷུང་པའི་རྩུ་ལ་
ཚིགས་ཀྱི་ཡར་སྐྱེ་ཉེ། མཐིང་ཚིགས་ཀྱི་
རུས་པ།

vertebra

chronology	བསྟན་རྩིས།	ཡུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་འདྲིན་པའི་སྐྱེས་ཆེན་ དམ་པ་ནམས་དུས་ནམ་ཚོད་ལ་བྱོན་པ་དང་ དོན་ཆེན་བྱུང་དུས་ཀྱི་ལོ་དུས་ལྟ་ལྷི་གོ་རིམ་ བསྟན་པའི་དུས་རྩིས།
clavicle	སྐྱོག་རྩུམ།	སོག་རྩུམ་ཀྱི་མ་དུན་དོས་གཡས་གཡོན་དུ་ ཕྱག་པ་ནས་སྐྱེ་སྐྱེད་བར་འབྱེད་དུ་གནས་ པའི་རྩུམ་པ་ནང་མོ།
clockwise	ནང་སྐོར།	སྐོར་བ་གཡས་བྱོགས་སུ་འཁོར་བའི།
coccyx	གཞུག་རྩུང་།	སྐལ་ཚིགས་ཀྱི་མ་སྡེའི་རྩུམ་པ་སྐྱ་གདོང་ ཟེར་བའི་ལོ།
comet	སྐར་མ་དུ་བ་མཇུག་རིང་།	འདྲིའི་རྟག་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ཉི་མ་དང་ མཚུངས་ཀྱང་འགོ་སྐྱོན་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ མའི་མཇུག་དང་། རིམ་མིན་ལ་ཉི་མའི་ རྒྱབ་དུ་མ་ཐོང་བར་འགྱུར།
compatibility chart	བག་རྩིས། མཇུག་རྩིས།	ཕོ་ཕོ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེས་ལོ་ཟླ་ཆེས་གཞིར་ བརྒྱང་པན་ཚུན་མཇུག་ལམ་བཟག་པའི་རྩིས།
constellation	རྒྱ་སྐར་། སྐར་ཁྲིམ།	ཁྲིམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གོ་ཡུལ་ཡོངས་རྫོགས་ ཆ་སྟོམས་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་དུ་བགོས་པའི་ཆ་རི་ རི་ཉི་རྒྱ་སྐར་རི་རིའི་ཡུན་དང་རྒྱ་སྐར་རིར་ རྩིས་ཀྱི་རྩོད་དུག་ཅུ་ཐམ་པ་ཡོད།
constellation feet	རྒྱ་སྐར་རིར་རྐང་པ། རྐང་པ།	རྒྱ་སྐར་རིར་རྐང་པ་བཞི་རེ་དང་། ཁྲིམ་ རིར་རྐང་པ་དགུ་ཡོད་པས། རྒྱ་སྐར་ཉེར་ བདུན་ལ་ཁྲིན་བསྟོམས་རྐང་པ་བརྒྱ་དང་

			བརྒྱན། གྲིམ་ཞག ༡༦༠ ཡོད།
coronal suture	མཚོག་མའི་འདུས་སོ།		མགོ་བོའི་མཚོག་མའི་རུས་པའི་སྐྱབས་སམ་ མཐུད་མཚམས།
dark half of the moon	ཟླ་བའི་དམར་ཕྱོགས།	མར་ངོ།	ཟླ་བའི་དམར་ཆ་འཕེལ་བའི་དུས། བོད་ ཚེས་ ༡༥ རས་ ༡༠ བར།
day	༡། ཉིན་ཞག ༢། ཉིན་མོ།		༡། ཚོུད་ ༡༥ བདག་ཉིད་ཀྱི་དུས་ཡུན། ༢། རས་ལངས་ནས་ཉི་མ་མ་རྒྱབ་བར་ཀྱི་ དུས་ཚོད།
delphinus	དབོ།		རྒྱ་སྐར་ཉིར་བདུན་ནང་གི་སྐར་གྲིམ་བཅུ་ གཉིས་པ།
denebola	མོན་གྲོ།		རྒྱ་སྐར་ཉིར་བདུན་ནང་གི་སྐར་གྲིམ་ཉིར་ གསུམ་པ།
descending node of moon	ཀེ་རྒྱ།		རྒྱ་གཅན་མཐུག་མའམ་ཀེ་རྒྱ།
direction	ཕྱོགས། ཁ་ཕྱོགས།		གནས་པའམ་རྒྱ་བའི་ཕྱོགས།
directional strength	ཕྱོགས་ཀྱི་སྣོབས།		ཕྱོགས་ངེས་ཅན་གྱི་སྣོབས་ཏེ། ཉི་མངས་ དམར་པོ་རྒྱ་སྐར་། ཟླ་ཉམས་ཕུར་བུ་རིམ་ པ་བཞིན། །འཕར་ནས་དབང་ལྡན་མཐར་ཐུག་ པར། །བཞོད་པ་རང་ཕྱོགས་སྣོབས་ལྡན་ འགྲུར།
duodenum	རྒྱ་སོར་བཅུ་གཉིས་པ།	ཟངས་	ཕོ་བའི་གཞུག་དང་རྒྱ་མའི་སྣོད་གཉིས་བར་

	ཚགས་ལུ་གུའི་མགོ་	གྱི་འབྲེལ་མཚམས་ལ་ཟེར་ཏེ། དེས་ཟས་ སྐྱོམ་ལྷགས་བཞུ་བྱས་པ་ནམས་སྲིར་གཏོང་ ཞིང་དེ་མིན་སྲུང་བར་བྱེད་དོ།
earth	ས་གནི། འབྲུང་བ་ས།	རང་ཅག་གནས་པའི་ས་གནི་ཆེན་པོ་དང་། འབྲུང་བ་བཞིའམ་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ས།
eclipse	གཟའ་འཛིན།	ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་ཏེ། ཉི་འཛིན་དང་ཟླ་ འཛིན།
element	འབྲུང་བ། ཁམས།	སྲིར་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་ས་རྩ་མེ་རླུང་བཞི་ དང་། འབྲུང་ཚིས་ལྷགས་ཀྱི་ཤིང་མེ་ས་ ལྷགས་རྩ་ལྷ་དང་། སྐར་ཚིས་ལྷགས་ཀྱི་ ས་རྩ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་དང་ལྷ།
elemental astrology	འབྲུང་ཚིས། རག་ཚིས།	འབྲུང་བ་ཤིང་མེ་ས་ལྷགས་རྩ་ལྷའི་ཁམས་ ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་ཟླ་ཞག་དུས་དང་། སྐོག་ལྷས་དབང་བར་སྲུང་ན་སོགས་བཙུ་ བའི་ཚིས་ཀྱི་ལྷགས།
equator	སའི་གོ་ལའི་དཀྱིལ་ཐིག་ ཐིག་	སའི་གོ་ལ་སྟོ་བྱང་གི་ཆ་གཉིས་སྲུ་བྱེ་བའི་ དབུས་ཀྱི་རྟོག་བརྟགས་ཀྱི་ཐིག་
equinox	ཉིན་མཚན་མཉམ་དུས།	དབྱིད་དང་སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་དུས།
esophagus	མིད་པ།	མིད་པ་ནས་ཕོ་བར་མཐུད་པའི་ཟས་སྐོམ་རྩ་ བར་བྱེད་པའི་ལམ།
even signs	མཉམ་བྱིས།	ཆ་གངས་ཀྱི་བྱིས་སྟེ། མོ་བྱིས། ཟླ་དང་། ཀའཏ། ལྷོ། སྐྱིག་རྩ་ཐིག་ ཉ།

external acoustic meatus	ན་ལམ་གྱི་མའི་སྒོ།	ཕྱི་ངོས་ནས་སྐྱེ་འདྲུག་སའི་ན་བ་གྱི་མའི་ཕྱག་
fate	བསྐྱོས་ཐང་།	ལས་གྱི་བསྐྱོས་ཐང་།
fathom	མི་འདོམ།	ཕ་ཁྲུ་དྲུག་གི་ཚད།
femur	བརྒྱ་རྒྱུ་རུས་པ།	དཀྱི་མགོ་ནས་ཕུས་ཚིགས་བར་གྱི་རྒྱུ་རུས་པ།
fibula	རྗེ་ངར་རུས་པ་རྒྱུང་བ།	རྒྱུང་བའི་ངར་གདོང་གི་ཕྱི་ངོས་གྱི་རུས་པ།
fixed signs	བརྟན་གྲིམ།	ཟླ་དུང་། སེང་། རྗེ་ག བུམ་བཅས་མི་ འཕྲུལ་བརྟན་བའི་གྲིམ་པའོ།
foe	དག་ དག་ཟླ།	ཞིང་བདག་གཟའ་ཡི་དག་
foramen magnum	ཉལ་རུས་ཁུང་ཕྱུ།	རྒྱུང་བའི་རྒྱ་ལམ་གྱི་ཕྱུ་གུ།
friend	ཕྱོགས།	ཞིང་བདག་གཟའ་ཡི་ཕྱོགས།
frontal bone	དབྱེ་ལ་རུས་པ།	མིག་ཡན་ཚད་དང་སྐྱེ་མཚམས་མན་ཚད་གྱི་ དབྱེ་བའི་རུས་པ།
full moon	ཟླ་བ་ཉ་གང་། ཉ་རྒྱས་ཟླ་བ།	ཟླ་བ་ཆ་ཡོངས་སུ་ཁ་གང་བ་རྗེ་ཚེས་བཅོ་ རྒྱའི་ཟླ་བ།
galaxy	དབྱུ་ཚོགས་སྐྱེ་མོ།	སྐྱེ་ཚོགས་ས་ཡ་མང་པོ་འདྲུས་པ་ནས་ མཁའ་འབྲེད་ལམ་དུ་སྐྱེ་སྐྱེ་མེར་སྐྱེ་བའི་ མ་ལག་

gemini	འབྲིག་པ།	དུས་སྐོར་གསུམ་པ་སྟེ། ཉི་མའི་ཁྲིམ་རྒྱུད་ཀྱི་ གཟའ་བུའི་རྒྱ་ལམ་གསུམ་པ།
gregorian calender	ཡི་ཤུའི་ལོ་ཐོ།	ཕྱི་ལོ་ ༡༥༥༦ ལོ་ནས་བརྒྱུད་རྒྱབ་ཕྱོགས་ ཀྱི་ལོ་ཐོ་རྩིས་སྟེ།
hemisphere	ཕྱུད་གོ་ལ།	སའི་གོ་ལའི་དཀྱིལ་ཐིག་ནས་སྟོ་བྱང་གི་ དུས་བུ་གཉིས་སུ་བཞོས་པའི་ཆའམ་ཁྲོན།
hour	མུ་ཚོད།	རྩིས་ཀྱི་རྒྱ་སྐང་དུག་ཅུ་ལ་མུ་ཚོད་གཅིག་སྟེ། ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་ཚོད་ ༥༠ དང་ལམ་ འཁོར་སྐར་ཆ་ ༥༠ ལ་ཚོད་ ༡ རྩི་ ཉིན་ཞག་ ༡ ལ་ཚོད་ ༦༥ བརྩིས་སྟེ།
house of debilitation	མི་དགེ་ཤིན་ཏུ་རྒྱབ་པའི་ཁྲིམ།	གཟའི་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱས་སྟོབས་ཞན་པའི་ དུས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་སྟེ་ལྷ་ལྷུང་དེའི་མཚོན་ན། རང་ གོ་སྟོབས་ལྡན་ཁྲིམ་ཀའའའི་ཐད་བསྐྱུས་ཀྱི་ ཁྲིམ་རྒྱ་སྐྱིན་ནང་གནས་པ་ལོ།
house of exaltation	དགེ་ཞིང་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་ ཁྲིམ།	གཟའི་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཆེར་རྒྱས་པའི་ དུས་ཏེ། དེའི་ན། ཕྱི་ལོ་ཀའའའི་ཁྲིམ་ ནང་གནས་པ་རྩིས་སྟེ།
humerus	དཔུང་རྒྱུ་ཀྱི།	སོག་པ་དང་དཔུང་རྒྱས་འབྲེལ་མཚམས་ནས་ ལྷ་ཚེགས་བར་ཀྱི་དཔུང་དང་ཀྱི་རྒྱས་པ།
hydrae	སྐག།	རྒྱ་སྐར་ཉིར་བདུན་ནང་གི་སྐར་ཁྲིམ་དགུ་པ།
Jupiter	གཟའ་ལྷ་མེད་ལ།	ཉི་མའི་ཁྲིམ་རྒྱུད་ཀྱི་གཟའ་སྐར་ཆེ་ཤོས། རྩིས་ལུགས་གཟའ་དགུའི་ནང་གི་ལྷ་པ།

local time	ས་གནས་ཀྱི་ཚོུད།	རང་ཉིད་གནས་སའམ་གཏན་གཞིས་ཤིང་ ཡུལ་ས་གནས་ཀྱི་དུས་འདིན་ཚོུད།
longitude	གཞུང་ཐིག	སའི་ཤོ་ལའི་ཚངས་ཐིག་ནས་ཤར་དང་རྒྱབ་ དུ་བཙུག་པའི་རྒྱང་ཤིང་།
lord	བདག་གཟའ།	བྱིས་མམ་གཟའ་སྐར་མོ་སའི་བདག་པོ་སྟེ། ལྷག་དང་སྟིག་པའི་བདག་པོ་མིག་དམར་ ཡིན་པ་ལྟ་བུ།
lumber vertebra	ཤིང་ཚིགས།	རྒྱབ་དོས་སྐལ་གཞུང་མན་དང་མཚང་རུས་ ཡན་གྱི་མཁར་ཚིགས་ལྟ་ཡོད་པའི་སྐལ་ ཚིགས་ཀྱི་ཆ་ཤས།
lunar month	ཚེས་ཟླ།	ཟླ་བའི་འཕེལ་འགྲེལ་ལ་གཞི་བཙོལ་བའི་ ཚེས་གཅིག་ནས་གནས་གང་བར་གྱི་དུས་ ཡུན། རགས་པར་ཞག་ཉེར་དགུ་དང་རྗེད།
mandible	མ་མགལ་རུས་པ།	འགམ་པའི་རུས་པ་སྟེ་ཤོད་གཉིས་ཀྱི་འོག་ མ།
Mars	མིག་དམར།	ཉི་མའི་བྱིས་རྒྱུད་ཀྱི་གཟའ་གསུམ་པ་དང་། ཚིས་ལྷགས་གཟའ་སྟེ་སྐབས་དུག་གཟའ་ གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གཅིག་
mastoid process	ན་ལྟག་རུས་འབྲུང།	ན་བའི་རྒྱབ་དོས་སུ་ཡོད་པའི་རུས་པ་རྒྱ་ཚེའི་ དབྱིབས་ལྟ་བུ།
maxilla	ཡ་མགལ་རུས་པ།	འགམ་པའི་སྟེང་ཤོད་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་མ།

mental foramen	མ་མགལ་ཁྱུང་བྱ།	མ་མེའི་རྩམ་པའི་རྩྱུང་གི་བྱ་བ།
Mercury	རྩྱལ་པ།	ཉི་མའི་ཁྱིམ་རྒྱུད་གྱི་གཟུང་དབྱུང་འཁྱུང་པ་ དང་། ཚིམ་ཕྱགས་གཟུང་སྐྱའི་རྒྱབས་ཞི་ གཟུང་གཉིས་ནས་གཅིག་
metacarpal bones	ཡག་མཐིལ་རྩམ་པ།	ཡག་པའི་མཁྱིག་ཚིགས་དང་མོར་མེའི་རྩམ་ པའི་མཐུད་མཚམས་གྱི་རྩམ་པ་ནས་མོ་ལྷ།
metatarsal bones	རྩྱུང་མཐིལ་རྩམ་པ།	རྩྱུང་པའི་མོལ་ཚིགས་དང་མོར་མེའི་རྩམ་ པའི་མཐུད་མཚམས་གྱི་རྩམ་པ་ལྷ།
Monday	གཟུང་ཟླ་བ།	རིམ་ལ་འཆར་བའི་གཟུང་བདུན་ནང་གི་ གཉིས་པ།
month	ཟླ་བ།	མོ་གཅིག་གི་དུས་ལུན་མ་བཅུ་གཉིས་ལྷ་ བཤོས་པའི་མ་གཅིག་ དེར་ཉིན་ཞག་གི་ཟླ་ བ་དང་། ཚིམ་ཟླ། ཁྱིམ་ཟླ་བཅས་གསུམ་ དུ་ཡོད།
moon sign	ཟླ་ཁྱིམ།	བཙེའ་དུས་ལྷ་ཟླ་བ་གང་ན་གནས་པའི་ཁྱིམ་ བཅུ་གཉིས་གང་རུང་།
motion	གཟུང་བཤོད་པ།	གཟུང་བཤོད་པའི་རྒྱུར་ཚད། དེར་དལ་ རྒྱུར་གཉིས་དང་རང་འཕྲོས་བཅས་གསུམ་ ཡོད།
Mount Meru (Su-meru)	རི་རྒྱལ་རྒྱུན་པོ། རི་ར་བ།	མངོན་པ་མངོད་ནས་བཤད་པ་རྣམ་ལ། རྒྱུར་ བཞི་དང་། རྒྱུར་རྒྱན་བརྒྱུད། རྒྱ་མཚོ་ཚེན་ པོ་བཞི། ཉི་ཟླ་གཟུང་རྣམ་དང་བཅས་པའི་ འདྲི་གཉིན་གྱི་དབྱུང་ལྷ་གནས་པའི་རི་རྒྱལ་

		རྩྭ་པོ།
moveable signs	གཡོ་བྱིས།	ལྷག་དང་། ཀའོ་ཀའ། སྤང་། རྩ་མིན་ བཅས་གཡོ་བའི་བྱིས་བཞི།
muscle	ག་གནད།	ལྷས་གྱི་ཚོལ་རྒྱས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕུང་ གྲུབ།
nasal bone	སྒྲ་རྩ་ས།	སྒྲ་བྲུག་གཡས་གཡོན་གྱི་གཞི་རྟེན་རྩ་ས་པ།
occipital bone	རྩྭ་རྩ་ས།	མགོ་བོའི་རྩྭ་རྩྭ་གྱི་རྩ་ས་པ་འབྱུར་པོ།
orbit	མིག་འབྲེས་རྩ་ས་པ།	མིག་འབྲས་གནས་ཡུལ་གྱི་རྩ་ས་སྐྱོམ་གོང་ གོང་།
palatine bone	ཀའ་རྩ་ས།	ཁ་ཡི་ནང་དོས་ཡ་ཀའ་གྱི་རྩ་ས་པ།
pancreas	གཤེར་མ། མི་གནས།	པོ་བའི་རྒྱབ་དོས་སུ་གནས་པའི་འཇམ་མཉེན་ སྐྱབས་དབྱེབས་ཅན་གྱི་དབང་རྟེན་ཨིན་ཅི་ བྲུག་ཅམ་རྩན་པ་ཞིག།
parietal bone	ཐོད་རྩ་ས།	མགོ་བོའི་སྐྱི་གཙུག་དང་དེའི་གཡས་གཡོན་ གྱི་རྩ་ས་པ།
patella	རྩྭ་ང་།	དུས་ཚིགས་རྩྭ་ཁེབས་གཙོད་ལྟར་གནས་ པའི་རྩ་ས་པ་སྐྱོར་ལེག།
pelvis	དབྱི་རྩ་ས། མཚང་ར།	དབྱི་མགོའི་རྩ་ས་པ་དང་མཚང་རྩ་ས། གཞུག་རྒྱུད་མོགས་གྱི་སྐྱི་མིང་།

phalanges	སྐྱོན་མང་།	ཀླུ་ལག་གི་མཐེབ་པོར་དང་མཚུགས་པོར་གྱི་ རྩ་ས་པ་རྣམས་ཀྱི་མིང་།
pharynx	མཚུལ་པ།	སྐྱོན་མང་མར་ལྷེ་རྩུང་བཟང་དུ་བྱུག་པའི་བྱ་ག
radius	ལག་རར་རྩ་ས་པ་ཆེ་བ།	ལག་རར་གྱི་ཕྱི་ངོས་ཀྱི་རྩ་ས་པ་ལྟར་བ་དེའི་ མིང་།
ribs	ཚིགས་ལ།	སྐྱོད་དང་མཐོ་བ་སྐྱོད་མཐོ་བ་བྱེད་པའི་བྱང་ཁོག་ གི་རྩ་ས་པ་ལེབ་པོ་ནར་བྱ་ག་ཆ་བཅུ་གཉིས་ ཅན།
sacrum	ཚོང་རྩ་ས། (མཚོང་རྩ་ས།)	མི་དེ་ཚིགས་དང་གཞུག་རྩུང་བར་དུ་གནས་ པའི་ཚིགས་ལའར་ལྷེ་ཅན་གྱི་སྐྱེལ་ཚིགས།
sagittal suture	སྐྱོ་བོའི་རྒྱ་སྐྱབས།	མགོ་བོའི་སྐྱོ་བོའི་རྩ་ས་པའི་སྐྱབས་སམ་ མཐུད་མཚེམས།
scapula	མོག་རྩ་ས། མོག་པ།	དཔུང་འགོའི་ལུས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཕྱོགས་སུ་གནས་ པའི་དཔྱིབས་རྩུང་གསུམ་ཅན་གྱི་རྩ་ས་པ།
spinal cord	རྒྱུང་ས་ལ། མོག་ཚད་ཀར་པོ།	ལྷན་པ་ནས་གཞུག་རྩུང་བར་གྱི་སྐྱེལ་ཚིགས་ ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ཆགས་པའི་སྐྱེལ་རྣམ།
sternum	བྱང་རྩ་ས།	སྐྱོ་མཐོང་མཚེམས་ནས་མཚིན་བྱིལ་དར་ དཀར་ཡོལ་བའི་འོག་ཚེས་བར་གནས་པའི་ བྱང་ཁོག་གི་མཚུན་ངོས་ཀྱི་རྩ་ས་པ་ནར་ལེབ།
suture	རྒྱ་སྐྱབས།	མགོ་བོའི་སྐྱོ་བོ་དང་མཚོག་མ་ལྟག་པ་བཅས་ ཀྱི་རྩ་ས་པའི་མྱོང་པན་རྩུང་མཐུད་མཚེམས་

གྱི་སྐུབ་ས།

tarsal bones	པོ་ལ་ཚིགས་རྩས་པ།	ཀླང་པའི་པོ་ལ་ཚིགས་གྱི་རྩས་པ་ཁག་བདུན།
temporal bone	ན་ལྷན་རྩས་པ།	ན་བ་གཡས་གཡོན་གྱི་སྐྱང་ཐད་དུ་གནས་པའི་སྐུར་ཤོད་གི་རྩས་པ།
tibia	རྗེ་ངར་རྩས་པ་ཆེ་བ།	ཀླང་པའི་ནང་དོས་སྐུ་གནས་པའི་ངར་གཤོད་གི་རྩས་པ།
ulna	ལག་ངར་རྩས་པ་རྩུང་བ།	ལག་ངར་གྱི་ནང་དོས་གྱི་རྩས་པ་སྐྱ་ལ་རིང་བ་དེའི་མིང་།
zygomatic bone	མཁྱུར་ཚོས་རྩས་པ།	གཤོད་གི་མཁྱུར་ཚོས་གཡས་གཡོན་གཉིས་གྱི་འབྲུར་ཆའི་རྩས་པ།

བརྗེ་ཆད་གཏན་འབེབས་ལས་འཆར།

TIBETAN TERMINOLOGY PROJECT

དངོས་ཁམས་རིག་པའི་བརྗེ་ཆད།

PHYSICS TERMS

རྣམ་ཐོན་གྱི་དབེ་མཛོད་ཁང་།

LIBRARY OF TIBETAN WORKS & ARCHIEVES

(LTWA)

aberration	སྒྲུབ་བརྒྱན་རབ་རིག་པ།	དབྱེ་བའི་ལྷ་བྱ་སྒྲིའི་ལྷུལ་མཐོང་བྱེད་ལ་ སྒྲིམ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་སྒྲུབ་བརྒྱན་མི་ གསལ་བ།
abrasion	བདར་ཟད།	རྩེ་བྱེད་གྱིས་རྒྱུན་པས་ཟད་པར་གྱུར་བའི་ རང་བཞིན།
absolute humidity	ལྗོས་མེད་རྒྱན་གཤེད།	མཁའ་རྒྱུད་གི་ཤོང་ཚད་དེས་ཅན་ཞིག་གི་ ནང་རྒྱུ་འཛུངས་པ་རི་ཡོད་ཀྱི་ཚད་གཞི་ཞིག་ ལ་ཟེར། དེ་ནི་མཁའ་རྒྱུད་ཤོ་གཟུགས་མི་ ཏར་རེར་རྒྱུ་འཛུངས་ཟེགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་ཡོད་ ཀྱི་ཚད་ཚད་ཚད་འདྲེལ་བ་ཡིན།
acceleration	སྒྲུབ་ཚད་འཕར་ཆ།	སྒྲུབ་གཟུགས་ཤིག་གི་སྒྲུབ་ཚད་དུས་ཚོད་ དེས་ཅན་རེར་རི་ཅོམ་སྒྲུབ་དུ་འགྲོ་བའི་ཚད།
activation energy	བསྐྱེད་བྱེད་རྒྱས་པ།	རྩེ་བྱེད་ཀྱི་རྩེ་འགྲུབ་ཞིག་ཡོད་པར་དགོས་ དེས་ཀྱི་རྒྱུ་མཐའི་རྒྱས་པ།
adiabatic process	ཚོད་མེད་གནས་བརྒྱུད་རིམ།	ཚོད་མེད་འཕར་ཆ་གཤེད་ཡང་མེད་པར་འགྲུབ་ བའི་བརྒྱུད་རིམ་གང་ཅུང་ཞིག
adsorption	གསོག་འགྲུབ།	རྒྱུད་དང་གཤེད་གཟུགས་ཀྱི་འདུས་རྩིས་གང་ ཞིག་སྒྲུབ་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་རྩིས་གཞན་ཞིག་ གི་སྒྲིབ་དུ་བསྐྱེད་བའི་བརྒྱུད་རིམ།
allotropy	རྩིས་གཅིག་རྩིས་མང་།	ཁམས་རྩིས་ཤིག་རྩིས་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ སམ་དུ་མར་གནས་པའི་ངང་རྒྱུ་ལ།
alloy	བསྐྱེད་སྐྱུགས།	སྐྱུགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སམ།

		<p>ཡང་ན་གཉིས་ལས་མང་བ་མཉམ་བསྐྱེས་ བྱས་པའོ། ཡང་ན་ལྷགས་རིགས་དང་ ལྷགས་རིགས་མ་ཡིན་པའི་རྗེས་གཞན་དང་ བསྐྱེས་ནས་ལྷག་པའི་རྗེས་མམ་དངོས་པོ།</p>
amorphous	བཟོ་དཀྱིབས་ངེས་མེད།	དཀྱིབས་གཞུགས་ངེས་ཅན་མེད་པའི་སྒྲ་ གཞུགས།
ampere	ཚློག་རྒྱུན་ཤུགས་ཚད།	ཚློག་ཤུགས་བཀག་ཆ་གཅིག་ཅན་གྱི་ཚློག་ ཐག་ནང་རྒྱ་བའི་ཚློག་ཤུགས་ཆ་ཚད་གཅིག་ ཅན་གྱི་ཚློག་ཤུགས་ཀྱི་ཚད་གཞི།
angle of incidence	བརྒྱབ་འཕྲོའི་རྒྱར་ཁྲུག	འོད་དང་རྒྱ་རྒྱ་བུའི་རྒྱབས་དངོས་པོ་གང་ ཡང་རྒྱང་བའི་ངོས་ཤིག་ལ་བརྒྱབ་པ་ལས། བརྒྱབ་གནས་དེ་དང་བྱང་འཕྱུར་གྱི་ཐིག་ གཉིས་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱར་ཁྲུག
angle of reflection	ཚློག་འཕྲོའི་རྒྱར་ཁྲུག	འོད་དང་རྒྱ་རྒྱ་བུའི་རྒྱབས་ངོས་ཤིག་གི་རྒྱང་ ཅན་ཚློག་པ་ལས། ཚློག་གནས་དེ་དང་བྱང་ འཕྱུར་གྱི་ཐིག་གཉིས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་རྒྱར་ ཁྲུག
angstrom (A.U)	ཨང་སེ་འོམ་ (ཅི་གཞི།)	བྱེ་བྲག་ཏུ་འབྱེད་འཕྲོའི་རྒྱབས་རིང་ཚད་ འདམ་བའི་ཚད་གཞི་ཞིག་རྗེ། མེན་ཀྲི་མི་ རར་གཅིག་ས་ཡ་བརྒྱར་བཤོས་པའི་ཆ་ གཅིག
angular acceleration	རྒྱར་འཕྲོས་ཀྱི་རྒྱར་ཚད་འཕམ་ ཆ།	རྒྱར་གཞུགས་ཤིག་གི་རྒྱར་འཕྲོས་རྒྱར་ཚད་ ཏུ་ས་ཚོད་ངེས་ཅན་འེར་ཅི་ཅན་རྒྱར་ཏུ་འཕྲོ་ པའི་ཚད།

angular displacement

རྒྱུ་ཁྲུག་གི་འཕྲོ་སྐྱོད།

རྒྱ་ལམ་རྒྱུ་མོ་ཞིག་གི་སྤྱིར་དངོས་གཞུགས་ཤིག་སྐྱོད་པའི་རྒྱུང་ཐབས།

angular momentum

རྒྱུ་ཁྲུག་གི་འགྲུལ་ཚད།

འཁོར་མདའ་ལྷོ་བྲག་པ་ཞིག་གི་སྤྱིར་སྤྱོད་གཞུགས་ཀྱི་འཁོར་རྒྱུག་འགོག་ཤུགས་དང་ལྷུང་ཚད་འཕར་ཆ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུར་ཐོབ།

angular velocity

རྒྱུ་ཁྲུག་གི་འགྲོམ་ཚད།

དངོས་གཞུགས་ཤིག་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་ཁྲུག་གི་འགྲོག་གི་འགྲུར་བའི་ལྷུང་ཚད།

anisotropy

སྐྱོགས་ལ་སྒྲོམ་པའི་རང་བཞིན།

ཚད་འདུལ་བའི་སྐྱོགས་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་ཁྱད་ཚོས་མི་འདྲ་བ་ཅན།

antimatter

ཕྱོག་རྗེས།

ཞིང་རྒྱལ་མོ་དང་སྐོག་རྒྱལ་པོ་ལས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ།

archimede's principle

ཙམ་ཁི་མེ་དེའི་གཏན་སྲོལ།

གཤེར་གཞུགས་ནང་སྒྲིམ་པའི་སྤྱང་པོའི་འཕྲོ་ཤུགས་དེ་དང་། ཡར་རྒྱ་ཙམ་ཙུང་པའི་གཤེར་གཞུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚད་སྤྱིར་རྒྱུ་དང་མཉམ་པར་དེས་ཚུལ།

artificial satellite

བཙོས་མའི་འཁོར་སྐར།

སའི་གོ་ལའམ། ཡང་ན་གཟའ་སྐར་གཞན་ཞིག་ལ་འཁོར་སྐྱོད་བྱེད་པར་བཏང་བའི་འཕྲུལ་ཆས།

asteroid

སྐར་ཕྱོག།

གཟའ་མིག་དམར་དང་སྤྱི་ལྷོ་འཁོར་ལམ་གྱི་བར་དུ་རྒྱ་བའི་བྲག་རྩོ་འདྲ་བའི་དངོས་པོ་ཞིག་ དེའི་ཞིང་ཚད་གི་ལོ་མི་ཤར་གཅིག་ནས་དགུ་བརྒྱ་ལྷག་ཡོད།

astronomical unit	གཟའ་སྐར་ཚིག་གི།	ཉི་མ་དང་སའི་གོ་ལའི་དབར་གྱི་སྤྱི་ཚུལ་སྟེ་སམ་ བར་ཐག་ལ་གཞི་བཅོལ་བའི་ཉི་མའི་ཁྲིམ་ རྒྱུད་ཀྱི་གཟའ་སྐར་པན་རྩེན་དབར་གྱི་རྒྱུད་ ཚད་ཚིག་གི།
astronomy	གཟའ་སྐར་དབྱུང་རིག་ གནས་རིག་སྐར་དབྱུང་།	འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་དེའི་ནང་ཡོད་པའི་ སྐར་མ་དང་། གཟའ་། སྐར་རྩིན་དང་སྐར་ ཚོགས་མོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་རྟེན་གཞི་བཟུང་ པའི་ཚོན་རིག་
atmosphere	རྒྱུད་གི་དྲིལ་འཁོར་། རྒྱུད་ཁམས།	འཐེན་ལྷགས་ཀྱིས་རང་སར་བརྒྱུད་བའི་སའི་ གོ་ལ་དང་། གཟའ་སྐར་གཞན་གྱི་མཐའ་ འཁོར་དུ་གནས་པའི་རྒྱུད་གི་གོ་ལ།
atom	རྒྱལ་ཕྱན།	རང་གར་གནས་བྱུང་པའི་ཁམས་རྣམས་ཀྱི་ རྒྱུབ་བྱའི་ཆ་རྒྱུད་ཤོས།
atomic mass	རྒྱལ་ཕྱན་གཏོས་ཚད། རྒྱལ་ཕྱན་འོངས་ཚད།	མཚན་གཞིར་བརྒྱུད་བའི་རྒྱལ་ཕྱན་ནམ་ འདུས་རྣམས་ཤིག་གི་གཏོས་ཆེ་རྒྱུད་གི་ཚད།
atomic mass unit	རྒྱལ་ཕྱན་འོངས་ཚད་ཚིག་གི། ཁལ་འོན།	ཀར་འོན་ $1/12$ རྒྱལ་ཕྱན་གྱི་ཆ་གཅིག་དང་ མཉམ་པའི་འོངས་ཚད་ཀྱི་ཚིག་གི།
atomic number(proton number)	རྒྱལ་ཕྱན་ཨང་གཏངས།	རྒྱལ་ཕྱན་གྱི་ལྗེ་བར་སོ་རྒྱལ་འི་ཡོད་ཀྱི་ གཏངས་ཏེ། བར་གནས་རྒྱལ་ཕྱན་ཞིག་གི་སོ་ རྒྱལ་གྱི་གཏངས་དེ་ཚོ་གྲུབ་རྒྱལ་གྱི་གཏངས་དང་ མཚུངས་པ་ཡིན། མཚོན་རྟགས། Z
atomic spectrum	རྒྱལ་གྱི་འཇའ་མདངས།	རྒྱལ་ཕྱན་དེ་རང་གི་ནང་དུ་ཚོག་རྒྱལ་འཕོ་ འགྲུར་ལྗེན་པའི་རྩེན་ལས་བྱུང་བའི་འགྲུད་

		འཕྲིའི་འདའ་མདངས།
atomic weight	རྒྱལ་སྤྱོད་རྒྱུ་ཚད།	ཀར་པོན་ཉལ་གཞི་བཅོལ་བའི་ཁམས་རྒྱུ་ ཤིག་གི་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆ་སྟོམས་པོངས་ཚད།
avogadro's principle	ཨ་ཕོ་གོ་རྩེའི་གཏན་སྟོལ།	རྩོད་ཚད་དང་གཞོན་ཤུགས་ནི་ཚད་གཅིག་ པའི་རྒྱུང་གཟུགས་ཤིང་ཚད་མ་ཉམ་པ་གཉིས་ ཀྱི་ནང་གྲུབ་རྒྱས་ཀྱི་གངས་གཅིག་ཏུ་རེས་པ།
barometer	རྒྱུང་གཞོན་འདལ་ཆས།	རྒྱུང་ཁམས་ཀྱི་གཞོན་ཤུགས་འདལ་ཆས།
baryons	རྩྭ་རི་ཡོན།	ཀླུ་སྤྱི་རྒྱལ་གསུམ་མཐུ། ཡང་ན་རྩྭ་ག་ པའི་ཀླུ་སྤྱི་རྒྱལ་གསུམ་ཅན་གྱི་ཉི་བའི་རྒྱལ་ སྤྱོད་ཀྱི་ཁྲིམ་ཚད་གང་ཡང་རྒྱུང་བ་ཞིག
Bernoulli effect	རྩྭ་ཚོ་ལི་རྩུས་པ།	རྩྭ་ཞིང་གཤེར་བའི་དངོས་པོ་ཞིག་རྒྱག་པའི་ རྒྱུར་ཚད་འཕར་བ་དང་རྩུས་མ་རྒྱུངས་དེའི་ ནང་གི་གཞོན་ཤུགས་ཆག་པའི་རྒྱུང་རྒྱུ་ཡ།
Bernoulli law	རྩྭ་ཚོ་ལི་རེས་སྟོལ།	རྩྭ་ཞིང་གཤེར་བའི་དངོས་པོ་ཞིག་གི་གཞོན་ ཤུགས་དང་། རྒྱུག་ཚད། རྒྱུར་ཚད་བཅས་ ཀྱི་བར་འབྲེལ་བ་རྩྭ་ཚོ་ལི་རེས་སྟོལ།
beta-decay	རྩྭ་ཏེ་ཟད་རྒྱུ།	ཉིང་རྒྱལ་གྱི་རྩུས་ཤུགས་ཞན་པའི་རྩྭ་གྱིས་ རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་རྩུས་པ་རྒྱུང་ཆག་འགོ་སྐབས་ ཚོག་རྒྱལ་ལམ། ཡང་ན་པོ་རྒྱལ་གྱི་ཟེགས་ མ་ཁ་པ་རྩྭ་ཏེ་ཟད་སྟེང་བྱེད་རྒྱུ་ཡ།
big bang	འཕྲེང་ཆེན། གས་ཐོར་ཆེན་མོ།	ཐོག་མའི་གས་ཐོར་པ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་རྒྱུད་ འགོ་བཞེན་པའི་འདིག་རྟེན་ཁམས་ལྷུང་བ་

		འདོད་ཚུལ།
binding energy	འཛིང་རྒྱས།	རྒྱལ་གྱི་མ་ལག་ཅིག་གི་སྐྱབ་བྱ་བློགས་མ་ ནམས་མཉམ་དུ་སྡོམ་བྱེད་གྱི་རྒྱས་པ།
black body	ཕྱང་ནག	ཚོོག་ཤུགས་ཁབ་ལེན་གྱི་འགྲུང་འཕྲོའི་ འཁོར་བེངས་མཐའ་དག་འཕྲོ་བསྐྱེད་ལྷབ་ པར་འདོད་པའི་དངོས་པོ་ནག་རྒྱང་།
black body radiation	ཕྱང་ནག་འགྲུང་འཕྲོ།	དོད་ཚད་དེས་ཅན་ཞིག་གི་སྐབས་སུ་དངོས་ གཞུགས་ནག་རྒྱང་གཅིག་ལས་འཕྲོ་བའི་ ཚོོག་ཤུགས་ཁབ་ལེན་གྱི་འགྲུང་འཕྲོ།
black hole	བྱ་ག་ནག་པོ།	རང་གི་འཐེན་ཤུགས་ཉ་ཅང་ཤེད་ཆེ་བས་ དེའི་ཉེ་འཁོར་ནས་འོད་ཀྱང་ཐར་མི་ཐུབ་པའི་ སྐྱབ་ཚད་ལྷག་པར་ཆེ་བའི་ནམ་མཁའི་ དངོས་གཞུགས་ཤིག།
Bohr theory	ཚོོར་ནམ་གཞག	རྒྱལ་མཚན་གྱི་བཞེད་དཀྱིབས་སྐོར་གྱི་འགྲུལ་ པ་སྒྲ་ལོས་ཤིག་རྟེ། ཚོོག་རྒྱལ་ནམས་ཉིང་ རྒྱལ་གྱི་མཐའ་འཁོར་དུ་ཀོན་ཏེམ་ཆ་སྐྱེན་ལ་ བརྟེན་ནས་དེས་པའི་སྤྲོགས་དེས་མེད་གྱི་ འཁོར་ལས་ཐོག་འཁོར་སྐྱོད་བྱེད་པར་འདོད་ ཚུལ།
boiling point	འཁོལ་གནས།	གཤེར་གཞུགས་ཤིག་སྤངས་པའམ་སྤྱང་ གཞུགས་གྱི་དོ་བོར་འགྱུར་བའི་དྲོད་ཚད།
Brownian motion	བླ་རོན་འགྲུལ་སྐྱོད།	གཤེར་གཞུགས་སམ་སྤྱང་གཞུགས་གྱི་ནང་ དུ་གྲིང་པའི་རྒྱལ་གྱི་བློགས་མ་ནམས་དང་།

མིང་ཡུལ་གྱི་གཤེད་གཟུགས་སམ་རྒྱུད་
གཟུགས་གང་ཅུང་གི་བྱུབ་རྗེས་རྣམས་མན་
ཚུན་གདོད་བྱུག་བརྒྱབ་པའི་རྒྱུན་གྱིས་སྤོགས་
ངེས་མེད་དུ་འགྲུལ་བ།

buoyant force འཕྲོ་བྱུགས།

ཚུན་གཤེད་ནང་རྒྱབ་པའམ་རྒྱབ་པའི་དངོས་པོ་
ཞིག་གི་སྤྱི་དུ་འབབ་པའི་གཞོན་ཕྱུགས།

calorie ཁེ་ལོ་རི།

རྒྱས་པའི་རྩི་གཞི་སྟེ། ཚུ་བྱ་རམ་གཅིག་གི་
དོད་ཚད་སེལ་སི་ཡ་ཏེག་རི་གཅིག་སྟོར་ཆེད་
དགོས་པའི་ཚད་དོད།

center of gravity འཛེན་བྱུགས་ལྗེ་གནས།

དངོས་གཟུགས་ཤིག་གི་རྒྱིད་ཀྱི་ཆ་སྟོམས་
གནས་སྤངས་སམ། ཡང་ན་དངོས་པོ་ཞིག་
གི་སྤྱི་དུ་འཛེན་བྱུགས་གང་ཅུང་འབབ་པར་
སྤང་བའི་གནས་ཀྱི་བྲག་པ།

center of mass གདོས་ཚད་ལྗེ་གནས།

དངོས་གཟུགས་ཤིག་གི་ཆ་སྟོམས་ཐོངས་ཚད་
ཀྱི་གནས་སྤངས་སམ། ཡང་ན་དངོས་པོ་
ཞིག་གི་གདོས་ཚད་ཆ་ཚད་འདུས་ཏེ་གནས་
པར་ཆ་འཛིན་བྱེད་ཅུང་བའི་གནས་ཀྱི་བྲག་པ།

centrifugal force ལྗེ་བར་ཁ་རློག་པའི་བྱུགས།

འཁོར་བཞིན་པའི་དངོས་གཟུགས་ཤིག་གི་རང་
གཤིས་ཀྱི་དབང་གིས་སྤང་གཟུགས་དེ་འཁོར་
མདའ་ལས་སྤིར་འཛེན་པའི་རྒྱེ་སྤོགས་ཀྱི་
བྱུགས་དང་མཉམ་པའི་རྒྱས་བྱུགས་ཤིག།

centripetal force ལྗེ་བར་ཁ་སྤོགས་པའི་བྱུགས།

སྟོར་ཐིག་སྤྱིང་འགྲུལ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་དངོས་
གཟུགས་ཤིག་གིས་ལྗེ་བའམ། འཁོར་མདའི་
སྤོགས་སྤུ་འཛེན་པའི་བྱུགས།

		རིམ་བྱེད་པའི་ཡུང་རིམ་རྒྱན་ལུང་ལ་འགྲུར་ རྒྱན་པ་ཞིག།
compound	འདུས་རྗེས།	ཁམས་རྗེས་གཉིས་སམ་དུ་མ་ཚ་ཚད་ངེས་ ཅན་དུ་སྐབས་པ་ལས་ཡུང་པའི་རྗེས་སུང་ གསུམ་པ།
concave lens	ཀོང་ཤེལ།	དུངས་ཤེལ་གང་ཞིག་གི་ངོས་གཅིག་རྒྱམ་ གཞུགས་ཀྱི་རྒྱལ་ལོ་ལྟར་ཀོང་ཀོང་ཅན།
condensation	གཤེར་སབ།	རྒྱང་གཞུགས་སམ་རྒྱངས་གཞུགས་ཀྱི་དངོས་ པོ་ཞིག་གཤེར་གཞུགས་སུ་འགྲུབ་པའི་ བརྒྱུད་རིམ།
conductance	བརྒྱུད་ཁྲིད་རྣམ་ཚད།	དངོས་རྗེས་གང་ཞིག་གིས་མྱོག་རྒྱན་འདྲན་ རྣམ་ཀྱི་ཚད།
conduction	བརྒྱུད་ཁྲིད།	དངོས་རྗེས་གང་ཞིག་བརྒྱུད་དེ་ཤོད་དང་མྱོག་ རྒྱངས་ལྟ་བུ་གནས་གཅིག་ནས་གཞན་དུ་ འཕྲོ་རྒྱུ་ལ།
conductor	བརྒྱུད་ཁྲིད་དངོས་རྗེས།	ཤོད་དང་། མྱོག་དང་། འོད་དང་རྒྱ་སོགས་ བརྒྱུད་འཁྲིད་བྱེད་པའི་དངོས་པོ།
conservation of charge	མྱོག་རྒྱངས་ཉར་ཚགས།	མ་ལག་ཅིག་གི་ནང་ཁྲོན་བརྗོམས་མྱོག་ རྒྱངས་འཕར་ཚག་མེད་པར་གནས་པའི་ གཏན་སྲོལ།
conservation of energy	རྣམ་པ་ཉར་ཚགས།	རྣམ་པ་ཞི་གསར་དུ་བརྒྱུན་མི་ཐུབ་ལ་མེད་ པར་ཡང་བཟོ་མི་ཐུབ་པ་མ་ཟད། དེའི་རྣམ་

		<p>པ་གཅིག་ནས་གཞན་དུ་འཕྲོ་འགྲུར་འགྲོ་བ་ ཅམ་ལས་རྒྱས་པའི་ཁྱོད་བརྗོད་མས་ཀྱི་ཚད་ལ་ འགྲུར་བ་གཏན་ནས་མེད་པའི་རང་བཞིན།</p>
conservation of energy for machines	འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་རྒྱས་པ་བདག་སྲུང་།	<p>འཕྲུལ་འཁོར་རི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་དེར་ མཁོ་སྲོད་བྱས་པའི་རྒྱས་པ་དེ་ལས་ལྷག་པའི་ རྒྱས་བྱགས་ཕྱིར་འདོན་བྱེད་མི་བྱུང་པའི་རང་ བཞིན།</p>
convection	ཚོད་འཕོ་རྒྱ།	<p>རྒྱན་གཤེར་རང་ཉིད་ཀྱི་འགྲུལ་སྲོད་ལ་ བརྟེན་ནས་རྒྱན་གཤེར་གྱི་དངོས་པོའི་ཚ་ གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་ཚོད་འཕོ་རྒྱལ།</p>
converging lens	སྒྱུད་ཤེལ།	<p>རང་ཉིད་བརྒྱན་ནས་འོད་ཟེར་རྣམས་པ་རོལ་ གྱི་གནས་གཅིག་དུ་བསྐྱུ་པའི་དྲངས་ཤེལ།</p>
convex lens	འབྲུར་ཤེལ།	<p>དྲངས་ཤེལ་གང་ཞིག་གི་རོལ་གཅིག་ཕྱི་རོལ་ སྒྱ་འབྲུར་བ།</p>
coolant	གང་བསྐོལ་གཏོང་བྱེད།	<p>འཕྲུལ་འཁོར་ཨ་མའི་བརྒྱུད་དེ་འཁོར་རྒྱག་ བྱེད་པའམ། ཡང་ན་འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་ཚ་ བས་ཤིག་གི་ཚོགས་དུ་འབབ་སྟེ། ཚོད་འཕོ་ གཅིག་བྱེད་ཀྱི་གཤེར་རྣམས་ཤིག།</p>
coulomb	ཁྲ་ལོ་མ།	<p>ཨེམ་པི་ཡར་གཅིག་རྣམས་ཀྱི་སློབ་རྒྱུན་ཞིག་ སྐར་ཚ་གཅིག་གི་ནང་བརྒྱུད་ཁྲིད་དངོས་ རྣམས་ཤིག་གི་ནང་རྒྱ་བའི་སློབ་རྒྱུངས་ཀྱི་ཚད་ བཞི།</p>
coulomb's law	ཁྲ་ལོ་མ་དཔེ་སློབ་ལ།	<p>སོར་གནས་སློབ་རྒྱུན་དབྱེད་རིག་གི་གཞི།</p>

ཚའི་ངེས་དོན་ཞིག་སྟེ། རྫོག་ཟུངས་ཅན་གྱི་
རྒྱལ་གཉིས་བར་གྱི་བྱུགས་ཚད་ནི། དེ་
གཉིས་ཀྱི་རྫོག་ཟུངས་ཚད་ཀྱི་བརྒྱུར་ཐོབ་
དང་ཐད་ཀར་ཚད་མཉམ་ཡིན་ལ་སྤྱི་རྒྱལ་
རང་རྒྱུར་དང་ལྷགས་སྟོག་ཚད་མཉམ་ཡིན་
ཚུལ།

critical mass

ཉེར་མཁའི་མོངས་ཚད། ཉེར་
མཁའི་གདོས་ཚད།

རྒྱལ་ཕན་གྱི་ལྷ་གྲ་བརྒྱུད་ཀྱི་འགྲུལ་སྟོལ་
ཅིག་རྒྱུན་བརྒྱུར་བར་མཁོ་བའི་འབར་གས་
རུང་བའི་རྒྱུང་མཐའི་རྒྱ་ཆ།

critical temperature

ཉེར་མཁའི་དོད་ཚད།

དོད་ཚད་དེ་དང་བརྒྱལ་ན་གཞོན་བྱུགས་ཆི་
ཅོམ་ཞིག་སྤྱད་ཀྱང་གཉེར་གཟུགས་སུ་
འགྲུལ་མི་ཐུབ་པའི་དོད་ཚད།

curie

ཧྲཱི་རྗེ།

འབྲིད་འཕྲོའི་ཚད་གཞི་ཞིག་སྟེ། འབྲིད་
འཕྲོའི་རྩལ་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤིག་རྣམ་ཆ་ཏེར་
གས་ཐོར་འབྲོ་ཐངས་ 3.7×10^{10}
གི་ཤངས་འཕོར་དང་མཚུངས་པ་ཡིན།

current

རྫོག་རྒྱུན།

བརྒྱུད་ཁིད་དངོས་རྣམས་ཤིག་བརྒྱུད་དེ་རྒྱ་བའི་
རྫོག་ཟུངས།

cyclotron

རྒྱལ་ཕན་སྒོར་བྱེད།

གཏན་དུ་གནས་པའི་ཁབ་ལེན་ཁུབ་ར་སྤྱད་
དེ། སྤྱི་རྒྱལ་རྣམས་དུང་འབྲིལ་དུ་འཕུལ་
འདེད་ཀྱིས་ལྷུང་ཚད་སྒོར་བའི་ཡོ་ཆས།

dalton

ཏལ་ཏོན།

atomic mass unit ལ་ལྷོས།

diamagnetic

ཁབ་ལེན་གྱིས་སྟོག་པའི།

ཁབ་ལེན་གྱིས་འཕུལ་བའི་དངོས་རིགས་

		སམ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་རྒྱུ།
dielectric	མྱོག་རྒྱ་ཞན་རྒྱུ།	མྱོག་གསལ་ཡང་ན་བརྒྱན་བྱིན་གྱི་རྣམས་པ་ཏེ་ ཅང་ཞན་པའི་དངོས་རྒྱུས་ཏེ། ཤེལ་དང་ དཀར་ཡོལ་ལྟ་བུ།
dielectric constant	མྱོག་རྒྱ་ཞན་རྒྱུས་སོར་གནས།	དངོས་རྒྱུས་ཤིག་གི་ནང་དུ་མྱོག་གི་ཁྱབ་ར་ འགོག་རྣམས་ཀྱི་ཚད་གཞི།
diffraction	འཁྲུག་འཕྲོ།	འགོག་རྒྱུན་ཞིག་དང་ཐུག་པའམ། ཡང་ན་ རྒྱབས་དེའི་རྒྱབས་ཐག་དང་མཉམ་པའི་བྱ་གྲུ་ བརྒྱན་ནས་ཐོན་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱབས་ཀྱི་ཁ་སྐྱོགས་ དང་ཤུགས་ཚད་ཀྱི་འགྲུར་ལྡོག།
diffusion	འཐོར་འཕྲོ།	ངོས་རྒྱབ་མོ་ཞིག་གི་སྤང་ནས་ཕྱིར་ཕྲོག་ པའི་འདུག་འཕྲོའི་འོད་ཁ་འཐོར་དུ་འཕྲོ་ ཚུལ།
dipole	རྩེ་རྒྱུང་།	བར་ཐག་ཐུང་མོས་ཚོད་པའི་ཤུགས་ཚད་ མཉམ་པུང་པམ་རྒྱུན་མི་མཐུན་པའི་སྐོག་ རྣམས་སམ་ཁབ་ལེན་གྱི་རྩེ་གཉིས།
dispersion	གསལ་པ།	མཐོང་ཐུབ་པའི་འོད་ཅིག་འཁྲུག་འཕྲོའམ་ ཤུག་འཕྲོའི་དབང་གིས་ཁ་དོག་སོ་སོར་ འབྱེད་ཚུལ།
displacement	གནས་སྤོ།	སྤང་གཞུགས་ཤིག་གནས་གཅིག་ནས་གནས་ གཞན་ཞིག་དུ་སྤོས་པའི་བར་ཐག་གི་ཚ་ ཚད།
doppler effect	རོབ་ལར་རྣམས་པ།	འོད་དང་རྒྱ་རྩེ་བུའི་རྒྱབས་ཀྱི་འགྲུང་ཐེངས་

དེ་འབྱུང་གནས་དང་ལྷ་མཁན་ནམ། ཉན་
མཁན་མན་ཚུན་ལྷོས་བཅས་ཀྱི་འགྲུལ་སྐྱོད་
ཡོད་ཚེ། རྒྱང་ཐག་དེ་རིང་དུ་འགྲོ་སྐབས་
ཚག་པའོམ། ཡང་ན་དེ་ཉེར་སྐྱེ་བས་སྐབས་
འཕར་བའི་སྤྱང་ཚུལ།

efficiency ལས་ཚོད།

འབྲུལ་ཚས་ཤིག་གི་སྤྱིང་དུ་ལས་ཚོལ་བྱས་
པ་ལས་ཕན་ཚོགས་ཅན་གྱི་ལས་ཚོལ་དུ་
བསྐྱར་བའི་བརྒྱ་ཚད།

elastic collision སོར་ཚུད་གདོང་ཐུག

གདོང་ཐུག་བརྒྱབ་པའི་དངོས་པོ་དེ་དག་གི་
དབྱིབས་མ་ཉམས་པའོམ་ཚོད་ལ་བསྐྱོད་
པར་བསྐྱར་ཚུགས་ཀྱི་ཚུལ།

elasticity ཉན་ལྡེམ།

དངོས་རྗེས་ཤིག་གི་སྤྱིང་བཞེད་དབྱིབས་ཉམས་
བྱེད་ཀྱི་ཤུགས་ཤིག་གིས་གཞོན་ཚེ། དེའི་
དབྱིབས་གཞུགས་འགྲུལ་བ་དང་། ཉན་
ཞིག་ཤུགས་དེ་སྤྱིར་འཐོན་བྱས་ཚེ་སྤྱད་ཀྱི་
དབྱིབས་གཞུགས་རང་སོར་ཚུད་པའི་ཁྱད་
ཚོས།

electric circuit རྫོག་ལམ།

༡། རྫོག་རྒྱན་རྒྱག་པའོམ་རྒྱག་སྲིད་པའི་
མཐུད་མཚམས་ཅན་གྱི་རྒྱ་ལམ་ཞིག་
༢། རྫོག་ལམ་གྱིས་སྐྱེལ་བའི་འབྲུལ་ཚས་
མ་ལག

electric field རྫོག་རྒྱས་ཁྲབ་རྒྱ།

རྫོག་རྒྱངས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཞིག་
ཡོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ས་ཁྲུལ།

electric potential རྫོག་གི་རྒྱས་ཚད།

རྫོག་རྒྱས་ཁྲབ་རྒྱ་གང་ཞིག་གིས་རྫོག་རྒྱངས་

		གཡོ་ལགལ་གྱི་དཔར་མཁོ་བའི་ལས་ཚུལ་གྱི་ཚད།
electricity	ཚོགས།	གཏན་ཚུགས་སམ་གཡོ་ལགལ་ཚན་གྱི་ཚོགས་རྒྱུད་ལོད་པའི་ལུས་པ།
electromagnetism	ཚོགས་ལྷགས་ཁབ་ལེན་གྱི་རང་གཤིས།	ཚོགས་དང་། ཁབ་ལེན་གྱི་རང་བཞིན་དང་། རྩམ་སྐྱོད་གྱི་འཛིང་གྱུ་དང་། དེ་བཞིན་འོད་ཟེ་བའི་ཚོགས་ལྷགས་ཁབ་ལེན་གྱི་འགྲུབ་འཕྲོལ་ནམ་པ་མཐའ་དག་གི་ཚོགས་རྒྱུད་སྤང་དང་། ཚོགས་དང་ཁབ་ལེན་གྱི་ཁྲབ་རའི་སྐྱོད་ཚུལ་དང་འབྲེལ་གཏུག་གྱུ་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་སྤང་ཚུལ་སྐྱོ་ཚོགས་པ།
electron	ཚོགས་རྒྱལ། མོ་རྒྱལ།	ལེབ་དོན་གྲིམ་ཚང་དུ་གཏོགས་པའི་གཡོ་མེད་ཀྱི་གཏོས་ཚད་ལྡན་པའི་ 9.109×10^{-31} དང་འོ་བ་ཚིས་ལྡན་པའི་ཚོགས་རྒྱུད་ཁུལ་ལོམ་ -1.603×10^{-19} ཚན་གྱི་བརྟན་པའི་ཚད་བཞིན་གྱུ་རྒྱལ།
electroplating	ཚོགས་ཚི།	ཚོགས་རྒྱལ་གཞོག་འཛོག་གི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷགས་རིགས་གཅིག་གི་སྤྱིང་དུ་ལྷགས་རིགས་གཞན་ཞིག་གི་ཚི་གཏོད་ཐབས།
electrostatics	མོར་གནས་ཚོགས་རྒྱན་རིག་པ།	འགལ་ཚུགས་མེད་པའི་ཚོགས་གི་རྒྱུད་སྤང་དང་དངོས་ཁམས་རིག་པ།
energy	རྒྱས་ལྷགས།	ཚོལ་བ་གྱི་དབྱེད་ལུབ་པའི་རྒྱས་ལྷགས་ཏེ། དཔེར་ན། རྒྱས་ལྷགས་སྤྱད་དེ་བོད་སྤང་ཚད་

		ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ཞིག་འགྲུལ་བ་ལྟ་བུ་ལོ།
escape speed	གྲོས་ཚད།	མི་ཤུགས་འཕྲུར་མདའ་མོགས་བར་སྤྱང་སྲི་ མར་གཏོང་རྒྱའི་དངོས་པོ་ཞིག་སའི་གོ་ལ་ ལྟ་བུའི་གོང་བུ་ཞིག་གི་འཐེན་ཤུགས་ལས་ གྲོལ་བར་དགོས་ངེས་ཀྱི་སྤྱར་ཚད།
exclusion principle	གཞན་སེལ་གཏན་སྲོལ།	མི་རྒྱལ་དང་མི་རྒྱལ། བར་རྒྱལ་གང་ཡང་ རུང་བ་གཅིག་གི་ཟེགས་རྒྱལ་གཉིས་ཀོན་ ཏམ་གནས་ལུགས་གཅིག་གི་ནང་དུས་ མཉམ་དུ་གནས་མི་ཐུབ་པའི་ངང་ཚུལ།
fluorescence	སྲེ་རྒྱལ་འོད་ཟེར་འཕྲོ་ལུགས།	སློབ་ཤུགས་ཁབ་ལེན་གྱི་འགྲུབ་འཕྲོར་ གཅེར་གཏད་བྱེད་སྐབས་སུ་འོད་འབྲིན་པའི་ དངོས་རྒྱས་ཤིག་དབར་ན། མཐོང་ཐུབ་ པའི་འོད་དམ། ཡང་ན་ x- འཕྲོ་འོད་ལྷ་ བུ་འོད་སྤང་བའི་གཤིས་སྲོད།
Focal length	འདུ་གནས་རིང་ཚད།	མི་ལོང་ངམ་དུངས་ཤེལ་གྱི་དོས་ནས་དེའི་ འོད་ཟེར་འདུ་མཚམས་བར་གྱི་རྒྱང་ཐག
focus	འདུ་གནས།	དུངས་ཤེལ་མ་ལག་གི་འོད་ཟེར་རམ་འགྲུབ་ འཕྲོའི་འོད་གནས་གཅིག་ཏུ་འདུ་བའམ། སློབ་འཕྲོའི་འོད་ཟེར་ཁ་གྲུས་པར་སྤྱང་བའི་ གནས་ཤིག།
force	ཤུགས།	ཕྱང་གཟུགས་ཤིག་གི་མཐོོགས་ཚད་དམ། ཁ་སྲོགས་སམ། ཡང་ན་བཟོ་དབྱིབས་སྤྱུར་ བར་བྱེད་པའི་རྒྱན་གང་ཡང་རུང་བ།
free fall	རང་སྤྱང་།	གོ་ལའི་འཐེན་ཤུགས་ཁོ་ནས་རྒྱན་པའི་

		འགྲུལ་སྐྱོད།
friction	བརྟན་ལྷན་ལྷན།	དངོས་པོ་གཉིས་ཀྱི་དོས་པམ་རྩུན་འཕྲད་པའི་ དབང་གིས་དངོས་པོ་གཅིག་གིས་དངོས་པོ་ གཞན་ཞིག་གི་འགྲུལ་སྐྱོད་འགོག་པའི་རྣམས་ ལྷན་ལྷན།
fringes	འཇར།	འོད་པམ་རྩུན་འཐབ་པའམ་འཁྲུག་འཕྲེལ་ དབང་ལས་བྱུང་བའི་དཀར་ཆ་ནག་ཆའི་ཤད་ རིས།
gravitational field	འཐེན་ལྷན་ཁྲབ་ར།	ཐོངས་ཚད་ཉ་ཅང་ཆེ་བའི་ཕྱད་གཟུགས་ཞིག་ རང་གི་ཉེ་འཁོར་གྱི་ཐོངས་ཚད་ཆེ་བའི་ཕྱད་ གཟུགས་གཞན་ཞིག་གི་སྤེང་དུ་འཕྲོས་པའི་ ལྷན་ལྷན་ཁྲབ་ལུལ། འདྲིའི་འཇལ་ཚད་ ནི། ཀའ་ལོ་རེ་རེ་མི་ལུ་འོན་ཏེ་ཡོད་བཅི དཔོན།
gravity	འཐེན་ལྷན་ལྷན།	ཐོངས་ཚད་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ཚང་མས་པམ་ རྩུན་འཐེན་རེས་བྱེད་པའི་མང་གཞིའི་རྣམས་ ལྷན་ལྷན།
Hooke's law	རྟུག་གི་ངེས་སྒོལ།	ནར་ལྗེས་ཅན་གྱི་དངོས་རྩིས་འཐེན་པའམ་ བཙོར་བའི་ཚད་དང་། དེའི་སྤེང་བབ་པའི་ ལྷན་ལྷན་དང་ཐད་ཀར་ཚད་མཉམ་པར་འདོད་ ཚུལ།
humidity	བཞའ་ཚན།	ཕ་ཁབ་རྒྱུང་ནང་དུ་རྒྱུའི་སྤངས་པ་མང་རྒྱུང་ཏེ་ ཅམ་ཡོད་པའི་འཁོར་ཚད། དེ་ལ་སྒྲེས་ བཅས་དང་སྒྲེས་མེད་ཀྱི་བཞའ་ཚན་གཉིས་

ཡོད།

hydrosphere

ཕྱི་དཀྱིལ་ལོངས་ཀྱི་
ཁམས།

སའི་གོ་ལའི་སྤོང་ལོག་བར་གསུམ་དུ་ཡོད་
པའི་ཕྱི་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཟེར་ཏེ།
དེའི་ནང་ས་སྤོང་གི་ཕྱི་དང་། རྒྱ་མཚོ་དང་།
མཚོ་དང་། རྒྱུག་ཕྱི་དང་། ས་ལོག་གི་ཕྱི་
དང་། དེ་བཞིན་གངས་དང་། ལྗང་གསལ་པ་
དང་རྒྱང་ཁམས་ནང་གི་ཕྱི་བཅས་འདུས་
ཡོད།

Image

རྣམ་བཤུགས།

དུངས་ཤེལ་དང་མེ་ལོང་གི་ཁྲུང་ཚོས་ལ་
བརྟེན་ནས་ཁྲུང་བའི་དངོས་གཞུགས་ཤིག་གི་
གཞུགས་བརྟེན་ནས་དེའི་ངོ་བུས་ཀྱི་
གཞུགས།

impulse

ངར་ཤུགས།

དངོས་པོ་ཅིག་གི་སྤོང་དུ་རྒྱས་ཤུགས་ཤིག་
འབབ་པའི་ཤུགས་དེ་དང་། དེའི་དུས་ཡུན་
གཉིས་པར་ཚུན་བསྐྱར་བའི་བསྐྱར་ཚོབ།

inelastic collision

སོར་མི་ཚུད་པའི་གདོང་ཐུག

གདོང་ཐུག་བརྒྱབ་པའི་དངོས་པོ་དེ་དག་གི་
བརྗོད་ཤིབས་ཉམས་པ་དང་རྟོད་སྐྱེ་བ། ད་
དུང་སན་ཚུན་འགྲུར་སྲིད་པའི་གདོང་ཐུག་
ཅིག

inertia

འགོག་ཤུགས་རང་གཤིས།

དངོས་རྣམས་གང་ཞིག་གིས་རང་གི་འགྲུལ་
སྐྱོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་འཕོ་འགྲུར་ལོང་བར་
འགོག་ཐབས་བྱེད་པའི་སྤོང་ཚུལ།

infrared rays

དམར་སྤྱིའི་ལོད་ཟེར།

མིག་གིས་མ་ཐོང་ཐུབ་པའི་ལོད་ཀྱི་ཚད་
ལོངས་ལ་ཁད་ཀྱི་འགྲུང་ཐེངས་ཅན་གྱི་སྐྱོབ་

		ཕྱགས་ཁབ་ལེན་གྱི་རྒྱབས་རྒྱན་དེ་ནི་འགྲེང་ འཕྲོལ་རྫོད་དང་མཉམ་པ་ཡིན།
instantaneous speed	སྐབས་ཐོག་མགོ་གསུམ་ཚད།	གནས་སྐབས་གང་རུང་ཞིག་གི་མགོ་གསུམ་ ཚད།
insulator	བརྒྱན་ཁྲིད་མི་བྱེད་པའི་རྗེས།	ཕྱོད་དང་། མཚོག་དང་། འོད་དང་སྐྱ་བཙམ་ དེ་ལྟར་བརྒྱན་གཏོང་མི་བྱེད་པའི་དངོས་ རྗེས་ཞིག།
Interference	ཐེ་ཞུགས། ཐེ་བྱས།	འཕྲུང་ཐེངས་མཚུངས་པའམ། ཡང་ན་མི་ མཚུངས་པའི་རྒྱབས་འགའ་ཞིག་རྒྱན་དུ་ འདུས་སྐབས་འཕྲུང་བའི་རྒྱབས་ཀྱི་ཕྲེམ་ ཁོད་ཀྱི་འགྲུམ་པ།
isotope	གནས་མཉམ་ཁམས་རྗེས།	ཞི་བར་ཕོ་རྒྱལ་གྱི་གྲངས་མཚུངས་རུང་བར་ རྒྱལ་གྱི་གྲངས་མི་མཚུངས་པའི་ཁམས་རྗེས་ གཅིག་གི་རྒྱལ་ཕྱན་གཉིས་སམ་དུ་མ་ལས་ གཅིག།
Kepler's first law of planetary motion	ཀེཔ་ལར་དེས་སློལ་དང་པོ།	གཟའ་སྐར་ནམས་ཉི་མ་ལྟེ་བར་བརྒྱང་བའི་ རང་རང་གི་འཛོང་དབྱིབས་འཁོར་ལམ་དུ་ འཁོར་བར་འདོད་ཚུལ།
Kepler's second law of planetary motion	ཀེཔ་ལར་དེས་སློལ་གཉིས་པ།	ཉི་མ་དང་གཟའ་སྐར་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ བར་གྱི་ཐིག་གིས་དུས་མཚམས་གཅིག་ མཚུངས་ནང་ནམ་མཁའི་རྒྱ་ཁྲིན་གཅིག་ མཚུངས་བསྐྱོད་པར་འདོད་ཚུལ།
Kepler's third	ཀེཔ་ལར་དེས་སློལ་གསུམ་པ།	ལོ་འཕམ། ཟ෍་བའཕམ། ཉིན་གྲངས་སྟུ་བརྗེས་

law of planetary motion

པའི་གཟའ་སྐར་འཁོར་སྐྱོད་ཀྱི་དྲུས་ཡུན་གྱི་
རང་སྐྱོད་དེ་དང་། གཟའ་སྐར་དེ་དང་ཉི་
མའི་དབར་གྱི་ཆ་སྟོང་མཐའ་རྒྱ་བཟུང་གི་ལྷོད་
གསུམ་སྐྱོད་ཀྱི་པ་དང་གཅིག་མཚུངས་
ཡིན་པར་འདོད་ཚུལ།

kinetic energy

འགྲུལ་སྐབས་རྒྱས་པ།

འགྲུལ་སྐྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་དངོས་གཞུགས་
སམ། མ་ལག་ཅིག་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱས་པ།

Laser

ལེ་ཟེར།

ལྷེ་མ་ཁོད་ཏེ་ཅང་མཐོ་ལ་འབྱུང་བེད་ས་
ཡོངས་སུ་ཐ་དད་པའི་གཅིག་འདུས་ཀྱི་
འགྲུད་འཕྲོའི་འོད་འཕྲོ་བར་བྱེད་པའི་ཡོ་
ཆས་གང་རུང་ཞིག།

Law of universal gravitation

ཡོངས་ཁྲབ་འཐེན་བྲགས་ངེས་
སྟོལ།

འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་སྤང་གཞུགས་ཐམས་
ཅད་ལ་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་འཐེན་
ངེས་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་དང་། འཐེན་
བྲགས་དེ་སྤང་གཞུགས་གཉིས་ཀྱི་གདོས་
ཚད་ཀྱི་འགྲུར་ཐོབ་དང་ཐད་ཀར་ཆ་མཉམ་
ཡིན་ལ་སྤང་གཞུགས་གཉིས་དབར་གྱི་རྒྱང་
ཐག་གི་རང་སྐྱོད་དང་ལྷགས་སྟོབ་ཚད་
མཉམ་ཡིན་ཚུལ།

lense

དྲངས་ཤེལ།

ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་གྱི་ཡོ་ཆས་དེ་ནས་
བརྒྱུད་པའི་འོད་དེ་གནས་གཅིག་ཏུ་འདུ་
བའམ་ཁ་གྲིས་པའི་སྐོ་ནས་སྤང་བརྒྱན་
འཆར་རྒྱས་པ་ཞིག།

light year

འོད་ལོ།

གཟའ་སྐར་དུལྱད་རིག་གི་ནང་ཐེད་སྐྱོད་པའི་
རྒྱང་ཐག་གི་ཚིག་ཞིག་རྟེ། འོད་ཀྱིས་སྤྱོད་

		སང་ཞིག་གི་ནང་ལོ་གཅིག་རིང་བསྐོད་པའི་ རྒྱང་ཐག།
magnet	ཁབ་ལེན།	ཁབ་ལེན་གྱི་ཁྲབ་ར་བརྒྱན་པར་བྱེད་པའི་ དངོས་རྣམ་ཤིག།
magnetic field	ཁབ་ལེན་ཁྲབ་ར།	ཕྱོག་ཟུང་ས་གཤོ་འགྲུལ་གྱི་དབང་གིས་ འགྲུར་སྐྱོད་འགྲོ་བཞིན་པའི་ཕྱོག་རྣམ་ཁྲབ་ ཡུལ་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་ཤུགས་ཁྲབ་སའི་ ཁྲོན།
magnetic pole	ཁབ་ལེན་གྱི་སྡེ།	ཕྱོད་དང་བྱང་གི་ཐ་སྲུང་རྒྱར་བའི་ལྷགས་ཁབ་ ལེན་གྱི་རྣམ་པ་ཆེ་ཤོས་ཡོད་སའི་རྒྱ་གཉིས་ ལས་གང་རུང་ཞིག།
magnetic reversal	ཁབ་ལེན་གོ་སྐྱོད།	སའི་གོ་ལའི་ཁབ་ལེན་གྱི་ཁྲབ་རའི་འགྲུར་ སྐྱོད་ཅིག་རྟེ། སའི་གོ་ལའི་ཕྱོ་རྒྱར་ཁབ་ ལེན་གྱི་བྱང་སྡེ་དང་། སའི་གོ་ལའི་བྱང་སྡེ་ དང་ཁབ་ལེན་གྱི་ཕྱོ་སྡེ་དང་ཁ་སྐྱོད་གས་ འགྲིག་ཚུལ།
magnetism	ཁབ་ལེན་གྱི་རང་གཤིས།	༡། ཁབ་ལེན་གྱི་ཁྲབ་རའི་ཁྲད་ཚོས་དང་ ལྷགས་རྟེན། ༢། ཁབ་ལེན་གྱི་ཁྲབ་རས་བརྒྱན་པའི་རྣམ་ ལྷགས།
magnetometer	ཁབ་ལེན་འདལ་ཆས།	ཁྲབ་རའི་ལྷགས་ཚད་དང་ཁ་སྐྱོད་གས་འདལ་ བའི་ཡོ་ཆས།

mass	ཐོངས་ཚད། གདོས་ཚད།	དངོས་གཞུགས་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་བསྐྱེད་ བྱུང་ལྡན་ལམ། ཡང་ན་དངོས་གཞུགས་ དེའི་ནང་གི་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་འཕོར་ཚད།
mechanics	འཐབ་ལྷགས་རིག་པ།	དངོས་གཞུགས་དང་དེའི་སྤོང་འབབ་བཞིན་ པའི་རྒྱུ་ལྷགས་གཉིས་མན་ཚུན་འཐབ་ལེན་ ལ་དབྱེད་པའི་རིག་པ།
medium	བརྒྱུད་ལམ།	ལྷགས་དང་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་ལྷན་འབྲེལ་བྱེད་ མའི་དངོས་རྒྱུ།
melting point	བཞུ་གནས།	ཚོ་སྤོང་འདྲེ་ལྡན་པའི་ལས་ལྷན་གཞུགས་ གྱི་དངོས་རྒྱུ་ལྡན་གཉིས་གཞུགས་སུ་ འགྲུལ་བའི་སྤོང་ཚད།
microwave	སྐྱུ་བས།	འགྲུལ་ཐོངས་རྒྱ་དྲུང་ལྷན་གཉིས་ནས་ཐོར་ འགྲུལ་ཆེན་པོ་གསུམ་པར་གྱི་སྐྱོ་བུ་ལྷགས་ ཁབ་ལེན་གྱི་སྐྱུ་བས་ལོག།
mixture	འབྲེས་པ།	དངོས་རྒྱུ་གཉིས་མཐའ་དེ་ལས་མང་བཞིག་ མན་ཚུན་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་སྤོང་སྤོང་པ་ཡིན་ པར་བསྐྱེད་པ་སྐྱེད་པོར་དབྱེ་འབྲེལ་བུ་ ཐབས་ཡོད་པ་ཞིག།
molecules	ལྷན་རྒྱུ། འདུས་རྒྱུ།	རྒྱུ་སྐྱེད་གཉིས་མཐའ་དེ་ལས་མང་བཞིག་ སྐྱོ་བུ་རྒྱུ་ལྷན་མོང་དུ་སྐྱོད་པའི་སྐྱོ་བུ་རྒྱུ་ སྐྱོར་གྱི་འཚོང་རྒྱ་ཞིག་གི་ནང་མཉམ་དུ་ ཁྲུ་ལ་བ་ལ་བྱེད།
momentum	འགྲུལ་ཚད།	སྐྱོ་བུ་ཚད་གཉིས་སྐྱེད་གྱི་ཚད་གཞི། ལྷན་

		གཞུགས་དང་། རྒྱབས་དང་། ལྷབ་ར་ སོགས་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་མ་ལག་གི་རྒྱུར་ཚད་ དང་དེའི་རྒྱུ་པའི་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་རྣམས་ ལྟེན།
neap tide	ཚོས་རྒྱབས་དམའ་ཤོས།	ལྷ་བ་ཡར་ངོའི་སྤྱད་དང་། མར་ངོའི་སྤྱད་དུ་ འབྱུང་བའི་རྫུ་བས།
neutron	མ་ནིང་རྩལ། བར་རྩལ།	སོ་སྐོག་དང་སོ་སྐོག་གི་ཚོས་ཉིད་ཅི་ཡང་མི་ ལྷན་ཞིང་རྒྱ་རི་ཡོན་ལྷིམ་ཚད་དུ་གཏོགས་ པའི་ཉེ་བའི་རྩལ་རྒྱན་གྱི་ཟེགས་ལ། དེའི་ གདོས་ཚད་ལ་སྒྲ་རམ་ 1.674×10^{-27} ཡིན་པས་སྐོག་རྩལ་ལས་ལྷག་ ཉེ་མེད་མར་བ་དང་སོ་རྩལ་ལས་ལྷག་ཟུང་ ཆེ་བ་ཡོད།
Newton's law of cooling	ནིུ་ལོན་གྱི་གྲང་ལྷུགས་ངེས་ སྟོལ།	ལྷང་གཞུགས་ཤིག་གི་ཚ་དོད་ཉམས་ཚུལ་དེ། ལྷང་གཞུགས་དེ་དང་དེའི་ཁོར་ལྷུག་བར་གྱི་ དོད་ཚད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ཆ་མཉམ་པ་ཡིན།
Newton's first law	ནིུ་ལོན་གྱི་ངེས་སྟོལ་དང་པོ།	ལྷང་གཞུགས་ཤིག་ལ་དེ་སྤིང་རྩལ་ལྷུགས་ ཤིག་མ་འཕྲད་པ་དེ་སྤིང་དུ་གཡོ་འགྲུལ་མེད་ ན་རང་སོར་གཡོ་མེད་དུ་གནས་པ་དང་། གལ་ཏེ་གཡོ་འགྲུལ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ན། རྒྱུར་ཚད་འཕར་ཆག་མེད་པར་སྤུ་མཐུང་ འགྲུལ་བཞིན་དུ་གནས་དགོས།
Newton's second law	ནིུ་ལོན་གྱི་ངེས་སྟོལ་གཉིས་པ།	ལྷང་གཞུགས་ཤིག་གི་རྣེད་དུ་འབབ་པའི་ ལྷུགས་ནི་ལྷང་གཞུགས་དེའི་རྒྱུར་ཚད་འཕར་ ཆ་དང་གདོས་ཚད་ཀྱི་བརྒྱུར་ཐོབ་དེ་ཡིན།

Newton's third law

ནིའུ་འོན་གྱི་དེས་སོལ་གསུམ་པ།

བྱེད་ལས་རྗེ་ལྟ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་། དེར་དོ་མཉམ་སྡོག་ལྷན་བྱེད་ལས་ཡོད་དགོས།

nuclear fission

ཉིང་རྩལ་འབར་གས།

རྩལ་སྐྱེན་གང་ཞིག་གི་ལྗེ་བའི་ཆ་དེ་ད་དུང་དུམ་བུ་གཉིས་སམ་དུམ་བུ་གྲུས་ཚུལ།

nuclear fusion

ཉིང་རྩལ་སྐྱོར་སྡེབ།

རྩལ་སྐྱེན་གྱི་ཉིང་རྩལ་སྡེབ་པའི་ཚུལ་ཉེ། རྩལ་སྐྱེན་དུ་ཡང་རྒྱུད་གི་ཉིང་རྩལ་ལས། ཡང་བའི་ཉིང་རྩལ་གཞན་བསྡེབས་པ་ལས་ཉེ་ལི་ཡས་གྱི་ཉིང་རྩལ་ལྟ་བུ་ལྗེ་བའི་ཉིང་རྩལ་ཞིག་གྲུབ་ཚུལ།

nuclear reaction

ཉིང་རྩལ་གྱི་རྣམ་འགྲུར།

དུམ་བུར་གྲུས་པ་དང་། ཉིང་རྩལ་སྡེབ་པའམ། ཡང་ན་འགྲུད་འཕྲོའི་དབང་གིས་ཟད་རྒྱུད་འཕྲོ་བ་ལྟ་བུའི་བརྒྱུད་རིམ་གྱིས་རྒྱུན་པས་རྣམ་པའམ། ཡང་ན་བོངས་ཚད་ལྡུང་བ། ཡང་ན་ཁ་ཐོར་བའི་དབང་གིས་རྣམ་པ་སྐྱེད་སྡེ་རྩལ་སྐྱེན་གྱི་ཉིང་རྩལ་གྱི་སྐྱོལ་གཞི་ལ་འགྲུར་བ་འགོ་ཚུལ།

nucleus

ལྗེ་ཉིང་། ལྗེ་དབུས།

རྩལ་སྐྱེན་གྱི་སོ་རྩལ་གཅིག་གམ་དེ་ལས་མར་བ་དང་། ཡང་རྒྱུད་ལས་གཞན་པའི་རྩལ་སྐྱེན་ཚང་མ། མ་ཉིང་རྩལ་གཅིག་གམ་དེ་ལས་མར་བ་གང་དུ་འདུ་སའི་རྩལ་སྐྱེན་གྱི་གདོས་ཚད་པལ་མོ་ཆེ་ཆེ་གས་པའི་དབུས་གྱི་ཆ།

optical fiber

འོད་གྱི་ཐག་རན།

འགྲིག་ཚེ་འཕ་ཤེལ་ལས་གྲུབ་པ་སྡེམ་ཞིང་སྤྱི་ནང་གསལ་བའི་ཉལ་མ་གང་ཞིག་བརྒྱུད་དེ། དེའི་ནང་གི་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་

		གྱི་སྐྱོབ་ལོ་སྐོས་གྱིས་འོད་འཕོ་བརྒྱན་བྱུང་བ།
optics	འོད་སྤང་རིག་པ།	འོད་གྱི་དངོས་གཞུགས་གྱི་ཁྱད་གཤིས་ལ། བརྟག་པའི་དངོས་ཁམས་ཚན་རིག་གི་ཡན་ ལག
orbit	འཁོར་ལམ།	༡། འཕྱིན་བྱུགས་གྱིས་རྒྱན་པས་ནམ་ ཕུལ་གྱི་གཟུང་སྐར་དང་། བཅོས་མའི་ རྒྱ་སྐར་རྣམས་ཞིག་སྤང་བརྒྱགས་གཞན་ ཞིག་ལ་འཁོར་བའི་རྒྱ་ལམ། ༢། ཉིང་རྩལ་གྱི་མཐའ་སྐོར་དུ་བསྐྱོད་པའི་ སྐོག་རྩལ་ལམ། ཡང་ན་རྩལ་ཟེགས་ གཞན་གྱི་བརྟན་པའི་ཀོན་ལམ་གནས་ བབ་ཅིག
parabola	བོ་ར་བོ་ལམ། བྱུག་ལམ།	གོ་ལའི་འཕྱིན་བྱུགས་ཁོ་ནའི་འོག་འཕྱིན་ གཞུགས་ཤིག་གི་འགྲོ་ལམ་བྱུག་མོ།
partial pressure	ཆ་ཤས་གཞོན་བྱུགས།	གལ་ཏེ་དྲོད་ཚད་གཅིག་པའི་འོག་སྐྱོད་ བྱས་པའི་རྒྱུང་གཞུགས་ནམས་ལས་རྒྱུང་ གཞུགས་གཅིག་རང་གིས་འདྲེས་མ་དེ་རང་ དང་མཉམ་པའི་ཤོང་ཚད་གྱི་གོ་ས་བརྒྱུང་ན། དེས་འབྱིན་སྲིད་པའི་གཞོན་བྱུགས།
periodic table	དུས་འཁོར་རིུ་མིག	ཁམས་རྗེས་ནམས་རང་གི་རྩལ་སྤྲན་ཨང་ གྲངས་དང་། དེ་དག་གི་སྐོག་རྩལ་གྱི་ བཀོད་སྐྱིད་རྣམས་བསྐྱིད་པའི་ཁྱད་ཚོས་ འདྲ་མཚུངས་ཀྱི་ཁམས་རྗེས་ནམས་ཀ་གིག་ གཅིག་དུ་སྐྱིད་པའི་རིུ་མིག

photoelectric effect	འོད་ཀྱིས་ཚོག་རྒྱལ་འབྲུད་པའི་ རྒྱས་པ།	མདོན་ཐུབ་པའི་འོད་ཀྱིས་འཇུག་འཕྲེའི་ཚོག་ འབྲུགས་ཁབ་ལེན་གྱི་འབྲུད་འཕྲོ་ཞིག་གིས་ དངོས་རྗེས་འོག་ནས་ཚོག་རྒྱལ་རྣམས་སྤྱིར་ འབྲུད་ཚུ་ལ།
planet	གཟའ།	སྐར་ཕྱུག་ལས་ཆེ་ཞིང་སྐར་མ་ལས་ཚུང་ བའི་བར་སྐར་གི་སྤང་བ་བྱུགས་ཆེ་བྲས་ཤིག་ ཟེ། དེ་དག་མོ་མོས་འོད་བརྒྱན་མི་ཐུབ་ ཀྱང་། རང་ཉིད་གང་ལ་འཁོར་བའི་སྐར་ མའི་འོད་ཀྱིས་གསལ་བར་ཕྱེད་དོ།
plasma	པ་ལའ་མ། ཐུག་མ།	དངོས་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་བཞི་པ་ཟེ། མ་ གཞུགས་དང་། ཚུང་གཞུགས་དང་གཤེར་ གཞུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་གཞན་པའི་ རྒྱལ་མ་ཚང་བའོ། རང་གར་གནས་པའི་ ཚོག་རྒྱལ་ཅན་གྱི་དངོས་གཞུགས།
potential energy	གནས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱས་པ།	ཚུང་གཞུགས་གང་ཞིག་ལ་རང་གི་གནས་ སྐབས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡོད་པའི་རྒྱས་པ།
pressure	གནོན་ཤུགས།	ཅི་གཞིའི་མུ་ཁྲོན་གཅིག་གི་སྡེར་རྒྱན་ལྡན་ དུ་འབབ་པའི་ཤུགས་སམ། ཡང་ན་ཤུགས་ དང་ས་ཁྲོན་གཞིས་ཀྱི་སྐར་ཐང་དེ་ཡིན།
prism	འཇའ་ཤེལ་ (དབྱིབས།)	དོག་གཞུགས་ཤིག་གི་མང་གཞིའམ་ཡང་ན་ དེའི་མཐའ་རྣམས་ཕན་ཚུན་བཟོ་དབྱིབས་ དང་ཆེ་ཚུང་འདྲ་མཚུངས་ཡིན་པ་མ་ཟད། དེའི་འོས་སྤྱིང་རྣམས་རེ་ཕེ་བཞེན་ཐད་གཤེབ་ བྱ་བཞི་མའི་དབྱིབས་སྤྱད་པའི་བཟོ་ དབྱིབས།

projectile

སློབ་པ་དངོས།

གོ་ལའི་འཐེན་ཤུགས་ཀྱི་ཤུགས་རྒྱུན་ལོག་
རྒྱུ་ཁམས་སམ་བར་སྒྲིབ་དུ་རྒྱ་བའི་དངོས་
གཞུགས་ཤིག།

proton

ཕོ་རྩུལ།

ལྷ་རི་ཡི་མ་གྲིམ་ཚད་དུ་གཏོགས་པའི་བརྟན་
གནས་ལྷ་རྩུལ་ཞིག། དེའི་གདོས་ཚད་ལྷ་
རམ་ 1.673×10^{-19} ཡིན། དེ་
ལ་སློབ་རྒྱུངས་ཕོ་ཁྲ་ལོམ་ $1.603 \times$
 10^{-19} ཅམ་ཡོད།

quantum

གོན་པམ།

རྩུལ་ཤུགས་དང་། རྒྱུ་ཁྲུག་ འགྲུལ་ཚད་
ལྷ་བྱ་ཆ་གས་བགོ་མི་བྱུང་བའི་མངོན་པར་
གསལ་ལ་ཡོངས་སུ་ཐ་དད་པའི་དངོས་པོའི་
ཁྲུང་ཚོས།

quantum theory

གོན་པམ་རྣམ་གཞག།

གོན་པམ་ཤུགས་དཔྱད་རིག་པའི་ཐབས་ལ་
བརྟན་ནས་དངོས་པོའི་གཤེས་ལུགས་འགའ་
རེ་འབྲེལ་བརྗོད་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག།

radiation

འབྱེད་འཕྲོ།

འབྱུང་གནས་ཤིག་ནས་འོད་ཟེར་རམ་རྒྱབས་
ཀྱི་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་རྩུལ་པ། དཔེར་ན།
ཆ་བོད་དང་། འོད། རླུ་ལྷ་བུའོ།

real image

སྒྲིབ་བརྟན་དོ་མ།

འོད་ཀྱི་འདུ་གནས་དོ་མ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲིབ་
བརྟན།

reflection

སློབ་འཕྲོ།

འོད་དང་རླུ་ལྷ་བུའི་རྒྱབས་ཤིག་དངོས་པོ་
གཞན་དང་འཕྲད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འཕྲད་
ཕམ་མས་ཁ་སློབ་པམ་གཞན་དུ་འབྱུང་རྒྱུ་ལ།

refraction	འཕྲོག་འཕྲོ།	<p>འོད་དང་སྒྲིའི་རྒྱབས་ལྟ་བུ་ཞིག་སྐྱབ་ཚད་མི་ འདྲ་བའི་བརྒྱན་ལམ་གཅིག་ནས་གཞན་དུ་ སྒྲོད་སྐབས་རྒྱབས་དེའི་འཕྲོགས་འཕྲོག་ ཚུལ།</p>
resistance	འགོག་ལུགས།	<p>༡། བརྟམ་ལུགས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ཞིག་གིས་ དངོས་པོའི་འགྲུལ་སྒྲོད་ཀྱི་ཕྱོག་ ཕྱོགས་སུ་མཚན་ཉེ་དངོས་པོ་དེའི་ འགྲུལ་སྒྲོད་འགོག་པའམ་དལ་དུ་ གཉོང་སྟངས།</p> <p>༢། དངོས་རྒྱུ་གི་གིས་ཕྱོག་སྐྱབ་འཕོ་བ་ ལ་འགོག་སྐྱབ་རི་སྟེང་བཞོ་བའི་ཚད། དེའི་ཚད་གཞི་ཨོམ་གྱིས་འཇམ་བ་ ཡིན།</p>
rotational speed	འཁོར་ཚད།	<p>དུས་ཀྱི་ཅི་གཞི་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་ནང་སྐོར་བ་ རི་ཅམ་འཁོར་བའི་ཁ་གྲངས། རྣམས་པམ་ མོ་ཆེར་སྐར་ཆའམ་སྐར་མ་རེ་ལེར་འཁོར་ ཐངས་རི་ཡིན་གྱིས་འཇམ་བ་ཡིན།</p>
satellite	འཁོར་སྐར།	<p>སྤང་པོ་ཆེ་བ་ཞིག་གི་མཐའ་འཁོར་དུ་འཁོར་ ལམ་ངེས་ཅན་ཐོག་སྐྱབ་པའི་སྤང་པོ་རྒྱུང་བ་ ཞིག།</p>
scalar quantity	གཞལ་རུང་འཁོར་ཚད།	<p>ཆ་ཚད་གཞལ་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཁ་ཕྱོགས་བརྒྱུང་ དུ་མེད་པའི་འཁོར་ཆ་ཞིག། དཔེར་ན་གདོས་ ཚད་དང་། ཤོང་ཚད་དང་། མཁྱོགས་ཚད་ ལྟ་བུའོ།</p>

specific heat capacity

དོད་གཞུང་རྒྱས་པ།

དངོས་རྒྱས་གང་ཞིག་གི་ཕོངས་ཚད་ཀྱི་ཚི་གཞི་རེ་རེར་དོད་ཚད་རི་ཙམ་འཕར་བ་དང་། དངོས་པོ་དེར་དོད་ཀྱི་རྒྱས་པ་རི་ཙམ་སིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཕན་ཚུན་བསྟུར་བའི་ཆ།

speed

མགྲོགས་ཚད།

དུས་ཚོད་ཀྱི་ཚི་གཞི་ཞིག་གི་ནང་རི་ཙམ་སྒྲོད་པའི་རྒྱང་ཐག།

spring tide

དབྱིད་རྒྱབས།

ཉི་མ་དང་། ས་གཞི་དང་ཟླ་བ་ནམས་པུང་ཐིག་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་དབང་གིས་དུས་རྒྱབས་མཐོ་བ་ནམས་ཆ་སྟོམས་ལས་མཐོ་བ་དང་། དུས་རྒྱབས་དམའ་བ་ནམས་ཆ་སྟོམས་ལས་དམའ་བའི་སྤང་རྒྱལ།

tide

དུས་རྒྱབས།

གཙོ་བོ་ཟླ་བའི་འཐེན་ཤུགས་ཀྱི་དབང་གིས་ས་གཞིའི་སྤོང་གི་རྒྱ་ཕྱོད་དང་། མཚོ་དང་མཚོ་ཁྲུག་ནམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་འཕེལ་འཁྲིབ་འགོ་སྤངས།

ultra sound

༡། ཐོས་ཚད་བཀལ་རྒྱ།
༢། བཀལ་རྒྱའི་ལྗོག་པར།

༡། མིའི་ན་བའི་ཐོས་ཚད་ལས་བཀལ་པའི་འཕྲུང་ཐངས་ཅན་གྱི་རྒྱ། (རོ་ཕིས་ཀྱི་ལྷན་པ་ཉིས་ཁྲི་ཙམ།)
༢། མིའི་ཐོས་ཚད་ལས་བཀལ་པའི་རྒྱ་རྒྱབས་ལུས་ཀྱི་ནང་བཏང་བ་ལྟར་སྟོན་པུང་བ་ལས་བཏང་བའི་གཞུགས་བརྟན་ཡིན་ཐབས་ཤིག།

ultraviolet light

རླུག་ཕྱིའི་འོད།

འོད་རྒྱབས་ཀྱི་ཚད་ལས་ཐུང་ཡང་འོད་ཟེར་གྱི་རྒྱབས་ལས་རིང་བའི་རླུག་ཕྱོག་ཕཚམས་ནང་གི་འཕྲིད་འཕྲོའི་འོད་ཟེར།

universe	འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས།	ཐེམ་གཞུགས་དང་། རྣམ་པ། རྣམ་མཁའ་ རི་སྟོན་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་རྒྱུ་མིང་།
vector	ཕྱོགས་ལྡན་མདའ་རྟགས།	ཕྱོགས་ལྡན་འཕོར་ཚད་མཚོན་བྱེད་ཏུ་བཀོད་ པའི་ཚད་གཞི་ངེས་པའི་མདའ་རྟགས།
vector quantity	ཕྱོགས་ལྡན་འཕོར་ཚད།	ཆ་ཚད་དང་། ཁ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ཅན་གྱི་ འཕོར་ཆ། དཔེར་ན། རྒྱགས་ཚད་དང་། ཕྱུར་ཚད་དང་། ཕྱུར་ཚད་འཕར་ཆ་ལྟ་ བུའོ།
velocity	ཕྱུར་ཚད།	འགྲུལ་སྐྱོད་གྱི་ཁ་ཕྱོགས་ངེས་པའི་དངོས་ པོའི་མགྲོགས་ཚད།
virtual image	སྣང་བརྟན་ལྟར་སྣང་།	གཞུགས་བརྟན་གང་ལས་སྐྱོད་པའམ་ འཁྲོག་པའི་འོད་ཟེར་དེ་དག་ཁ་གྲུལ་པར་ སྣང་ཚུལ། དཔེར་ན། རོས་ལེབ་མོ་ཅན་ གྱི་མི་ལོང་ཞིག་གི་ནང་གཞུགས་བརྟན་ མཚོང་ཚུལ་ལྟ་བུ།
volt	ཚྲོག་གི་ཤུགས་ཚད། མེལ་ཀ།	ཚྲོག་ལམ་གྱི་གནས་གང་ཞིག་ཏུ་ཚྲོག་ ཤུགས་ཀྱི་ཚད་འཇལ་པའི་རྩི་གཞི།
wave	རྒྱལས།	འགྲུལ་འཁྲུག་ཅིག་བརྒྱན་ལམ་ཞིག་བརྒྱན་ དེ་འགོ་རྒྱལས་དེའི་རྣམ་ཤུགས་བརྒྱན་ལམ་ གང་ཞིག་གི་སྤྱི་རྒྱལ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་ འཕྲོ་རྒྱུག་བྱེད་ཀྱང་། བརྒྱན་ལམ་དེར་ གཏན་འཇགས་ཀྱི་འགྲུར་བ་མི་སོང་བ།
wave length	རྒྱལས་ཀྱི་རིང་ཚད།	འོད་དང་། རྟོད་མོགས་རྣམས་པའི་རྒྱལས་ཀྱི་

		ཚེ་མོ་འཕ་ཟེ་འགོ་གཉིས་དབར་གྱི་རྒྱང་ཐག
weight	ལྗིད།	དངོས་པོ་ཞིག་པའི་གོ་ལའམ་བར་སྤྱང་གི་ འཐེན་ཤུགས་ཀྱིས་སྤྱང་གཞུགས་གཞན་ཞིག་ གིས་ལྗིད་པའི་ཕྱོགས་སུ་རྒྱུར་འགྲུག་པའི་ ཤུགས།
weightlessness	ལྗིད་མེད་རང་བཞིན།	རང་སྤྱང་གི་སྐབས་སུ་དངོས་པོ་ཞིག་ལ་ འདེགས་རྒྱུར་གྱི་ཤུགས་གཞན་ཅི་ཡང་མེད་ པའི་གནས་སྤངས་ཤིག
work	ཚོལ་བ།	དངོས་པོ་ཞིག་གི་སྤྱིང་དུ་བབས་པའི་རྒྱས་ ཤུགས་དང་། དེས་རྒྱང་ཐག་དེ་ཙམ་འགྲུལ་ བ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེའི་རྒྱར་ཐོབ།
work-energy theorem	ཚོལ་རྒྱས་ནམ་གཞག	དངོས་པོ་ཞིག་གི་སྤྱིང་དུ་བྱས་པའི་ཚོལ་བ་ དེ་དངོས་པོ་དེར་ཐོབ་པའི་རྒྱས་པ་དང་ མཚུངས་པར་འདོད་ཚུལ།

བཅ་ཆད་གཏན་འབེབས་ལས་འཆར།

TIBETAN TERMINOLOGY PROJECT

རྩམ་སྐྱོར་རིག་པའི་བཅ་ཆད།

CHEMISTRY TERMS

བོད་གཞུང་སློན་ཚིམ་ཁང་དང་། ཤེས་རིག་རྩོམ་སྒྲིག་ཚན་པ།

MEN-TSE-KHANG & PUBLICATION CELL / DOE

འཕམ་སྡེ་སྤྱི་འཕམ་སྡེ་ (Periodic Table of Elements)

རྒྱུ་གྲངས།	འཕམ་སྡེ་	མཚན་རྟགས།	བོད་བཅ།
1	Hydrogen	H	ཡང་རྒྱུ་
2	Helium	He	ཉེ་ལི་ཡམ།
3	Lithium	Li	ལི་ཁི་ཡམ།
4	Beryllium	Be	བེ་རི་ལི་ཡམ།
5	Boron	B	ཚ་ལ་ནག་པོ།
6	Carbon	C	ནག་རྒྱུ་ ཀར་བོན།
7	Nitrogen	N	ཟེ་རྒྱུ་
8	Oxygen	O	ཕྱོག་འཛིན་རྒྱུ་ འཚོ་རྒྱུ་
9	Fluorine	F	ཕུ་ལེ་རིན།
10	Neon	Ne	ནེ་རྒྱུ་
11	Sodium	Na	སུ་ལ་རྒྱུ་
12	Magnesium	Mg	དཀར་གཡལ།
13	Aluminium	Al	ཏ་ཡང་
14	Silicon	Si	སི་ལི་ཀོན།
15	Phosphorus	P	འོད་ཀྱི་མ་མ།
16	Sulphur	S	སུ་ཟེ།
17	Chlorine	Cl	ཚྭ་རྒྱུ་
18	Argon	Ar	ཨར་ཤོན། གཉུ་གཉུ་
19	Potassium	K	དུག་ཐེལ་དཀར་པོ།
20	Calcium	Ca	དཀར་ཤམ། ཚོང་ཞི།
21	Scandium	Sc	སི་ཀན་ཏི་ཡམ།
22	Titanium	Ti	ཏི་ཏི་ནི་ཡམ།
23	Vanadium	V	ཟེ་ནི་ཏི་ཡམ།
24	Chromium	Cr	ཀོ་རྒྱལ་ས།
25	Manganese	Mn	མིང་ལྷག་ས།

26	Iron	Fe	ལྷག་སམ།
27	Cobalt	Co	གོ་བུ་ལ།
28	Nickel	Ni	གཤམ་ཚོ། གཤམ་དགའ།
29	Copper	Cu	ཟངས།
30	Zinc	Zn	དི་ཚ།
31	Gallium	Ga	ཟླ་ལི་ཡམ།
32	Germanium	Ge	རར་མེ་ནི་ཡམ།
33	Arsenic	As	བ་མ།
34	Selenium	Se	སེ་ལི་ནི་ཡམ།
35	Bromine	Br	བུ་ལོ་ལི་ན།
36	Krypton	Kr	ལྷ་ས་རྒྱུང་།
37	Rubidium	Rb	རུ་བི་ཉི་ཡམ།
38	Strontium	Sr	སྟོན་ཤམ།
39	Yttrium	Y	ཡི་ཏ་རི་ཡམ།
40	Zirconium	Zr	རྩིར་གོ་ནི་ཡམ།
41	Niobium	Nb	ནོལ་བི་ཡམ།
42	Molybdenum	Mo	མོ་ལི་བ་ཉི་ནམ།
43	Techneium	Te	འེག་ཁེ་ཉི་ཡམ།
44	Ruthenium	Ru	རུ་ཐེ་ནི་ཡམ།
45	Rhodium	Rh	རོ་ཉི་ཡམ།
46	Palladium	Pd	པ་ལེ་ཉི་ཡམ།
47	Silver	Ag	དདུ་ལ།
48	Cadmium	Cd	དི་ཚྷ་སྐུ་ལ། ཁེ་ཏ་མི་ཡམ།
49	Indium	In	མཐིང་ལྷག་སམ།
50	Tin	Sn	(ལྷག་སམ) ཉི་ན།
51	Antimony	Sb	མིག་སྐྱུ་ན།
52	Tellurium	Te	འེ་ལུ་རི་ཡམ།
53	Iodine	I	མ་ཚོ།

54	Xenon	Xe	མེན་རླུང་།
55	Cesium	Cs	སེ་སེ་ཡམ།
56	Barium	Ba	བེ་ཤི་ཡམ།
57	Lanthanum	La	ལེན་ཐེན་མ།
58	Cerium	Ce	སེ་ཤི་ཡམ། ས་རྩྭ་འགྲུལ་རྩམ།
59	Praseodymium	Pr	པ་རྩྭ་སེའོ་ཤི་མི་ཡམ།
60	Neodymium	Nd	ནེའོ་ཤི་མི་ཡམ།
61	Promethium	Pm	པོར་མེ་བེ་ཡམ།
62	Samarium	Sm	ས་མ་ཤི་ཡམ།
63	Europium	Eu	ཡུ་འོ་པི་ཡམ།
64	Gadolinium	Gd	གདདོ་ལི་ནི་ཡམ།
65	Terbium	Tb	རུར་བེ་ཡམ།
66	Dysprosium	Dy	ཤེ་པོར་སེ་ཡམ།
67	Holmium	Ho	ཧོ་ལ་མི་ཡམ།
68	Erbium	Er	ཨེར་བེ་ཡམ།
69	Thulium	Tm	ཐུ་ལི་ཡམ།
70	Ytterbium	Yb	ཡི་ཏར་བེ་ཡམ།
71	Lutetium	Lu	ལུ་ཏེ་ཤི་ཡམ།
72	Hafnium	Hf	ཧཱཎ་ནི་ཡམ།
73	Tantalum	Ta	ཏན་ཏ་ལམ།
74	Tungsten	W	ཏང་སི་ཏན།
75	Rhenium	Re	རེ་ནི་ཡམ།
76	Osmium	Os	ཨོ་སི་མི་ཡམ།
77	Iridium	Ir	ཨི་འོ་ཤི་ཡམ།
78	Platinum	Pt	ཕཱ་ཕེར་དཀར་པོ།
79	Gold	Au	གཤེར།
80	Mercury	Hg	དུལ་རྩ།
81	Thallium	Tl	ཐེལ་ལི་ཡམ།

82	Lead	Pb	ཞ་ཉི།
83	Bismuth	Bi	བི་སི་མ་ཐ།
84	Polonium	Po	པོ་ལོ་ནི་ཡམ།
85	Astatine	At	ཨ་སི་ཁེ་ནི།
86	Radon	Rn	རབ་རྩུང་།
87	Francium	Fr	ཕ་རླན་སི་ཡམ།
88	Radium	Ra	རེ་ཉི་ཡམ།
89	Actinium	Ac	ཨིག་ཁེ་ནི་ཡམ།
90	Thorium	Th	ཐོ་འི་ཡམ།
91	Protactinium	Pa	ཕུ་རོ་ཁེ་ནི་ཡམ།
92	Uranium	U	ཡུ་རེ་ནི་ཡམ།
93	Neptunium	Np	མཚོ་རླུ་འི་ནོར་བུ།
94	Plutonium	Pu	ཕུ་ལུ་ཁོ་ནི་ཡམ།
95	Americium	Am	ཨ་མེ་རི་སི་ཡམ།
96	Curium	Cm	ཁུ་འི་ཡམ།
97	Berkelium	Bk	བར་གཤེན་ཡམ།
98	Californium	Cf	གཤེན་ཡམ་ནི་ཡམ།
99	Einsteinium	Es	ཨིན་སི་ཁེ་ནི་ཡམ།
100	Fermium	Fm	ཕར་མི་ཡམ།
101	Mendelevium	Md	མེན་ཏེ་ལེ་མེ་ཡམ།
102	Nobelium	No	ནོ་བེ་ལི་ཡམ།
103	Lawrencium	Lw / Lr	ལཱ་རེན་སི་ཡམ།
104	Rutherfordium	Rf	རུ་ཐར་ཐོར་ཉི་ཡམ།
105	Dubnium	Db	དུབ་ནི་ཡམ།
106	Seaborgium	Sg	སྡི་འོར་ཇི་ཡམ།
107	Bohrium	Bh	བོ་འི་ཡམ།
108	Hassium	Hs	ཧ་སི་ཡམ།
109	Meitnerium	Mt	མྲི་དཱ་ནི་ཡམ།

110	Darmstadtium	Ds	དམ་སེ་ཉེད་ཤི་ཡམ།
111	Roentgenium	Rg	རོན་གེ་ནི་ཡམ།
112	Ununbium	Uub	ཁམས་རྗེས་ ༡༡༢ བ།
113	Ununtrium	Uut	ཁམས་རྗེས་ ༡༡༣ བ།
114	Ununquadium	Uuq	ཁམས་རྗེས་ ༡༡༤ བ།
115	Ununpentium	Uup	ཁམས་རྗེས་ ༡༡༥ བ།
116	Ununhexium	Uuh	ཁམས་རྗེས་ ༡༡༦ བ།

alkali	ཡ་བ་ལྷ་ར། རྣམ་ཚེག་ཐལ་བ།	རྣམ་ཚེག་པོ་དེ་མི་ལ་བསྐྱེགས་རྣམ་ཞག་ཏུ་ ལོན་པའི་ཐལ་བ་དེའི་ཁར་ཚགས་པའི་བ་ཚོ་ འདྲ་བ་དེ་ཡིན།
alloy	བསྐྱེས་ལྷགས།	ལྷགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སམ་གཉིས་ ལས་མང་བ་མཉམ་བསྐྱེས་བྱས་པ་འཇམ། ཡང་ན་ལྷགས་རིགས་དང་ལྷགས་རིགས་མ་ ཡིན་པའི་རྣམ་ཞག་དང་བསྐྱེས་རྣམ་བྱུ་བ་ པའི་རྣམ་སམ་དངོས་པོ།
aluminium	རྟ་ཡང་།	དབུལ་གྱི་མདོག་འདྲ་ལ་ཡང་བ། ལས་ བཅོས་གཏོང་སྒྲ་བ། བཅོལ་དང་གཡའ་འདྲིག་ འགོག་རྣམ་ལྷན་པའི་ལྷགས་རིགས་ཤིག་ མཚོན་རྟགས་ Al རྟལ་གྲངས་ ༡༣།
anhydrous	རྩུམ་དབེན་པའི།	རྩུམ་གང་ཞིག་ལས་རྩུའི་རྟལ་ལོགས་སུ་ དབྱེ་ཐོན་པའི།
anion	མོ་རྟལ།	མོ་ཚོག་ཅན་གྱི་རྟལ་ལྷན་ནལ། ཚོག་ལྷན་ སྤེལ་རྣམ་གྱི་ཕྱི་རྣམ་རྣམ།
argon	ཅམ་གོན། གཏུག་རྩུང་།	འི་དང་མདོག་ལྷལ་ཞིང་། ལྷུང་གམི་རྩུན་ པའི་རྩུང་གཏུགས་ཁམས་རྣམ་ཤིག་སྟེ། རྩུང་ཁམས་དང་མེ་རིའི་རྩུངས་པ་ནས་བྱུང་ བ། ཚོག་གི་ཤེལ་ཏོག་གི་ཆེད་འཚོག་བྱེད་ དུ་བཞོལ་ཚོག་ མཚོན་རྟགས་ Ar རྟལ་གྲངས་ ༡༨།
arsenic	བ་ལྷ།	དབུལ་མདོག་རྩུང་དཀར་ལ། ཚག་སྒྲ་བ། དུག་གས་ཆེ་པའི་ཁམས་རྣམ་ཤིག་ འདིའི་

		<p>སྤྱི་ཚོམ་རྩལ་ལྟར་དུ་དང་། ཤེལ། ལྷན་ ཉེ་བའི་རྒྱ་རྩལ་སོགས་བཟོ་བར་བེད་ རྒྱུ་ལྟེན། མཚོན་རྟགས་ As ལྟེན་ བྱངས་ ༣༣།</p>
beeswax	ལྷན་བའི་སྤྲུ་ཚེལ།	<p>སྤྲུ་ལྷན་ཚོང་གི་རྒྱ་ཚ་སྤྲུ་ཚེལ། ཁ་དོག་ ལྷན་པོ་ལྷན་སྤྲུ་ག་ཙམ་གྱི་ཡོད།</p>
borax	ཚ་ལ་དཀར་པོ།	<p>ལྷགས་སྤྱི་གས་མ་ཡིན་པའི་གཉེར་རྩལ་ཤིག་ ཞེ། རྒྱ་ལས་ལྷན་ཞིང་སྤྱི་གས་གསུམ་ཡོད། བསྐྱེད་ཚེ་བཞུ་ཞིང་ཁོ་ལ་ལྷན་པ་དཀར་པོ་ བཟོ་འོས་ལྷན་ལས་ལ་བཟང་། བཞུ་ ཡང་མི་ལས་ལ་བཟང་། མི་བཞུ་བར་ན། དེ་ཤེལ་དང་། ལྷགས་རྩལ། ལྷན་སྤྱི་གས་ རྩོམ་སྒྲིག་པ་ལྷན་པོ་ལྷན་པོ་ཡིན།</p>
brass	རག	<p>ཟངས་དང་ཉེ་ཚ་གཉེན་བསྐྱེད་ལྷན་རྩལ་ ལྷན་པོ་ལྷགས་སྤྱི་གས་ལྷན་པོ་ལྷིག</p>
bronze	ཤི།	<p>གཙོ་བོ་ཟངས་དང་ལྷན་གཉེན་ལས་ལྷན་པོ་ལྷིག་ བསྐྱེད་ལྷགས་ཤིག</p>
carbohydrate	ས་རྒྱུ་ལྷིང་པོ།	<p>ཀར་དང་ལྷན་སྤྱི་གས་ཀྱི་མངར་བཅུད་སོགས་ ཞེ་བའི་རྒྱ་རྩལ་སྤྱི་གས་ལྷན་པོ་ལྷིག་ལྷིག་ རྒྱུ་ཚགས་ཀྱི་ལྷན་པོ་ལྷིག་ལྷིག་ གཙོ་བོ་ལྷིག</p>
carbon monoxide	ཀར་བོན་ལཚོ་རྒྱུང་རྒྱུ་རྩལ།	<p>ཕྱི་དང་ཁ་དོག་བྲལ་ཞིང་། དྲུག་ལས་ཚེ་བའི་ རྩོམ་སྒྲིག་པ། ལྷན་རྩལ་བསྐྱེད་པ་ཚ་ཚོང་ བར་ལབར་མ་ལྷན་པ་ལས་ལྷན་པོ་ལྷིག</p>

		<p>ལྷ་མོ་ཞིག་སྟེ། འཇུག་རྒྱུ་དང་། འཇུག་རྒྱུ་སོགས་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱེད།</p>
ethanol	འཇུག་ཆང་། རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་	<p>ཡལ་སྐྱ་ལ་ཁ་དོག་གྲུལ་ཞིང་འབར་བྱས་ ཆེ་བའི་འཇུག་རིགས་ཀྱི་བག་ཆེ་དང་ཀ་ར་ སོགས་ལ་ཕབ་སྐྱེད་བྱས་པ་ལས་ལྷུང་ བའི་ཆང་བཅུད། དེ་འཇུག་རྒྱུ་དང་། བཞུ་ལྷུ། རྐྱེན་བྱེད་ཀྱི་བཏུང་བ་སོགས་ ལ་བེད་སྤྱོད་བྱེད།</p>
fission	གསལ་ཐོང་།	<p>རྒྱུ་རྐྱེན་ཁ་གསལ་དེ་ཐོང་ཚུལ།</p>
formaldehyde	མི་ཐིལ་ཡང་འཇུག་།	<p>འིང་དུ་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་། རྒྱུ་འདི་རུལ་ སྤངས་འགོག་ཐབས་དང་། གཉན་ འཛོམས། རྐྱེན་སྐྱེལ་དང་ཚོས་སོགས་ བཟོ་རྒྱུར་བེད་སྤྱོད་བྱེད།</p>
fructose	ཤིང་འབྲས་མངར་ཆ།	<p>ཤིང་འབྲས་མངར་མོ་དང་སྤྲང་ཚིའི་ནང་ ཡོད་པའི་མངར་ཆ།</p>
fusion	བཞུར་སྐྱེལ།	<p>རྒྱུ་འདྲའི་མིན་ནམས་ལྷུང་བའམ་བཞུར་ བ་ལྟར་མཉམ་དུ་སྦྱེད་པ།</p>
glucose	མངར་རྒྱུ་།	<p>ཤིང་འབྲས་དང་སྤྲང་ཚི། རྐྱེན་ཆགས་ ཀྱི་ལྷན་བཅས་ཀྱི་ནང་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་ པའི་མངར་ཆ།</p>
gold	གསེར།	<p>ལྷགས་རིགས་ཀྱི་ཁམས་རྒྱུ་སེར་པོ་ ཞེད་ཆེ་པ། འཇུག་མི་སྐྱེན་པ། མཉམ་གྱིང་སྐྱོམས་ཤིང་དུང་སྐྱོན་རུང་</p>

ལྷག་མ་རིག་མཁུངས་རྩམ་སྐྱོད་ཀྱི་ལྷན་ཁུངས་ལ་
 ལས་འགུལ་ཞིང་བརྒྱན་དང་ཚོ་རྒྱུང་སྤྲོད་ན་
 བཅའ་ཚགས་སྤྲོད། ཚེ་ཤིང་དང་ཕྱོག་ཚགས་
 ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན། ཁབ་ལེན་གྱི་
 རྩམ་སྐྱོད་ལྷན་ཁུངས་ མཚོན་རྟགས་ Fe
 རྩམ་སྐྱོད་སྤྲོད་ ༡༧།

isomer

རྩམ་སྐྱོད་སྤྲོད་ལྷན་ཁུངས་

རྩམ་སྐྱོད་ཀྱི་ཚོ་ག་གཅིག་ལ་དབྱིབས་མི་
 གཅིག་པའི་འདྲུས་རྩམ་སྤྲོད། དེའི་ནང་གྲུབ་
 ཚའི་ཁུངས་རྩམ་སྤྲོད། དེ་དག་གི་ལྷན་ཁུངས་
 མཉམ་པའ་གྲུབ་རྩམ་སྤྲོད་ཚགས་སྤྲོད་མི་འདྲ་
 བའི་དབང་གིས་དངོས་གཤིས་དང་རྩམ་
 འདྲུས་ཀྱི་ལྷན་ཁུངས་མི་འདྲ་བ་ཡིན།

isotope

གནས་མཐུན་ཁུངས་རྩམ་སྤྲོད་

རྩམ་སྐྱོད་སྤྲོད་ཀྱི་ཚོ་ག་གཅིག་གི་ལྷན་ཁུངས་
 མཚོན་རྟགས་ཀྱང་། རྩམ་སྐྱོད་ཀྱི་ལྷན་ཁུངས་
 གཅིག་པའི་ཁུངས་རྩམ་སྤྲོད་རིག་པ།

lanolin

བལ་གྱི་ཚེ།

ལྷག་མི་བལ་ལས་ལྷན་ཁུངས་ལ་ལྷན་ཁུངས་ལ། ལ་
 ལྷན་དང་ལྷན་སྤྲོད་ལྷན་ཁུངས་རིག་པ་བཟོ་
 བར་ལེད་སྤྲོད་ཚེ།

lead

ལཱ་ཅི།

ལྷག་མ་རིག་མཁུངས་རྩམ་སྐྱོད་ཀྱི་ཚེ་ཤིང་
 ལཱ་ཅི་བ་དང་། ལྷན་ཁུངས་རྩམ་སྤྲོད་ལ་ཁ་དོག་སྤྲོད་
 སྤྲོད། འདྲུས་རྩམ་སྤྲོད་དང་བཅས་ལྷག་མ་སྤྲོད་
 ཚོ་གས་དང་། འདྲུས་རྩམ་སྤྲོད་མིན་བཟོ་
 ལྷན་ཁུངས་སྤྲོད་ཚེ། མཚོན་རྟགས་ Pb
 རྩམ་སྐྱོད་སྤྲོད་ ༡༧།

lithium

ཡི་ཐི་ཡམ།

ལྷག་མ་རིག་མཁུངས་རྩམ་སྐྱོད་ལཱ་ཅི་ལ་དུ་ལ་

མདོག་རྣམ་དཀར་བ། ཡང་ཞིང་། ལྷོག་
རྣམ་དང་རྣམ་གཞན་བཟོ་བསྐྱམ་ཆེད་བེད་
སྤྱོད་ལྟེན། བཙུག་ཉག་མ་ Li རྩམ་
གྲངས་ ༣།

mercury

དུལ་ཚུ།

ལྷག་མ་རིག་མ་ཁམས་རྣམ་ ལྷིང་ཆེ་ལ་ཁ་
དོག་དུལ་རྣམ་དཀར་བའི་གཤེད་གཞུགས་
ལྷག་མ་རིག་མ་ཤིག་ཡིན། ལྷག་མ་རིག་མ་གྱི་
བར་འབྲུང་བ་ཡོད་ཀྱང་། བལ་ཆེ་བ་སྤྲི་ཟེ་
དང་མཉམ་འབྲེས་སྤྲུང་། བཙུག་
ཉག་མ་ Hg རྩམ་གྲངས་ ༨༠།

methane

ན་རྩུང་། མི་ཟེན།

འི་དང་ཁ་དོག་བལ་ཞིང་འབར་རྩམ་རྩམ་ལ་
རང་བྱུང་རྩུང་གི་སྤྱབ་ཆ་མང་གས་ཤིག་ཡིན།
འབྲུད་རྣམ་སྤྱོད་ལ་དང་། ཡང་རྩུང་
དང་སྤྱི་རྩུན་འདུས་རྣམ་འདྲ་མིན་མང་པོའི་
འབྲུང་རྒྱུངས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན།

methanol

ཤིང་རག

ཁ་དོག་བལ་ཞིང་། འབར་རྩམ་རྩམ་ལ་དུག་
གས་ཆེ་བའི་ཤིང་ལས་བྱུང་བའི་ཆང་བཅུད་
ཅིག དེ་འབྲུད་རྣམ་དང་། བཞུ་ལྟེན།
འབྲུག་འཕྲོག་ལོགས་ལ་བེད་སྤྱོད་ལྟེན།

neon

གསར་རྩུང་།

མིན་དུ་དཀོན་ལ། ཁ་དོག་བལ་ཞིང་སྤྱང་ག་
མི་རྩམ་པའི་རྩུང་གཞུགས་ཁམས་རྣམ་ཤིག་

oxyacid

འཚོ་རྩུང་ལྷན་པའི་རྩུང་།

ཕྱོག་འཛིན་རྩུང་གི་རྩམ་ལྷན་དང་འབྲེས་ནས་
སྤྱབ་པའི་རྩུང་།

oxygen

ཕྱོག་འཛིན་རྩུང་། འཚོ་རྩུང་།

ཁ་དོག་འི་རོ་བལ་ཞིང་ཕྱོག་འཚོ་བ་དང་།

མི་འབར་བར་མེད་དུ་མི་རྒྱུ་བའི་རྒྱུ་
གཞུགས་ཁམས་རྒྱུ་ཞིག འདི་ཞིང་
རྒྱུ་ཁམས་ནང་རང་རྒྱུ་འབྱུང་ལ་དེའི་
ལྷན་གཅིག་ཟེན་གྱི་ཡོད། མཚོན་
ནགས་ O རྒྱུ་གྲངས་ ༨༡

paraffin wax

རྩོ་རྒྱུ་ལྷན་ཚེ་ལ།

མདོག་དཀར་པོ་འཕེལ་མདོག་བྲལ་བ།
རྩོ་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཡང་རྒྱུ་དང་
ནག་རྒྱུ་གཉིས་འདྲེས་པ་ལས་བྱུང་
བའི་རྩོ་རྒྱུ་ཚེ་ལ་འདྲ་བའི་རྒྱུ་ཞིག དེ་ལྷན་
ཞིག འདྲེས་རྒྱུ་ལྷན་ལྷན་ལ་ཆ་
སོགས་བཟོ་བསྐྱོད་ཆེད་བེད་སྤྱོད་བྱེད།

petrolatum

རྩོ་རྒྱུ་ཕིག་ཕིག

རྩོ་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཞག་རྒྱུ་ཕིག་
ཕིག་འདྲེས་བ་རྒྱུ་མིན་ཚོན་མིན་གྱི་ཡང་
རྒྱུ་དང་ནག་རྒྱུ་གཉིས་འདྲེས་པ་ལས་
བྱུང་བ་ཞིག འདི་བྱུག་རྒྱུ་དང་གོ་བ་
རྒྱུ་ཞག་འདོན་པ་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱེད།

propane

པོར་ཕེན།

རྩོ་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཁདོག་བྲལ་ཞིང་
རྒྱིད་ཆེ་བའི་རྒྱུ་ཞིག དེ་རྒྱུ་
གཞུགས་དང་། འབྲུབ་རྒྱུ་
འབྲུགས་རྒྱུ་སོགས་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱེད།

silver

དབུ་ལ།

ཁདོག་དཀར་ལ། ཉ་ཅང་གཉེད་རྒྱ་
བཟང་བ། རྒྱུ་སྟོན་རྒྱུ་བ། རྩོད་དང་
སྟོག་གི་རྒྱུ་ལས་བཟང་ཤོས་ཡིན་པའི་
རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཁམས་རྒྱུ་ཞིག
མཚོན་ནགས་ Ag རྒྱུ་གྲངས་
༤༧།

soluble	བཟུང་ཚུང་། བཟུང་བའི།	བཟུང་བྱེད་གྱི་གཤེད་རྩིས་གང་ཡང་ཚུང་བའི་ ནང་བཟུང་ཚུང་བ།
solute	བཟུང་རྩིས།	བཟུང་བྱེད་གྱི་གཤེད་རྩིས་ནང་བཟུང་བའི་རྩིས།
solution	ལྗན།	རྩིས་གཅིག་གཤམ། ཡང་ན་དུ་མ་རྩིས་གཞན་ ཞིག་གི་ནང་བཟུང་ནས་རྩིས་དེའི་དྲུམ་མོ་ མོར་ཞིག་ཐོར་དུ་འགྲུང་ཚུང་ཡ།
solvent	བཟུང་བྱེད།	རང་གི་ནང་དུ་རྩིས་གཞན་བཟུང་བར་བྱེད་བའི་ དངོས་པོ།
spermaceti	ཉ་ཆེན་སྐྱ་ཆེམ།	སྐྱ་ཆེམ་ཅན་གྱི་ཉ་ཆེན་མེམ་དང་། ཉ་སྐྱ་མོ་ ན་རིང་གི་མགོ་བོའི་སྐྱ་མ་ལས་བྱུང་བའི་རྩིས་ དཀར་པོ་སྐྱ་ཆེམ་འདྲ་བཞིག་ འདི་བྱུག་ རྩིས་དང་། མ་སྐྱ་ན། ཡང་ལྷ་སོགས་བཟོ་ བསྐྱར་ཆེད་བེད་སྤྱོད་བྱེད།
sulphur	ལྷ་ཟླ།	ས་འོག་ནས་ཐོན་བའི་གཏེར་རྩིས། ཁ་དོག་ མེར་སྐྱ་ཅན་གྱི་སྐྱུག་ས་རིགས་མ་ཡིན་པའི་ ཁམས་རྩིས་ཤིག་ དེ་ལ་རིགས་དཀར་མེར་ རླང་ནག་བཞི་ཡོད། མཚོན་རྟགས་ S དྲུམ་གྲངས་ ༡༦།
sulphur dioxide	ལྷ་ཟླ་འཚོ་རླང་རླང་ལྗན།	ལྷ་ཞིང་ཁ་དོག་བྲལ་བ། དབྱུགས་སྐབ་པའི་ རླང་། གཤེད་དུ་འགྲུང་སྐྱ་བ། དཀར་ མདངས་འདོན་པ་དང་། དུག་སེམ། རུལ་ སྐྱངས་འགོག་རྩིས་སོགས་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱེད།

sulphuric acid	ཕུ་ཟིའི་སྒྲིག་པ།	སྒྲིག་པའི་འཛོམས་ལ་ཁ་དོག་གྲུབ་ཞིང་གཡེལ་ རྩིས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ཆེ་བའི་གཞིར་རྩིས་ཤིག་འདི་ ཚོས་དང་། ཚོན་ཅི་ ལྷན་ འབར་རྩིས་ སོགས་བཟོ་རྒྱུར་བེད་སྤྱོད་ཆེ།
sulphurous acid	ཕུ་ཟིའི་སྒྲིག་པ་ཚོ།	ཕུ་ཟི་དང་ཡང་རྒྱུར་གཉིས་ལས་གྲུབ་པའི་ སྒྲིག་རྩིས་ཤིག།
xenon	དོན་རྒྱུད་།	མི་ལ་ཁ་དོག་གྲུབ་པ། རྩིས་གཞན་དང་ བརྒྱུ་བས་ན་ནམ་པ་མི་འགྲུར་བའི་རྒྱུད་ གཞུགས་ཀྱི་ཁམས་རྩིས། འརྒྱུད་ནང་ནུང་ གས་ལས་མེད་པ་ཞིག་ བཙུག་རྟགས་ Xe རྩིས་གྲངས་ ༥༤།

བརྗོད་ཆེད་གཞུང་འབྲེལ་ལས་འཁར།

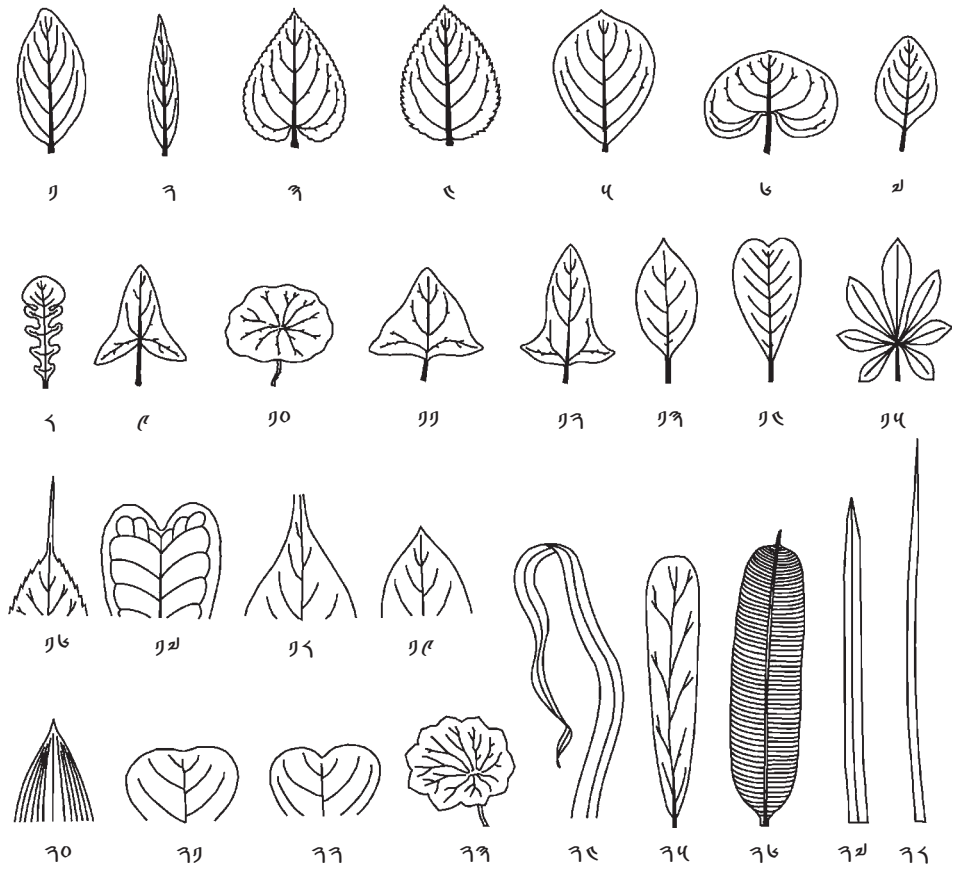
TIBETAN TERMINOLOGY PROJECT

ཕྱི་ཤིང་རིག་པའི་བརྗོད་ཆེད།

BOTANICAL TERMS

བོད་གཞུང་སློན་ཕྱི་མ་ཁང་།

MEN-TSE-KHANG / TMAI

ལོ་མའི་དབྱིབས།

- 1 འཛོང་དབྱིབས། 2 མདུང་དབྱིབས། 3 ལྗིང་དབྱིབས། 4 རྫོང་དབྱིབས། 5 རྫོང་གུལ་གསལ་ལོ་མ།
 6 ལའལ་གུལ་གསལ། 7 ཁྱིམ་ཁྱའི་དབྱིབས་ཅན། 8 ལི་ཡར་དབྱིབས། 9 མདུང་ཕྱི་དབྱིབས་ཅན།
 10 ལུབ་དབྱིབས། 11 སོག་དབྱིབས། 12 མདུང་ཕྱི་དབྱིབས་ཅན། 13 ལྗིང་ལྗིང་། 14 ལྗིང་ལྗིང་།
 15 ལྗིང་དབྱིབས། 16 ལྗིང་ལྗིང་ལྗིང་། 17 ལོ་མ་མཐོ་ཉལ། 18 མདུང་ལྗིང་ལྗིང་། 19 ལྗིང་ལྗིང་།
 20 གུལ་ལྗིང་ལྗིང་། 21 ལྗིང་ལྗིང་། 22 ལྗིང་གུལ་གསལ་ལོ་མ། 23 ལྗིང་དབྱིབས་ཅན།
 24 ལྗིང་དབྱིབས། 25 མདུང་གུལ་གསལ་ལོ་མ། 26 འཛོང་ནམ། 27 ལྗིང་དབྱིབས། 28 ལའལ་དབྱིབས།

		ཕྱིང་རིག་པ།
biosphere	སྐྱེ་ལྗན་འཛོལ་གནས།	སྐོག་ཚགས་དང་ཕྱི་ཤིང་སོགས་སྐྱེ་ འཕེལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་འདོམས་པའི་འཁོར་ ཀླ།
branch	ཡལ་ག།	ཕྱི་ཤིང་གི་སྡོང་པོ་ལས་གྲུས་པའི་ཡན་ ཡག།
bryophyte	སྐོག་ཕིང་གི་རིག་པ།	རེ་རལ་དང་སྡོལ་གས་ལྟ་བུ་ཚུ་འདེན་ སྐྱེ་གུ་མེད་པའི་ཕྱི་ཤིང་།
bud	ཐུའུ།	མེ་ཉོག་དང་ལོ་མ། ཡལ་ག་ སྡོང་པོ་ ལྟ་བུ་གང་ལས་ཐོན་པའི་མ་སྐྱིན་པའི་ མཆེ་བ་འདབ་སྐོགས་གྱི་ནང་དུ་གནས་ པའི་ཆ་ལས།
caudate	མུའུ་འབྲ་ཆ་ལྗན།	ར་མ་འབྲ་པའི་ཆ་ལས་ཅན།
chloroplast	ལྗང་རྩས་པ་སྤྱང་།	རང་འཛོལ་ཕྱི་ཤིང་ལྗང་ཁུ་སྤྱི་རིག་པ་ཉི་ འོད་ལ་བརྟན་པ་ནམས་ལ་ཡོད་པའི་ལྗི་ བུམ་གྱི་མ་ལག་ འོད་གྱི་སྐྱོར་སྐྱེ་བ་ལ་ མཁོ་ཆེ་པའི་ཚོན་རྩས་ལྗང་ཁུ་ཅན་ལ་ ཡོད་པའི་པ་སྤྱང་།
circinate	མས་འབྲིལ།	རྒྱུ་པོ་རེ་རལ་གྱི་ལོ་མ་ལྟ་བུ་ཚེ་མོ་ ནས་ལྷུང་དུ་འབྲིལ་པའི་དབྱིབས།
cirrhous	ཞགས་འབྲིལ།	པོ་མའི་ཚེ་མོ་པ་ལ་སྐྱེ་ལ་ཞགས་ལྟར་ འབྲིལ་བ།

climber	འབྲིའིང་།	གཞན་ལ་འབྲིལ་ནས་སྐྱེ་འཕེལ་བྱེད་པའི་ཚིག་འིང་།
cordate	སྒྲིང་དབྱིབས།	ལོ་མའི་རྩ་བ་སྐྱོར་ལ་རྩ་མོ་ཚེ་བ་སྒྲིང་དབྱིབས་འདྲ་བ།
cotyledon	སོན་འདབ།	སོན་སྐོགས་ཡོད་པའི་ཚིག་འིང་རིགས་གྱི་ས་ཐོན་གྱི་ཐོག་མའི་འདབ་མ།
creeper	ས་འཛིན་སྐྱོང་པོ།	སར་ཉལ་ནས་སྐྱེ་འཕེལ་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཚིག་འིང་།
decumbent	སར་ཉལ་སྐྱོང་བུ།	སྐྱོང་པོ་སར་ཉལ་ནས་སྐྱེ་འཕེལ་བྱེད་ཀྱང་རྒྱུ་རྩ་མོ་གྱུན་ལང་དུ་སྐྱེ་བའི་ཚིག་འིང་།
deltoid	སོག་དབྱིབས།	རྩུབ་གསུམ་འདྲ་བའི་ལོ་མའི་དབྱིབས།
dicotyledon	སོན་འདབ་གཉིས་ལྡན།	མི་ཉོག་དང་། སོན་སྐོགས་ཅན་གྱི་ས་ཐོན་ལྡན་པའི་ཚིག་འིང་གི་ནང་གསེས་སོན་འདབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཚིག་འིང་སྡེ་ཚོན།
elliptic	འཛོང་དབྱིབས།	ལོ་མའི་རྩ་བ་དང་། རྩ་མོ་གཉིས་ལྡན་ལ་དབྱིལ་སྐོམ་བ་སྐྱོང་འདྲ་བའི་དབྱིབས།
emarginate	ལོ་མ་མགོ་ཉག	རྩ་མོར་ཉག་རྒྱུང་ཟད་ཅན་གྱི་ལོ་མ།
environment	ཁོར་ལུག	གང་ཟག་གསུམ་སྐྱེ་དངོས་གང་ཞིག་གི་གནས་ལུག་གི་ཕྱི་ལོ་ཆ་གྱུན་གྱི་རྒྱ་ཁྲོན་ཡོངས་རྫོགས།

ephemeral	ལན་མང་སྐྱེ་བའི།	འཚོ་གནས་རྒྱུ་འཁོར་བུང་བས་ནམ་ཟླ་ གཅིག་གི་ནང་སྐྱེ་བའ་མང་པོ་བྱེད་ཐུབ་ པའི་ཚིག་རིག་གི་རིག་ས།
epiphyte	རྒྱུ་ཤིང་།	ས་ལོག་ཏུ་རྩ་བ་མེད་པར་ཚིག་ཤིང་གཞན་ ལ་བརྟེན་ནས་ས་རྒྱུ་ཏུ་འཚོ་གནས་ ཐུབ་པའི་ཚིག་ཤིང་།
evergreen	རྒྱུན་རྒྱུང་།	ཕོ་ངོ་ཕྱི་ལ་ཕོར་ལོ་མ་མ་སྐྱམ་པར་རང་ ཕོར་གནས་པའི་ཚིག་ཤིང་།
flower	མེ་ཏོག་	ཚིག་གི་འབྲས་བུ་དང་ས་ཕོན་ཆགས་ བྱེད་ཀྱི་དབང་པོ་རྣམས་ཡིན་ཞིང་དབྱིབས་ དང་ཁ་དོག་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོ་གསུམ་ཡོད།
frond	རི་རལ་ལོ་མ།	རི་རལ་ལོ་མ་དང་ཏ་ལའི་ལོ་མ་འཕམ་དེ་ དག་དང་འདྲ་བའི་ཆ་ཤས།
fungi / fungus	ཏམ་སྤྱ།	གཙོ་བོ་དྲོད་གཤེར་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་ ཐུན་གཞན་གྱི་རྒྱུར་ཆགས་པའི་སྤེལ་ཏམ་ རྒྱུ་ལྟ།
fusiform root	མང་དབྱིབས།	ཚིག་གི་རྩ་བ་མགོ་མཇུག་སྤྲ་ལ་དབྱིལ་ སྤོམ་པའི་དབྱིབས།
grass	རྩ།	གཙོ་བོ་རྩོ་སྤྱུགས་རྩ་ལོར་ལོགས་གྱི་ཟས་ རྩ་རྒྱུང་པའི་ཚིག་ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ལོ་མ་ དང་། གཞུང་རྩ་སྤྲ་ལ་མཉམ་པའི་རི་ རྩོམ་སྤོམ་རིག་ས།

growth	འཚར་ལོངས། རྒྱ་འཕེལ།	རྒྱ་རྒྱན་གྱི་དངོས་པོའི་རིགས་རྗེ་ཆེར་འཕྲོ་ རྒྱུངས།
gymnosperms	སོན་སྐོག་ས་མེད་པའི་ཚིག་ཤིང་།	ལྷན་སྐོག་ས་མེད་པའི་ས་བོན་ཅན་གྱི་ཚིག་ཤིང་ གོ་སྤྱི་མིང་།
halophyte	ཚུ་ཐུབ་ཚིག་ཤིང་།	བ་ཚུའི་འདུས་ཚད་མཐོ་བའི་ས་ཆར་འདྲིས་ དབང་གིས་རྒྱ་འཕེལ་ཐུབ་པའི་ཚིག་ཤིང་ རིགས།
hastate	མདུང་ཚེའི་དབྱིབས་ཅན།	དབྱིབས་མདུང་ཚེ་འདྲ་ཞིང་ལོ་མའི་སྒྲུབ་ཅུང་ སྤུལ་འཕྲེད་ཐད་དུ་རྒྱ་བའི་ལོ་མ།
hydrophyte	ཚུན་རྒྱུ་ཚིག་ཤིང་།	ཚུའི་ནང་དང་འདས་སོགས་རྒྱན་གཤེར་ཆེ་ སའི་གནས་སུ་འཚོ་གནས་ཐུབ་པའི་ཚིག་ཤིང་།
lanceolate	མདུང་དབྱིབས།	ཚེ་མོ་སྤུལ་རྩོམ་པའི་ཞེང་ཅུང་ཟད་ཆེ་བ། ཚུ་ བའི་སྤྱོད་གས་སུ་ཞུར་བའི་ལོ་མའི་དབྱིབས།
leaf	ལོ་མ།	ཚིག་ཤིང་གི་ཆ་བས་དབྱིབས་འདྲ་མིན་སྒྲུ་ ཚོགས་པ་ཞིག་རྒྱུ། བས་ཆེ་བ་ཡལ་ག་དང་ ཉིང་ལག་གི་རྒྱུ་དུ་རྒྱུ་ལ་དེའི་བྱེད་ལས་ གཙོ་བོ་ཚིག་ཤིང་ལ་ལའོ་བའི་ལོད་ཀྱི་སྤྲོལ་སྤྱོད་ དང་རྒྱན་གཤེར་སྤྱིར་འབྲུད་བྱ་རྒྱ་བཅས་ཡིན།
leaf base	ལོ་མའི་ཞབས་ར།	ཚིག་ཤིང་གི་ལོ་མའི་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོད་སའི་གནས་ ཉ། དེ་ལ་བཟོ་དབྱིབས་སྤྲོ་ཚོགས་ཡོད།
leaf shape	ལོ་མའི་དབྱིབས།	ཚིག་ཤིང་གི་ལོ་མའི་བཟོ་སྤྱོད་ས་ཅན་མདུང་ དང་། མདུང་། རྒྱུང་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས།

		ཅན་ལྟ་བུ།
liana(liane)	འགྲིལ་ཤིང་།	སྔོང་གཞུགས་མེད་པའི་འགྲིལ་གྱི་བྱེ་བུ། ཤིང་སྔོང་གཞན་ལ་འཇུག་ནས་སྐྱོང་ནས་ཤིང་སྔོང་གི་ཚེ་མོ་བར་འགྲོ་བའི་རིགས།
ligulate	ལྗིད་བྱིབས།	རྒྱ་འོ་མའི་རྩ་བ་མོགས་སྲུ་འབྱུང་བའི་ལྗིད་བྱིབས་འདྲ་བའི་མ་ལག།
linear	སྔོན་དྲིབས།	དུགས་ཤིང་ལ་ཁ་ཞེང་ཚུང་བའི་ལོ་མ།
lyrate	ལི་ཡར་དྲིབས།	ལོ་མའི་དྲིབས་རྩེ་མོ་ཅུང་ཆེ་ཞིང་སྐད་ལྡན་བ་ལི་ཡར་རོལ་ཆ་འདྲ་བ་ཞིག།
mesophyte	སྒོ་མས་གནས་ཚུ་ཤིང་།	ས་བཅུང་ཆེ་གང་ལྟ་བུ་ཁོར་ཡུག་མི་སྒོ་མས་པའི་རིགས་ལ་གོ་མས་འདྲིས་བྱེད་མི་བྱུང་བའི་ཚུ་ཤིང་།
midrib	ལོ་མའི་རྩ་ཆེན།	ལོ་མའི་ཞབས་ར་ནས་རྩེ་མོའི་བར་རྒྱག་པའི་རྩ་རིས་དབུས་མ།
moist	བཞུང་ཚན་ཅན།	ཚུན་གཤེར་ཅུང་ཟད་ཅན།
mould	༡། ཉམ་སྒྲི། ༢། སྔོན་བཟ།	༡། རུལ་སྒྲུངས་སྒྲི་གྲུར་པའི་ཉམ་སྒྲི་དང་གཡའ་སྒྲི་གང་ཡང་ཅུང་བ། ༢། རྒྱ་ཉག་ལྡན་ལྟ་བུའི་སྒྲིང་དུ་རྒྱུ་ཐལ་ཆགས་པ་ལྟར་མངོན་པའི་ཉམ་སྒྲིའི་རིགས།

mucro	གཙུག་ཚེན།	མཚོ་ལྷུང་དུ་འཇུག་པའི་ལོ་མའི་ཚེ་མོ་ཚེ་ལོ།
mucronate	གཙུག་ཚེན་ཅན།	མཚོ་ལྷུང་དུ་ཚེ་ལ་ཇུང་པའི་ཁག་ལྷ་ལུའི་ལོ་མའི་ཚེ།
mucronulate	གཙུག་ཚེན་སྒྲ་མོ།	མཚོ་ལྷུང་དུ་ཚེ་ལ་ཚེ་མོ་སྒྲ་པའི་རིགས།
obcordate	ཉིང་གཟུགས་ཕྱོག་ལ།	ཉིང་དབྱིབས་ཤོ་ཕྱོག་པའི་དབྱིབས་ཅན།
oblanceolate	མུང་གཟུགས་ཕྱོག་ལ།	ཕོ་མའི་ཚེ་མོ་ཅུང་སྒྲ་ལ་དབྱིལ་ཞེང་ཆེ་བ། ཅ་པའི་ཕྱོགས་སུ་རིམ་བཞིན་རྗེས་འགོ་ པའི་ལོ་མའི་དབྱིབས།
oblong	འཛོང་ནར།	ཁ་ཞེང་ལས་དུལ་ཅུང་རིང་བ་སྐྱ་བཞིན་པ་ ཕོའི་དབྱིབས་འདྲ་བ།
obovate	མཚོང་གཟུགས་ཕྱོག་ལ།	ཕོ་མའི་ཚེ་མོ་ཞེང་ཆེ་ཞེང་ཅ་པའི་ཕྱོགས་སུ་ བ།
obtuse	ཚེ་རྩམ།	ཕོ་མའི་ཚེ་མོ་རྩམ་རྩམ་མམ་མཚོང་མཚོང་ཅན།
odour	འི་རན།	འི་མ་རན་པ།
orbicular (orbiculate)	ལྷུམ་དབྱིབས་ཅན།	ཕོ་མའི་དབྱིབས་ལྷུམ་ལོ་འཕ་མཚོང་བ། དཔེར་ན། དམུ་ལོ་ལོ་ལྷ་བ།
ovate	མཚོང་དབྱིབས།	ཕོ་མའི་དབྱིབས་མཚོང་འདྲ་ཞེང་དབྱིལ་དང་ མུང་ཕྱོགས་ཞེང་ཁ་ཆེ་བ།
palmate	མུར་དབྱིབས།	ཕོ་མ་མཚོང་ལ་ཆེ་ཞེང་ལག་ལམ་གོའི་དབྱིབས་

		འདྲ་བ།
parallelodromous (parallel venation)	ཐད་གཤིབ་རྩ་རིས།	ལོ་མའི་རྩ་བ་ནས་རྩ་མའི་ཚྭ་གས་སུ་ མཉམ་གཤིབ་དུ་རྒྱུག་པའི་རྩ་རིས།
parasite	གཞན་བརྟེན་ཚེ་ཤིང་།	འཚོ་གནས་གཞན་བརྟེན་གྱི་ཚེ་ཤིང་སྤྱིའི་ རིགས།
peltate	ཕྱབ་དབྱིབས།	ལོ་མའི་དབྱིབས་རྒྱུ་འཛིན་གཏུགས་ འདྲ་བ། ངར་བ་ལོ་མའི་དབྱིབས་དུ་ ཆགས་པ།
perennial	ལོ་མང་འཚོ་ཤིང་།	ལོ་མང་སྐྱུ་འཕེལ་དང་འཚོ་གནས་བྱེད་ པའི་ཚེ་ཤིང་རིགས།
petiolate	ཞབས་ར་ངར་སྐྱེལ།	ལོ་མའི་ཞབས་ར་ངར་བ་དང་སྐྱེལ་བའི་ ཚེ་ཤིང་།
petiole	ངར་བ།	ལོ་མའི་སྐྱད་ཆ་གང་ལ་འབྱར་པའི་རྒྱུ་ ཅ།
phloem	སྐྱེལ་འདྲེན་སྤྱད་ལྗེས།	ཀ་ར་དང་བུཅུད་རྩ་བ་གནས་གཅིག་གས་ གཞན་དུ་སྐྱོ་བའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སྤྱད་ ལྗེས།
photosynthesis	འོད་ཀྱི་སྐྱོར་སྐྱེལ།	ཚེ་ཤིང་གི་ལོ་མའི་ལྗང་རྒྱས་འོད་ཀྱི་ རྩ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུ་དང་ནག་རྩ་ས་ ཚུང་བཅས་ལས་འཚོ་བུཅུད་བསྐྱེད་ལེན་ བྱེད་པའི་རྩ་བ་འབྱུང་།

procumbent	སར་ཉལ།	སྤོང་པོ་དངོས་གསལ་མེད་པར་ཡལ་ག་སར་ ཉལ་ནས་སྐྱེ་འཕེལ་བྱེད་པའི་ཚིག་ ཤིང་།
reniform	མཁལ་གཟུགས།	ལོ་མའི་དབྱིབས་མཁལ་མ་འདྲ་བ།
repent	གཞུང་ཉ་སར་ཉལ།	གཞུང་ཉ་སར་ཉལ་ནས་སྐྱེ་འཕེལ་བྱེད་པའི་ ཚིག་ཤིང་།
reticulodromous (reticulate venation)	དྲ་བ་རྩ་རིས།	ལོ་མའི་རྩ་རིས་དྲ་བ་རྩ་རྒྱུ་ལ་བ།
retuse	རྩེ་ཉལ།	རྩེ་མོ་རྩལ་ལ་ཉལ་ཁ་ཅུང་ཟད་ཅན།
rhododendron	རྩྭ་མ།	རྩྭ་དུ་སྤོང་པོ་ཤིང་ཕྱན་ཞིག་ཡིན། ཤིང་ ལྗང་ནས་སྐྱེ་འཕེལ་ལ་གསལ་ཡོད། ལྗང་མ་ ལྗང་སྐྱེ་གཉེར་མ་ཅན། ལོ་མ་ལྗང་ཞིང་ མཐུག་ མེ་ཉོག་དམར་སྐྱེ་མེ་ལྗང་ལྗང་ ཡིན།
rhombate or rhomboidal	གྲུ་བཞི་ཁ་འཕྲོག་དབྱིབས་ཅན།	རྩྭ་ལྗང་འདྲོང་པོ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མཉམ་ བརྒྱུགས་མཐའ་བཞི་མའི་དབྱིབས་འདྲ་བ།
root	རྩ་བ།	རྩ་དང་ཤིང་མོགས་ཀྱི་ས་འོག་དུ་ཡོད་པའི་ ཆ་ཤས་ཏེ། ཚིག་ཤིང་དེ་མི་འགྲེལ་བར་ས་ སྤོང་དུ་བརྟན་པོར་གནས་པ་དང་། ས་འོག་ ནས་རྒྱན་གཤེར་དང་སྐྱེ་མེད་ཚུལ་བཅུད་ རྩ་རིགས་འདྲིན་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ནོ།
sagittate	མདའ་རྩེའི་དབྱིབས་ཅན།	རྩེ་མོ་མདའ་རྩེ་དང་འདྲ་ཞིང་སྤྲད་ཆ་མདའ་

ཤོག་འདྲ་བའི་ལོ་མ།

saprophyte

བམ་འཚོ་ཚིག་པ།

ཕྱི་ལོ་ལྟར་ལྷན་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་
ལྷན་གྱི་རུལ་ཚིག་ནང་འཚོ་བའམ་
གནས་པའི་ཚིག་པ་རིག་ས།

scandent

ཐད་འཁྱུད།

འགྲི་ཐག་ཐེད་ཀྱང་ཚིག་པ་གཞན་ལ་
འགྲིལ་ཏེ་སྐྱེ་བའི་ཚིག་པ།

seed

ས་བོན། སོན།

ཚིག་པ་གྲུ་གུ་འམ་གཞུགས་གསར་བ་
གང་ནས་འབྲས་པའི་སོན།

shoot

མཆེ་བ། སེལ།

ས་བོན་དང་ཚིག་པ་གྲི་ལོགས་ནས་ལྷུ་གུ་
དང་། ལོ་མ། ཡལ་ག་སོགས་གསར་
དུ་འབྲས་པའི་ཆ།

soboliferous

ས་འོག་མཆེ་འབྲས།

ས་འོག་ནས་མཆེ་བ་ཡར་འབྲས་ཏེ་སྣོང་
པོ་སྐྱུག་པོ་འདྲིང་ནས་སྐྱེ་འཕེལ་བྱེད་
པའི་ཚིག་པ།

spatulate
(spathulate)

བྱིམ་བུའི་དབྱིབས་ཅན།

ལོ་མའི་ཚེ་མོ་ཞེང་ཆེ་ཞེང་ཞབས་ར་ལྷ་
ལ་རིང་བ།

spermatophyte

སོན་ལྷན་ཚིག་པ།

འདྲིན་སྐྱུག་དང་ས་བོན་ལྷན་པའི་སྐྱེ་
ཚན་གྱི་ཚིག་པ་སྟེ། དེ་ལ་ནང་གསལ་
དབྱེ་ན།
༡། ས་བོན་ལྷན་སྐྱོགས་ཅན་དང་།
༢། ས་བོན་ལྷན་སྐྱོགས་མེད་པ་གཉིས་
ཡོད།

sprout	ལྷ་ལྷ་འབྲུམ་པ།	ས་འོན་ནས་ལྷ་ལྷ་གསར་དུ་ཐོན་པ།
stem	སྤོང་པོ། གཞུང་རྟ།	ཚིག་འགྲེལ་ལུ་གཙོ་བོ་རྟ། གང་ལས་ ཡལ་གདང་ལོ་མ། མེ་ཉོག་མོགས་བརྟན་ པའི་གཞིའོ།
stipule	ལོ་སྐྱལ།	ལོ་མའི་རྩ་བ་དང་གཞུང་རྟ་འབྲེལ་མཚམས་ སྐྱེ་བའི་སྐོགས་ཤུན་ནམ་ཚེར་མ་ལྟ་བུའི་ ཆ་གས།
stoloniferous	སོན་འལྲུར་མཆེ་བ།	ཚིག་འགྲེལ་མཆེ་བ་མི་མ་བཞིན་ས་འོག་དུ་ འལྲུལ་ཏེ་རྩ་བ་ལྷག་ནས་སྐྱར་ཚིག་རང་རྩ་ བཞིག་སྐྱེ་འཕེལ་བྱེད་པའི་རིགས།
suffrutescent	ལྷུ་ལྷ།	གཞུང་འོང་རྩུང་ཟད་སྐྱ་ལ་མཁུགས་འོང་ དགུན་མི་སྐྱམ་པའི་ཚིག་འོང།
sweet smell	འྲི་བཟང་།	ཚིག་འོང་དང་མེ་ཉོག་མོགས་ཀྱི་འྲི་མ་ཞིམ་པོ།
thorn	ཚོར་མ།	རྩ་ཚོར། དམར་ཚོར། འྲོ་ཚོར་སོགས་ཚིག་ འོང་ཐོག་ནས་སྐྱེས་པའི་ཁབ་ལྟ་བུའི་དངོས་ པོ།
transplant	རྩ་སྐྱོས་རྒྱག་པ།	འཚར་སྐྱེད་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐྱོའི་རྩ་བ་དང་ བཅས་པ་བཞོག་སྐྱེས་གནས་གཞན་དུ་ འལྲུགས་པ།
truncate	འབྲེག་དུམ།	ལོ་མ་སོགས་ཀྱི་རྩ་མོ་དང་ཞབས་ར་འབྲེག་ པ་ལྟར་སྐྱར་བའི་རིགས།

tuber	ཚ་བ་རྟོག་པོ།	ཚ་བ་ལམ་སྟོང་པོ་ལ་ཐུག་ལྷ་ལུ་ས་འོག་ ཏུ་རྒྱས་པའི་རིག་པ།
vegetable	སྟོ་ཚལ། སྟོ་ཚོད།	མིའི་ཟས་སུ་སྦྱོང་ཏུང་བའི་ཅི་ཤིང་ངམ་ ཅི་ཤིང་གི་ཚ་ལས།
venation	ལོ་མའི་རྩ་རིས།	ལོ་མའི་ནང་ལུས་ཀྱི་རྩ་ཕྲན་ལྟར་བྱུང་ བའི་རྒྱག་ཕྲན་གྱི་བཞོད་པ།
xerophyte	སྐམ་སྐྱེས་ཅི་ཤིང་།	ཏ་ཅང་སྐམ་སའ་སྐྱེ་འཕེལ་བྱུང་བའི་ཅི་ ཤིང་།

PRINCIPLES FOR EVOLUTION OF TERMINOLOGY APPROVED
BY THE COMMISSION FOR SCIENTIFIC AND
TECHNICAL TERMINOLOGY
MINISTRY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT
(Department of Education)
GOVERNMENT OF INDIA

1. 'International terms' should be adopted in their current English forms, as far as possible, and transliterated in Hindi and other Indian Languages according to their genius. The following should be taken as examples of international terms:
 - (a) Names of elements and compounds, e.g. Hydrogen, Carbon dioxide etc.;
 - (b) Units of weights, measures and physical quantities e.g. dyne, calorie, ampere etc.,
 - (c) Terms based on proper names e.g. marxism (Karl Marx), braille (Braille), boycott (Capt. Boycott), guillotine (Dr. Guillotin), gerrymander (Mr. Gerry), ampere (Mr. Ampere), fahrenheit scale (Mr. Fahrenheit), etc.;
 - (d) Binomial nomenclature in such sciences as Botany, Zoology, Geology, etc.;
 - (e) Constants, e.g.; π , g , etc.;
 - (f) Words like Radio, Petrol, Radar, Electron, Proton, Neutron, etc., which have gained practically world-wide usage;
 - (g) Numerals, symbols, signs and formulae used in mathematics and other sciences e.g., sin, cos, tan, log etc. (Letters used in mathematical operations should be in Roman or Greek alphabets).
2. The symbols will remain in international form written in Roman script, but abbreviations may be written in Nagari and standardised form, specially for common weights and measures, e.g. the symbol 'cm' for centimeter will be used as such in Hindi, but the abbreviation in Nagari may be लस-एह- This will apply to books for children and other popular works only, but in standard works of science and technology, the international symbols only, like cm., should be used.
3. Letters of Indian scripts may be used in geometrical figures e.g., d] [k] x or v] c] 1 but only letters of Roman and Greek alphabets should be used in trigonometrical relations e.g., sin A, cos B etc.
4. Conceptual terms should generally be translated.
5. In the selection of Hindi equivalents simplicity, precision of meaning and easy intelligibility should be born in mind. Obscurantism and purism may be avoided.

6. The aim should be to achieve maximum possible identity in all Indian languages by selecting terms:
 - (a) Common to as many of the regional languages as possible, and
 - (b) based on Sanskrit roots.
7. Indigenous terms, which have come into vogue in our languages for certain technical words of common use, as रकज for telegraph/telegram, एगक}हि for continent, मकद for post etc., should be retained.
8. Such loan words from English, Portuguese, French etc., as have gained wide currency in Indian languages should be retained e.g., ticket, signal, pension, police, bureau, restaurant, deluxe etc.
9. **Transliteration of International terms into Devanagari Script:** The transliteration of English terms should not be made so complex as to necessitate the introduction of new signs and symbols in the present Devanagari characters. The Devanagari rendering of English terms should aim at maximum approximation to the standard English pronunciation with such modifications as prevalent amongst the educated circle in India.
10. **Gender:** The International terms adopted in Hindi should be used in the masculine gender, unless there are compelling reasons to the contrary.
11. **Hybrid formation:** Hybrid forms in technical terminologies e.g., xjafVr for 'guaranteed' Dykf.l dh for 'classical', dksM+dKj for 'codifier', etc., are normal and natural linguistic phenomena and such forms may be adopted in practice keeping in view the requirements for technical terminology, viz., simplicity, utility and precision.
12. **Sandhi and Samasa in technical terms:** Complex forms of Sandhi may be avoided and in cases of compound words, hyphen may be placed in between the two terms, because this would enable the users to have an easier and quicker grasp of the word structure of new terms. As regards vkfnOk`f } in Sanskrit-based words, it would be desirable to use vkfnOk`f } in prevalent Sanskrit tatsama words e.g., O;kOkgkfjd } yk{kf.kd etc. but may be avoided in newly coined words.
13. **Halanta:** Newly adopted terms should be correctly rendered with the use of 'hal' wherever necessary.
14. **Use of Pancham Varna:** The use of vuqLOkkj may be preferred in place of iape Ok.kZ] but in words like 'lens', 'patent' etc., the transliteration should be ysUL] isVUV and not ysal] isVsV] or isVs.V

ཀྱ་གར་དབུས་གཞུང་གི་ཚན་རིག་དང་འཕུལ་ལས་ཀྱི་བརྒྱུ་ཁྲིམས་ཀྱི་འཇུག་པར་གི་ཚན་རིག་དང་
འཕུལ་ལས་ཐ་སྙད་གཏན་འབེབས་ཀྱི་ཚུ་འདྲིམ་ཁག (བོད་བསྐྱར་རགས་བསྐྱེས)

༡། རྒྱལ་སྤྱིའི་མིང་ཚིག་གང་འོས་པ་རྣམས་ཡོངས་ཁྲབ་དབྱིན་ཚིག་རང་སོར་འདོག་རྒྱ་དང་དེན་དེའམ་
ཡང་ན། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ཡིག་གཞན་སོ་སོའི་རང་གཤིས་ལྟར་གྱི་སྐྱ་སྐྱར་གཤམ་གསལ་ལྟར་བྱ་རྒྱུ་
༧ ཁམས་རྗེས་དང་འདུས་རྗེས་ཀྱི་མིང་། དཔེར་ན། Hydrogen, Carbon dioxide ལྟ་བུ་
དང་།

ཁ ཚད་འཇུག་བའི་མིང་ཚིག་ dyne, calorie, ampere (km, kg) སོགས།

ག གང་ཟག་དང་ལུ་ལ་ལུང་སོགས་ཀྱི་དངོས་མིང་དང་འབྲེལ་བའི་མིང་ཚིག་ marxism, braille,
boycott, guillotine, gerry-mander, ampere, fahrenheit scale.

ང མིང་རྒྱར་གཉིས་བསྐྱབས་པའི་ཐ་སྙད། Botany, Zoology, Geology.

ཅ འགྲུར་མེད་མཚོན་རྟགས་ π , g , ལྟ་བུ།

ཆ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཡོངས་ལ་ཁྲབ་ཆེ་བའི་ཚིག་ Radio, Petrol, Radar, Electron, Proton,
Neutron.

ཇ ཚུམ་དང་ཚན་རིག་ཁག་གི་གྲངས་དང་། མཚོན་རྟགས། རྟགས། ཚེག་སོགས་དཔེར་ན།
sin, cos, tan, log སོགས་དང་(དེ་མཚུངས་ཚུམ་རིག་ཏུ་བཤེས་ཏེ་ཡི་གེ་རྣམས་ Roman
དང་ Greek གང་རུང་ཡིན་དགོས)

༡༧ ཚད་འཇུག་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་མཚོན་རྟགས། cm ལྟ་བུ་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་འབྲིད་གོས་ཀྱི་དང་། བསྐྱེས་
ཡིག་རྣམས་གཏན་འབེབས་ཀྱིས་ན་གའི་ཡི་གེར་ ls-eh- ལྟ་བུ་འབྲིཚོག་ འོན་ཀྱང་འདི་དག་གིས་
པ་དང་མང་ཚོགས་ཀྱི་བཀོལ་སྤྱོད་ཆེད་ཅམ་ལས་ཚན་རིག་དང་འཕུལ་ལས་སོགས་ཀྱི་ཚད་ལྡན་འབྲི་
ཚོམ་ནང་རྒྱལ་སྤྱིའི་མཚོན་རྟགས་ཏེ། cm ཁོ་ན་འབྲིད་གོས།

༡། རྒྱ་མིའི་ཀྱི་ཤོད་པར་རྒྱ་གར་གྱི་ཡིག་རིག་མཁན་མ་ d] [k] x ལམ་ v] c] l རྒྱ་ལྷོ་ཚོགས་
ཅེང་། རྒྱ་མ་གསུམ་ཅིས་རིག་ཏུ་དཔེར་ན། sin A, cos B རྒྱ་བུ་མཚན་ཡི་གེ་ཁོ་ན་འབྲི་སྟེང་བྱེད་
དགོས།

༢། འཆར་སྐད་གི་བ་སྟེང་ནམས་སྲིར་བཏང་དོན་སྐྱེད་བྱེད་དགོས།

༣། ཅིན་དི་སྐད་དོད་གདམ་མེལ་སྐབས་སྐབས་བདེ་བ། དོན་མི་འབྱུང་བ། ཤོ་རྟོགས་སྐྱེ་བ་བཅས་ལ་
དོ་སྐྱེད་དགོས་ལ། རྙིང་ཞེན་མ་ཁྲིགས་བརྒྱུད་གི་འདུ་ཤེས་སྟོང་དགོས།

༤། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་རིགས་ཁག་གི་བ་སྟེང་གཅིག་མ་ཐུན་ཡོང་བར་དམིགས་ཏེ།

༡། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་རིགས་གང་མང་ནང་སྟོགས་མ་ཐུན་དུ་བེད་སྟེང་བྱེད་པ་དང་།

༢། ལེགས་སྐྱེད་གྱི་བྱིངས་ལ་གཞི་བཅོལ་གང་ཐུབ་བྱེད་དགོས།

༥། སྲིར་བཏང་བའོ་ལ་ཁུབ་ཆེ་བའི་རང་སྐད་ཀྱི་བད་ཆད་དཔེར་ན། telegraph/gram ལ་ r k j དང་
continent ལ་ e g k } h i post ལ་ M k d རྒྱ་མཚན་རང་སོར་འཛོགས་ཀྱི།

༦། དབྱིན་ཇི་དང་། ཤོར་ཏུ་གི་ སི་ཤེན་ཅི་སོགས་སྐད་ཡིག་གཞན་ནས་གཡམ་བའམ་སྐྱེ་རང་སོར་
བཞག་པའི་ཚོགས་ཤོལ་ཁུབ་ཆེ་བ་དཔེར་ན། ticket, signal, pension, police, bureau, res
taurant, deluxe རྒྱ་བུ་ནམས་རང་སོར་འཛོགས་ཀྱི།

༧། རྒྱལ་སྲིའི་བད་ཆད་རང་སོར་བཞག་པ་ནམས་དེ་བཞག་གི་ཡི་གེར་སྐྱེ་བ་སྐྱེད་བྱེད་སྐབས། ཚད་ལྡན་
གྱི་སྐྱེ་གང་ཉེ་དང་རྒྱ་གར་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཅན་གྱི་མི་ལལ་མོ་ཆེར་གྲགས་ཆེ་བ་དང་བརྒྱན་ཏེ་སྐབས་གང་
བདེ་བྱེད་པ་ལས། སྐྱེ་ཏུགས་གསར་བམང་པོ་སྟོན་མི་དགོས་པ་བྱ་གྱི།

༨། དགོས་གལ་དམིགས་བསལ་ཅན་མ་གཏོགས་རྒྱལ་སྲིའི་བད་ཆད་རང་སོར་བཞག་པ་ནམས་མོ་ཚོགས་
ཁོ་ནར་འབྲི་གྱི།

༩། རྩེད་རྩེད་འབྲེལ་གྱི་ཐ་སྲོད་དེར་ན། x j a f V r = guaranteed, Dy k f l d h = classical,
d k s M + d k j = codifier མོགས་སྐད་ཀྱི་རང་འབྲོས་དང་མ་ཐུན་པ་ཡིན་པས། རྒྱབས་བདེ་བ་དང་།

ལེན་སྲོད་ཆེ་བ། ཡིག་ཚོགས་རྒྱུང་བ་བཅས་ལ་ཅུ་འདྲིན་གྱིས་བརྗེ་བའི་དགོས་མཁོ་ལྟར་འདོགས་
ཏུ།

༡༣། བརྗེ་བའི་གསལ་བའི་སྐབས་དགོས་མཁོ་ལྟོག་ཆེ་བའི་ཚིག་བསྟུན་དང་བསྟུས་ཚིག་སོགས་
མི་དགོས་པར། མཉམ་དུ་སླེབ་ཏུ་ཚིག་གི་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱི་ལོ་དབར་སླེལ་རྟགས་ (-) བཞོན་ན་
ཤེས་རྟོགས་སྤྱོད་པར་ཕན་པེས།

༡༣། རང་སོར་བཞག་པའི་ཚིག་གསལ་བ་རྣམས་ལ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་སྲོག་མེད་ཀྱི་རྟགས་གང་ལ་ཅི་འོས་
ཏུ་བཞོན་པེས།

༡༤། རྗེས་སུ་ངོ་མོ་བེད་སྲོད་བྱ་བུ་གདམ་ཁ་བཟང་ཡང་ Lens དང་ Patent སོགས་འབྲི་སྐབས་
ysal] isVsav] isVs.V རྗེས་ ysul] isVsUV ལྟོགས།

GUIDELINES FOR CREATING TECHNICAL TERMS

1. A term should have only one technical meaning, preferably - precision of meaning.
2. A concept should have only one term to refer to it.
3. Related concepts should have related/similar terms
4. Similar concepts should have similar terms
5. A term should preferably have similar forms in related (major) languages - especially Indian languages
6. A term should be flexible to develop further terms out of it
7. Terms have greater derivational potentialities should be preferred
8. Terms should be simple and enphonious - easy to understand and use.
9. A term should be transparent (self explanatory) to the extent possible
10. There should be consistency in terms of a given branch of knowledge
11. A term should be short (precise) and incorporate the salient features of meaning - long compounds should be avoided
12. Colloquial and regional language sources may be explored and given due weight for coining terms
13. Classical sources may be exploited for coining terms
14. Existing words of the language must be tested
15. Before being finally accepted, a term should be tested with the issues
16. International terms may be borrowed with necessary modifications to suit the phonological and morphological structure of the language.